

NWO-I

Jaarverslag 2023

Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I)

Colofon

Foto omslag

In het Drentse Exloo ligt het hart van 's werelds grootste radiotelescoop, LOFAR, die laagfrequente radiogolven uit het heelal waarneemt. Eind 2023 werd door de Europese Commissie de LOFAR ERIC (European Research Infrastructure Consortium) opgericht. Een ERIC is een rechtsvorm in de EU die de oprichting en exploitatie van onderzoeksinfrastructuren met Europees belang vergemakkelijkt. Diverse landen, waaronder Nederland, nemen deel aan LOFAR ERIC. De statutaire zetel is gehuisvest bij ASTRON, het Nederlands instituut voor radioastronomie in Dwingeloo, de oorspronkelijke ontwerper van de telescoop.

Credit: ASTRON

Contactgegevens NWO-I

Contactgegevens: NWO-I
Postadres: Postbus 3021, 3502 GA Utrecht
Bezoekadres: Winthontlaan 2, 3526 KV Utrecht
Telefoon: (030) 600 12 11
Website: www.nwo-i.nl
Btw-nummer: NL002882243B01
KvK-nummer: 41150068
Voor contact: info@nwo-i.nl

Feiten en cijfers

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) is een onderzoeksorganisatie die valt onder de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Deze stichting is statutair gevestigd in Utrecht. NWO-I bestaat uit de volgende negen instituten:

- AMOLF | Physics of functional complex matter
- ASTRON | Netherlands Institute for Radio Astronomy
- CWI | Centrum Wiskunde & Informatica
- DIFFER | Dutch Institute for Fundamental Energy Research
- Nikhef | Nationaal instituut voor subatomaire fysica
- NIOZ | Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
- NSCR | Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
- SRON | Netherlands Institute for Space Research
- ARCNL | het samenwerkingsverband Advanced Research Center for Nanolithography

Daarnaast zijn er circa veertig werkgroepen bij universiteiten (BUW: Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen) die deel uitmaken van NWO-I. Er is een centraal bureau van NWO-I, dat het stichtingsbestuur en de instituten ondersteunt.

NWO-I is onderdeel van NWO, dat voor haar instituten budget krijgt van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Daarnaast ontvangt NWO-I uit de competitie verkregen financiële middelen vanuit NWO, de Europese Unie, de overheid en uit samenwerkingen met universiteiten, bedrijfsleven en andere publieke en private partijen.

Eind 2023 waren er afgerond 1.615 fte (1.753 personen) in dienst van NWO-I, waarvan (afgerond):

- 520 fte (567 personen) wetenschappelijk personeel
- 334 fte (338 personen) onderzoekers in opleiding
- 761 fte (848 personen) technici en overige personeelsleden

NWO-instituten hebben een (inter)nationale rol door de onderzoekfaciliteiten die ze instandhouden of toegankelijk maken, een coördinerende taak in het nationale onderzoeklandschap en/of de voortrekkersrol vanwege de aard en kwaliteit van het onderzoek. De onderzoekers bij de instituten produceerden in 2023 gezamenlijk totaal 90 proefschriften, 2.132 wetenschappelijke (refereed) publicaties en 979 overige publicaties (onder andere gericht op algemeen publiek).

Inhoudsopgave bestuursverslag

	Colofon	2
	Feiten en cijfers	3
	Inhoudsopgave bestuursverslag	4
	Inhoudsopgave jaarrekening	5
	Voorwoord	6
	NWO-I Bestuursverslag 2023	8
1	Inleiding	9
2	Belangrijke ontwikkelingen	11
3	Strategie en onderzoek	15
4	Financiën	40
5	Personeel	61
6	Huisvesting, duurzaamheid en Arbo	71
7	Organisatie en bestuur	75

Inhoudsopgave jaarrekening

	NWO-I Jaarrekening 2023	90
1	Grondslagen algemeen	91
2	Waarderingsgrondslagen balans	97
3	Grondslagen staat van baten en lasten	106
4	Balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming	110
5	Staat van baten en lasten na resultaatbestemming	111
6	Kasstroomoverzicht	112
7	Toelichting balans	114
8	Toelichting staat van baten en lasten	143
9	Toelichting kasstroomoverzicht	161
10	Gebeurtenissen na balansdatum	162
11	Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming	163
12	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	164
	Lijst van afkortingen	169

Voorwoord

Het jaar 2023 was zonder twijfel wederom een piekjaar voor de NWO-instituten. Onze instituten ontwikkelen netwerken en (zeer) grote infrastructuur voor onderzoek, niet alleen voor hun eigen onderzoekers, maar ook voor collega-onderzoekers van andere kennisinstellingen binnen Nederland en zelfs daarbuiten. Dit onderzoek is spannend, bevindt zich op de grens tussen bekende en nog niet bekende kennis en is buitengewoon relevant.

Dit werd dan ook bevestigd in de brede instituutsevaluaties die in 2023 plaats hebben gevonden. Voor alle instituten betekende dit een arbeidsintensieve voorfase met opstellen van zelfevaluaties en strategieplannen om vervolgens aan een onafhankelijke commissie te laten zien hoe alles reilt en zeilt in de praktijk. Deze commissies hebben bevestigd dat onze instituten tot de absolute wereldtop behoren en een grote mate van wetenschappelijke en maatschappelijke relevantie hebben. Dat is een geweldig resultaat en iets waarop onze instituten, en daarmee heel NWO, met recht trots mogen zijn.

Op het gebied van onderzoeksinfrastructuur is in 2023 voortgebouwd op het succes van het jaar daarvoor. Zo is de organisatie rondom de Einstein Telescope verder gegroeid en geprofessionaliseerd wat ook blijkt uit de ondertekening van de intentie om de Einstein Telescope naar de EMR-regio te halen door de ministers van Nederland, België, Vlaanderen, Wallonië en Noordrijn-Westfalen.

Bij ASTRON is de organisatie van 's werelds grootste radiotelescoop LOFAR verder verstevigd doordat de Europese Commissie LOFAR als European Research Infrastructure Consortium (ERIC) heeft erkend. Ook de bouw van de onderzoeksvloot voor NIOZ vordert volgens schema, waarbij begin 2024 het middelgrote schip, de Wim Wolff, werd gedoopt en een aanvang werd gemaakt met de bouw van het grootste onderzoeksschip.

We gaan dan al bijna voorbij aan de schat aan wetenschappelijke successen die onze instituten hebben geboekt, waarvan het grootste deel zijn weerslag vond in ruim 2000 publicaties, bijdragen aan software, algoritmes, talrijke universitaire promoties, dataverzamelingen en patenten.

De ontwikkeling van het wetenschapsbeleid heeft ook niet stilgestaan in 2023. Met name rondom kennisveiligheid is er veel in beweging, mede door de geopolitieke spanningen in de wereld. Maar ook de verhoogde aandacht voor diversiteit en inclusie en het verder ontwikkelen van een gezonde onderzoekscultuur staan volop op de agenda.

Voor de organisatie van NWO-I was 2023 een bewogen jaar. Door het vertrek van de directeur NWO-I a.i., rond de zomer, heeft het bestuur in kort tijdbestek een tijdelijk nieuw bestuursmodel in werking gezet om ervoor te zorgen dat de organisatie niet aan slagkracht inboet.

De belangrijkste gedachte achter het tijdelijke model is het samen besturen en samen realiseren van veranderingen: gedeeld eigenaarschap en verspreide verantwoordelijkheid voor de uitvoering. De eerste ervaringen met het tijdelijke model zijn positief en de onderlinge samenwerking en afstemming is toegenomen. In de loop van 2024 hoop ik dat wij voor NWO-I een definitief en stabiel bestuursmodel kunnen neerzetten.

We kunnen niet anders dan tevreden en trots zijn op onze instituten en de gehele organisatie met de resultaten die in 2023 zijn behaald.

Namens het Stichtingsbestuur NWO-I,

Prof. dr. Marcel Levi

voorzitter NWO-I

1 Inleiding

In dit jaarverslag van de Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) legt NWO-I bestuurlijk en financieel verantwoording af over haar werkzaamheden in 2023. Dit aan onze financiers en de samenleving.

Dit jaarverslag bestaat uit drie delen. Het eerste deel is het bestuursverslag met daarin een overzicht van de gebeurtenissen en financiële ontwikkelingen in 2023. Ook vindt u daarin een omschrijving van hoe de NWO-I-organisatie eruitziet.

Het tweede deel betreft de jaarrekening waaronder de grondslagen, balans, staat van baten en lasten, kasstroom en de toelichting daarop.

Het derde deel bevat de controleverklaring van de onafhankelijke accountant en de statutaire bepalingen van de resultaatbestemming.

Over de NWO-instituten

NWO heeft negen nationale onderzoeksinstituten om gericht en slagvaardig aan het internationale front van belangrijke onderzoeksgebieden op te kunnen treden. NWO-instituten hebben ieder een wetenschappelijke missie van nationaal en internationaal strategisch belang en leveren een specifieke en unieke bijdrage aan het Nederlandse onderzoekbestel.

Deze bijdrage is complementair aan die van andere onderzoeksinstituten, zowel aan het onderzoek van de Nederlandse universiteiten als aan toegepast onderzoek in bijvoorbeeld de Toegepast Onderzoek Organisaties (TO2), Rijkskennisinstellingen en hogescholen. Alle NWO-instituten werken nauw samen met veel van deze kennisinstellingen.

Het onderzoek en de ontwikkeling van faciliteiten van de NWO-instituten worden gedreven door nieuwsgierigheid en maatschappelijke uitdagingen, en is internationaal toonaangevend binnen de verschillende vakgebieden. Door dat onderzoek grensverleggend, integer en excellent uit te voeren, toegankelijk te maken en uit te dragen, realiseren de NWO-instituten kennis en oplossingen met wetenschappelijke en maatschappelijke impact.

Wetenschappelijke en maatschappelijke vragen die van nationaal strategisch belang zijn, en het ontwikkelen en exploiteren van (grote) wetenschappelijke infrastructuur om die vragen te kunnen beantwoorden, vereisen onderzoek met langjarig commitment en bundeling van multidisciplinaire expertises en faciliteiten. Onze instituten bieden de hiervoor benodigde stabiliteit, jarenlange ervaring, experimentele faciliteiten en wetenschappelijke reputatie.

Tegelijkertijd blijven onze instituten responsief en wendbaar om snel en krachtig in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. Doordat de instituutsmisies en -strategiën door het bestuur regelmatig worden vastgesteld en wanneer nodig bijgesteld, is NWO in staat om op korte termijn vernieuwingen te introduceren en daadkrachtig in te spelen op ontwikkelingen in de wetenschap en op vragen uit de maatschappij die fundamenteel en toegepast onderzoek vergen.

2 Belangrijke ontwikkelingen

Dit hoofdstuk belicht een aantal impactvolle ontwikkelingen voor NWO-I in 2023. In hoofdstuk 3 wordt in meer detail ingegaan op een aantal overige ontwikkelingen en wetenschappelijke infrastructuur.

2.1 Instituutsevaluaties

In 2023 zijn de negen NWO-instituten ieder individueel volgens het Strategy Evaluation Protocol (SEP) geëvalueerd. Het gaat dus nadrukkelijk om het beoordelen van het instituut op de eigen merites en niet om een vergelijk tussen instituten. Dat gezegd hebbende kan het goed zijn dat uit de evaluaties aandachtspunten komen die gelden voor meer dan één instituut en die voor het bestuur aanleiding geeft om gezamenlijk beleid te ontwikkelen.

Het evaluatieproces vindt elke zes jaar plaats en bestaat uit een paar stappen. Op de eerste plaats stellen instituten een zelf-evaluatie op (aan de hand van het SEP-protocol) waarin zij terugblikken op de voorgaande zes jaar. Ten tweede schrijven alle instituten een strategisch plan (of updaten het bestaande) voor de komende zes jaar.

Nadat het bestuur deze zelfevaluaties en strategische plannen heeft goedgekeurd worden ze aangeboden aan de evaluatiecommissies (elk instituut heeft een eigen commissie). De onafhankelijke commissies bestaan uit vooraanstaande wetenschappers en bestuurders uit het vakgebied van een instituut. De aandacht in de evaluatie gaat uit naar 1) onderzoekskwaliteit, 2) maatschappelijke relevantie, en 3) bestendigheid voor de toekomst. Daarnaast wordt speciaal nog scherper gelet op zaken als open science, training en begeleiding van promovendi, (academische) cultuur en personeelsbeleid.

Tijdens de site-visits in het najaar van 2023 zijn de commissies met alle egards ontvangen bij de instituten en hebben ruim de tijd gehad om de zelf-evaluatie en het strategisch plan met het instituut te bespreken en daarnaast ook met medewerkers van gedachten te wisselen.

Als sluitstuk van de site-visit brengt de commissie mondeling hun eerste bevindingen en aanbevelingen aan het instituut over en vat dit later samen in een rapport. Deze rapporten worden in de eerste helft van 2024 opgeleverd en na bespreking tussen bestuur en instituut openbaar gemaakt.

Een loodtest met zonneceltechnologie (AMOLF)

AMOLF-onderzoekers uit de groep van Wim Noorduin ontwikkelden een eenvoudige test voor het aantonen van lood door gebruik te maken van de speciale eigenschappen van een perovskiet halfgeleider. Dit materiaal is bijvoorbeeld geschikt voor leds en zonnecellen. Promovendus Lukas Helmbrecht ontdekte dat een oplossing met methylammoniumbromide het best werkt. Zodra deze oplossing in contact komt met een loodverbinding vormt onmiddellijk een loodperovskiet, die onder uv-licht helder groen oplicht. De test is 1000 keer gevoeliger dan bestaande tests. Met de test kan lood worden opgespoord in allerlei alledaagse voorwerpen zoals verf, servies en speelgoed.

De onderzoekers hebben een bedrijf opgericht om de test op de markt te brengen. Dit bedrijf genaamd Lumetallix is in korte tijd zeer succesvol geworden en verkoopt de tests wereldwijd. Daarnaast werken ze samen met NGO's om loodvervuiling te bestrijden.

Beeld: Loodvervuiling van batterijrecyclingfabrieken in India licht groen op door de nieuwe loodtest.

credits: AMOLF

2.2 Kennisveiligheid

De ontwikkeling van het kennisveiligheidsbeleid is door de huidige geopolitieke ontwikkelingen zeer actueel. Er is doorlopend politieke aandacht voor de implementatie van de in 2022 gelanceerde Nationale Leidraad Kennisveiligheid.

In opdracht van het ministerie van OCW is een nulmeting uitgevoerd over de implementatie van de Nationale Leidraad Kennisveiligheid bij universiteiten, hogescholen en ook de KNAW en NWO-instituten. Het resulterende sectorbeeld van NWO-I en KNAW wordt verwacht in april 2024.

Verder ontwikkelt het ministerie een wettelijk screeningskader voor de werving van niet-Europese kenniswerkers die op een Nederlandse kennisinstelling in aanraking zouden komen met sensitieve technologieën. Vanwege de impact op het wervingsproces betreft het ministerie van OCW de kennisinstellingen, waaronder NWO-I, bij de ontwikkeling van het screeningskader en de conceptlijst met de sensitieve technologieën.

Naast deze nationale ontwikkelingen neemt de vraag voor afstemming van beleid binnen de EU en met EU-bondgenoten toe vanwege de zorg en het belang om een 'gelijk speelveld' te bewerkstelligen en het behoud van de openheid van de academische samenwerking.

2.3 Bestuur en directie

Naar aanleiding van het vertrek van de directeur NWO-I in juni 2021 is de raad van bestuur van NWO zich gaan beraden over de rol en positie van de directeur NWO-I, mede met de hulp van een extern adviesbureau. In de loop van 2022 heeft de raad van bestuur samen met de instituutdirecteuren en de medezeggenschap gewerkt aan een wijziging van de governance die uiteindelijk moet resulteren in een wijziging van de statuten, het huishoudelijk reglement en het bestuursreglement van NWO.

Net als in 2022 zijn de taken van de directeur NWO-I verdeeld over leden van het stichtingsbestuur (met name de voorzitter), de directeur bedrijfsvoering NWO-I en het hoofd strategische ondersteuning NWO-I. Begin juni 2023 heeft de directeur bedrijfsvoering (en directeur NWO-I a.i.) zijn taken neergelegd. Dit betekende dat de statutaire posities voor directeur NWO-I en directeur bedrijfsvoering NWO-I vanaf de zomer 2023 vacant zijn.

Het stichtingsbestuur heeft besloten om een tijdelijk besturingsmodel in te voeren, waarin geen interim-directeuren worden aangezocht, maar taken over bestaande functionarissen zijn verdeeld. De belangrijkste gedachte achter het tijdelijke model is het samen besturen en samen realiseren van veranderingen: gedeeld eigenaarschap, verspreide verantwoordelijkheid voor de uitvoering, wat betekent dat met name bedrijfsvoeringstaken worden gedistribueerd en belegd waar ze het beste uitgevoerd kunnen worden.

Het tijdelijke besturingsmodel is in ieder geval van kracht tot 1 april 2024 en wordt gebruikt om ervaring op te doen wat als input kan dienen voor het vormgeven van een meer definitieve governance. De statuten bleven in 2023 ongewijzigd. Begin 2024 is het tijdelijk bestuursmodel grondig geëvalueerd en de verwachting is dat rond de zomer 2024 duidelijk wordt of op deze voet verder wordt gegaan, al dan niet met enkele aanpassingen.

2.4 Organisatieontwikkeling NWO-I en jaarplancycclus

Al sinds 2020 werkt NWO-I aan de verdere ontwikkeling van de organisatie, onder andere vanwege veranderende wet- en regelgeving.

In 2021 heeft NWO middelen ter beschikking gesteld om te werken aan efficiencyverhoging en verdere professionalisering van NWO-I en de bedrijfsvoering in het bijzonder. Deze middelen zijn voor een belangrijk deel ondergebracht in een ontwikkelfonds waaruit op basis van concrete plannen geld beschikbaar wordt gesteld.

Een voorbeeld hiervan zijn de inspanningen die de organisatie geleverd heeft rondom cybersecurity. Om NWO-I weerbaarder te maken voor digitale dreigingen is een awarenesscampagne gestart onder alle medewerkers. Onder andere met behulp van een digitaal leerplanvorm wordt gewerkt aan het vergroten van kennis over bijvoorbeeld veilige wachtwoorden en het herkennen van phishingmail.

Daarnaast is een hernieuwde manier voor de jaarplancycclus gestart, die met name in de tweede helft van 2023 veel tijd en aandacht vergde. De jaarplannen zijn in samenspraak tussen de bedrijfsvoeringonderdelen tot stand gekomen, wat zorgt voor meer samenhang in actiepunten. In deze jaarplannen is nadrukkelijk aandacht besteed aan het verder harmoniseren van de bedrijfsvoering en meer samenwerking en kennisdeling in de hele organisatie.

3 Strategie en onderzoek

Dit hoofdstuk gaat in op de belangrijkste strategische en wetenschappelijke ontwikkelingen rondom het institutenportfolio als geheel, nationale onderzoeksinfrastructuur, (inter)nationale samenwerkingen, en de ontwikkeling van generiek wetenschapsbeleid binnen de stichting NWO-I. Tot slot volgt een overzicht van de wetenschappelijke output.

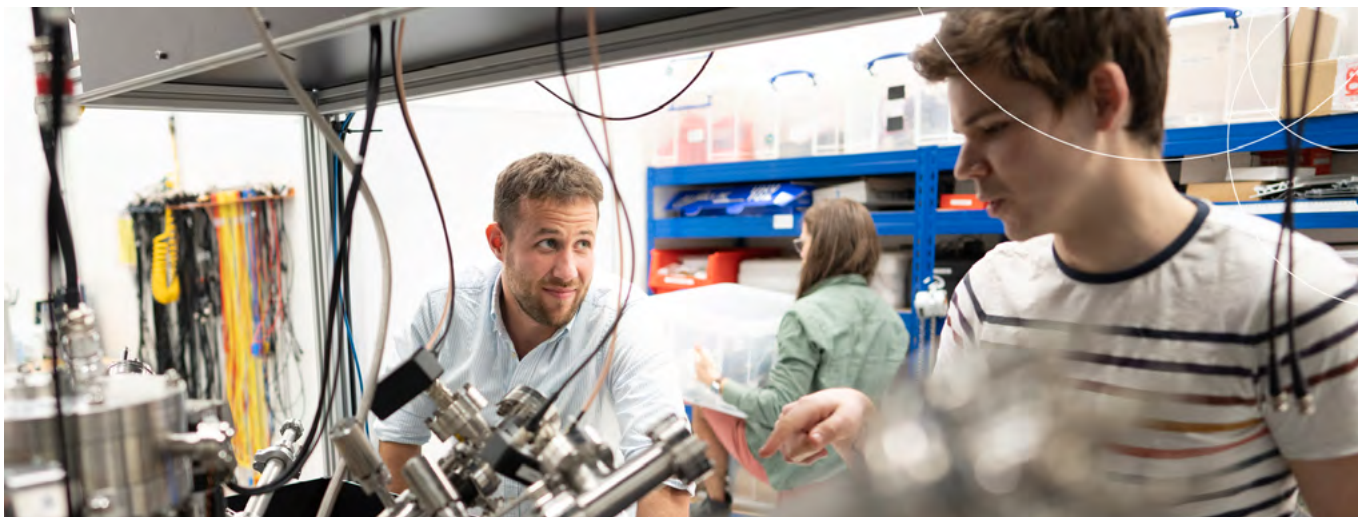
3.1 NWO-strategie ‘Wetenschap Werkt!’

In 2022 heeft NWO haar nieuwe strategie ‘Wetenschap Werkt!’ gepubliceerd. De NWO-instituten hebben in deze nieuwe strategie een prominente plaats, vanwege de nationale rol die zij binnen hun vakgebied hebben.

Van de vele ambities in de nieuwe strategie van NWO heeft een aantal direct betrekking op de instituten. Zo heeft NWO de ambitie om het portfolio van nationale onderzoeksinstituten verder te ontwikkelen, in nauwe samenhang met ontwikkelingen in de Nederlandse en internationale kenniswereld.

Daarnaast streeft NWO ernaar dat de instituten een inclusieve, diverse, open, duurzame en veilige werkomgeving bieden die een gezonde onderzoekscultuur stimuleert. Een gezonde onderzoekscultuur bij de instituten vergroot de aantrekkelijkheid voor alle soorten talent. Daar hoort ook een aanname- en bevorderingsbeleid bij in lijn met de uitgangspunten van het nationale programma Erkennen & Waarderen.

Op het terrein van het wetenschapsbeleid is er ook een aantal ambities die voor de hele NWO-koepel gelden en gericht zijn op kennisveiligheid, open science, wetenschappelijke integriteit, duurzaamheid en wetenschapscommunicatie. In dit jaarverslag komen verschillende van deze ambities bij het desbetreffende onderwerp aan de orde.

Nieuwe techniek voor meten dampen (ARCNL)

De meest geavanceerde computerchipmachines van ASML maken gebruik van extreem ultraviolet (EUV) licht voor de productie van ultrakleine computerchips. Dit EUV-licht wordt gecreëerd door met een laserstraal te schieten op een platte, gesmolten plak tin waarna een lichtgevend tinplasma ontstaat. ARCNL-onderzoekers uit de groep van Oscar Versolato zochten naar alternatieve methodes om EUV- licht te produceren, zoals het eerst verdampen van het tin zonder meteen een plasma te creëren. Ze ontwikkelden een methode om rechtstreeks in de tindamp te kijken en zo waardevolle informatie op te halen.

Promovendus Dion Engels en zijn collega-onderzoekers maakten gebruik van schaduwfotografie, waarbij ze met licht schenen op de tindamp en zo konden meten welk deel van het licht wel en niet geabsorbeerd wordt. Het resultaat was een reeks foto's bij verschillende golflengten, variërend van 230 tot 400 nanometer. Door de foto's te combineren was het mogelijk om de temperatuur, samenstelling en aggregatietoestand van de tindamp te meten. De methode is breed toepasbaar; zo lang de detector dicht genoeg bij de damp kan komen, is de techniek te gebruiken.

Beeld: Op de foto rechts Dion Engels en links Luc Assink.

Credits: Ivar Pel

3.2 Wetenschappelijke infrastructuur

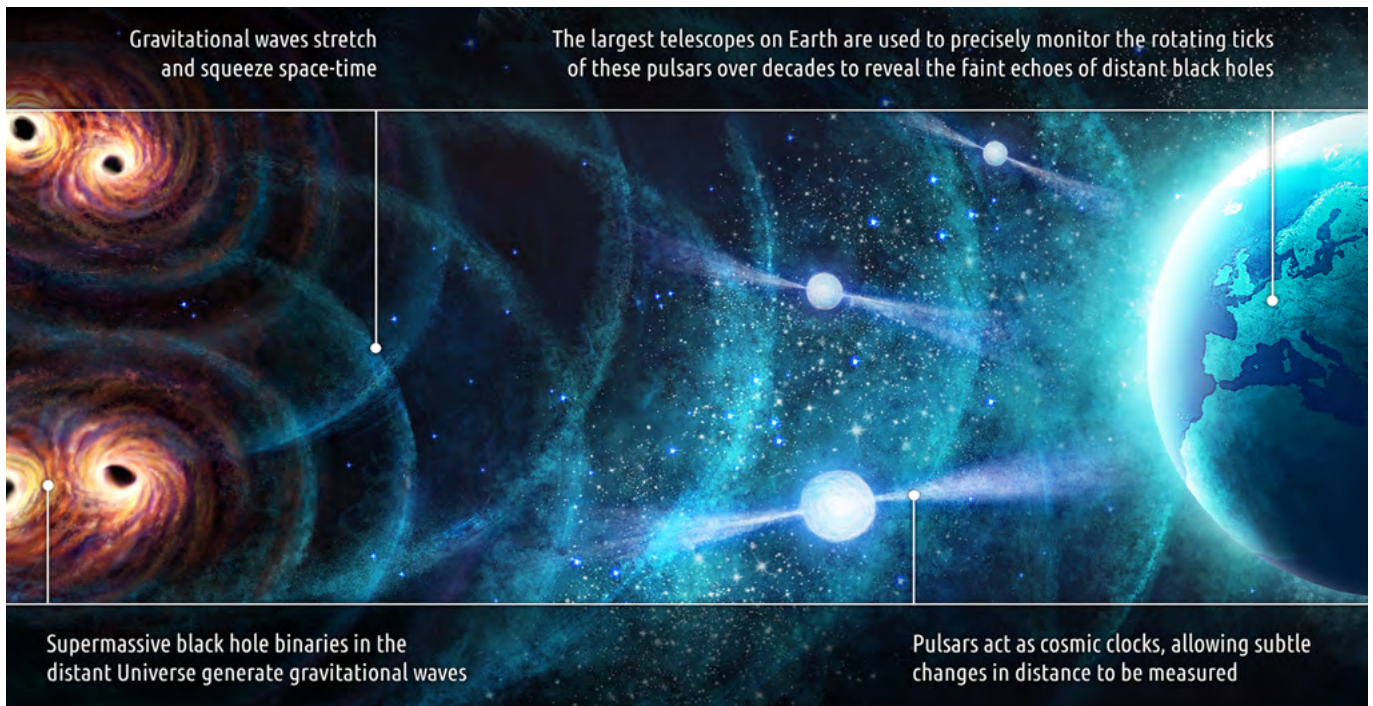
Via haar instituten zorgt NWO voor toegang van Nederlandse onderzoekers tot nationale of internationale wetenschappelijke infrastructuur. Veelal ontwikkelen de instituten cruciale (onderdelen van) grote internationale wetenschappelijke infrastructuren zelf.

Vaak gebeurt dit binnen grote internationale consortia waar NWO-instituten de Nederlandse bijdragen aan leveren of een coördinerende rol spelen bij de ontwikkeling en constructie van technologische instrumentatie. Ook helpen zij bij het onderhouden en gebruiken van deze infrastructuur en de geavanceerde analyse van de resultaten die nodig zijn voor wetenschappelijke gebruikers. Dit zijn projecten van lange adem: tientallen jaren van voorstudie, ontwikkeling, constructie, testen, en integratie van onderdelen gaan vooraf aan de uiteindelijke wetenschappelijke experimenten waarvoor ze bedoeld zijn.

3.2.1 Lidmaatschappen

De afgelopen twee jaar is door NWO een wetenschapsbrede analyse van de Nederlandse deelname in internationale grootschalige wetenschappelijke infrastructuren uitgevoerd, wat heeft geleid tot publicatie van het rapport Internationale Lidmaatschappen in september 2023.

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het voorstel voor de stapsgewijze invulling van een nationaal portfoliebeleid voor de internationale lidmaatschappen via drie gefaseerde en grotendeels parallelle trajecten. Voor NWO-I is dit een belangrijke ontwikkeling om met aandacht te volgen en actief aan bij te dragen, gezien het belang van (internationale) lidmaatschappen voor de NWO-instituten en de coördinerende rol die NWO-instituten binnen die lidmaatschappen vervullen.

Zwaartekrachtgolven leren ons meer over het heelal (ASTRON)

Na meer dan 25 jaar aan waarnemingen met uiterst gevoelige radiotelescopen over de hele wereld, zijn zwaartekrachtgolven zeer waarschijnlijk waargenomen op de langste golflengten. Dit was zonder de cruciale bijdrage van de Nederlandse Westerbork Synthese Radio Telescoop van ASTRON niet gelukt.

De zwaartekrachtgolven worden waarschijnlijk gegenereerd door superzware zwarte gaten die om elkaar heen draaien in de kernen van samensmeltende sterrenstelsels. Deze golven hebben een dusdanig lange golflengte dat het maanden tot jaren duurt om één enkele golfbeweging te voltooien – en dus ook te kunnen waarnemen. Deze ‘smoking gun’, men mag nog niet spreken van wetenschappelijk bewijs, komt voort uit een internationale samenwerking tussen Europese radioastronomie-instituten; onafhankelijke waarnemingen van instituten in Australië, China en Noord-Amerika hebben hetzelfde geconcludeerd.

De waarneming luidt het begin van een nieuwe ontdekkingsstocht in het heelal in, waarbij de lang bewaarde geheimen van zwaartekrachtgolven en supermassive black holes die om elkaar heen draaien, uiteindelijk ontrafeld worden.

Beeld: Infographic die toont hoe pulsars gebruikt zijn als kosmische klokken om zwaartekrachtgolven te detecteren.

Credits: Daniëlle Futselaar, MPIfR

3.2.2 Zwaartekrachtgolven in Limburg: Einstein Telescope

Samen met de provincie Limburg onderzoekt Nikhef sinds enkele jaren de mogelijkheden en haalbaarheid van de bouw van een derdegeneratiezwaartekrachtgolvendetector in Zuid-Limburg: de Einstein Telescope (ET).

Eind 2019 startte daartoe het project ET Pathfinder: met Europese, nationale en regionale financiering wordt een eerste miniversie van de ET gebouwd in een laboratorium in Maastricht. Op deze miniversie worden de grensverleggende technieken getest om zo een goed beeld te krijgen van de technische haalbaarheid van de bouw van de uiteindelijke ET.

In 2021 werd de ET opgenomen in de ESFRI-roadmap, de prestigieuze European Roadmap for Research Infrastructures. Nikhef heeft in 2022 een toekenning vanuit het Nationaal Groeifonds van € 42 miljoen gekregen voor het opstellen van een bidbook voor de Einstein Telescope in de EMR-regio. Dit samen met de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK), de provincie Limburg, het Limburgs investeringsfonds LIOF en met steun van veel andere partijen. Daarnaast is ook € 870 miljoen gereserveerd in het Nationaal Groeifonds voor de daadwerkelijke bouw van de infrastructuur.

Inmiddels is een Project Office gestart in Maastricht, initieel geologisch onderzoek verricht, en R&D met een valorisatiestrategie verder ontwikkeld. Dit heeft geleid tot grote bedrijvigheid in onderlinge samenwerking met de ministeries OCW, EZK, provincie Limburg, LIOF en Nikhef.

Onderlinge afstemming vindt regelmatig plaats om de verschillende uitdagingen aan te gaan. Met name het financiële commitment van de buurlanden (onder verantwoordelijkheid van OCW) en de maakbaarheid in de regio (boven- en ondergronds), onder verantwoordelijkheid van Nikhef, de provincie Limburg en in samenwerking met partijen als TNO en KNMI, zijn hierbij leidend.

In 2023 is de organisatie verder gegroeid en geprofessionaliseerd en is ook OCW actiever geworden in de pogingen ET naar Nederland te halen. Op 26 september 2023 ondertekenden de ministers van Nederland, België, Vlaanderen, Wallonië en Noordrijn-Westfalen de intentie om ET naar de EMR-regio te halen.

3.2.3 Ontwikkeling en bouw van de nationale onderzoeksvloot

In 2020 besloot de raad van bestuur van NWO over te gaan tot de aanschaf van drie onderzoekschepen: een groot oceaanvarend schip (de RV Anna Weber-van Bosse), een middelgroot schip bedoeld voor waddenonderzoek (de RV Wim Wolff) en een klein schip (de RV Adriaen Coenen).

De bouw van de RV Wim Wolff en de RV Adriaen Coenen ging begin 2021 van start. In de zomer van 2022 is de RV Adriaen Coenen opgeleverd en de RV Wim Wolff zou volgen in de zomer van 2023. Door enige vertraging is dit verlaat naar begin 2024. In 2023 is de bouw van het grootste onderzoekschip, de RV Anna Weber-van Bosse, gestart bij de Spaanse werf Astilleros Armon.

3.2.4 Grootste radiotelescoop ter wereld LOFAR wordt ERIC

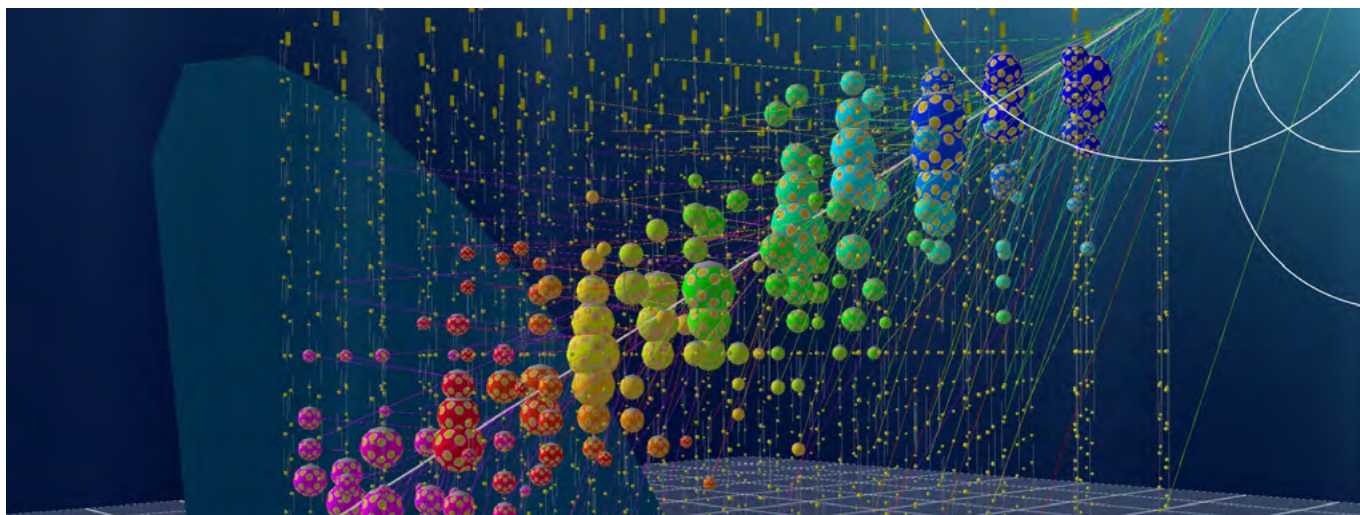
De grootste radiotelescoop ter wereld, LOFAR, detecteert de laagste frequenties op het aardoppervlak en is inmiddels ruim tien jaar operationeel. NWO-instituut ASTRON beheert LOFAR namens een internationaal samenwerkingsverband met inmiddels 54 antennestations verspreid over heel Europa.

Op 20 december heeft de Europese Commissie LOFAR als zevenentwintigste European Research Infrastructure Consortium (ERIC) opgericht. Een ERIC is een Europese rechtsvorm dat het oprichten en exploiteren van grote wetenschappelijke infrastructuur mogelijk maakt. Naast Nederland participeren Duitsland, Polen, Italië, Bulgarije en Ierland als volwaardig lid in de ERIC en Frankrijk, Litouwen, Zweden en het Verenigd Koninkrijk als observers.

3.2.5 Verkenning rondom HFML-FELIX

HFML-FELIX is een internationaal gerenommeerd instituut aan de Radboud Universiteit dat door de Radboud Universiteit en NWO-I gefinancierd en bestuurd wordt. Het instituut combineert twee grote faciliteiten onder één dak: een hoge veld magnetenlaboratorium (HFML) en infrarood/terahertz vrije electronenlasers (FELIX). Hiermee doet het instituut onderzoek naar de eigenschappen en functionaliteiten van moleculen en materialen en maakt zo nieuwe wetenschappelijke doorbraken mogelijk op het gebied van gezondheid, energie, en slimme materialen.

De financiering van HFML-FELIX vanuit NWO-I stamt uit de tijd dat de Stichting NWO-I nog de Stichting FOM was. De financiering liep in 2022 af. Dat jaar vonden gesprekken plaats met het NWO-bestuur om duurzame financiering van de unieke faciliteit te verkennen. Deze gesprekken zijn in 2023 voortgezet en hebben in het najaar geleid tot een verkenningsopdracht met alle Nederlandse universiteiten om te kijken op welke wijze HFML-FELIX een nationaal instituut (zowel faciliteit als nationaal wetenschappelijk programma) kan worden. De verkenning wordt begin 2024 afgerond.

Opbouw vordert van onderzeese neutrinedetector KM3NeT (Nikhef)

Op kilometers diepte in de Middellandse zee gaat de aanleg van de reusachtige neutrinedetector KM3NeT gestaag door, een project waarin Nikhef een belangrijke rol speelt. KM3NeT wordt een woud op de zeebodem van uiteindelijk honderden lijnen met lichtdetectoren, die het inslaan van neutrino's kunnen waarnemen. Neutrino's vormen een mysterieus soort elementaire deeltjes. Ze hebben nauwelijks massa en vliegen door vrijwel alle materie heen. Om er nu en dan een te zien, houdt KM3NeT een kubieke kilometer donker zeewater strak in de gaten. Alle signalen uit de detectorlijnen samen maken het mogelijk om de spookdeeltjes zelf te bestuderen en hun bronnen aan de hemel. In totaal zijn er nu vanaf zeeschepen zeventienveertig lijnen met steeds tientallen detectorbollen geplaatst bij Toulon in Frankrijk en Sardinië in Italië. In de werkplaats van KM3NeT bij Nikhef in Amsterdam werden eenendertig van deze lijnen gebouwd.

Beeld: Een passerend neutrino laat de sensoren van KM3NeT in de donkere diepzee oplichten.

Credits: Simulatie: KM3Net

3.3 Ontwikkelingen (inter)nationale samenwerking

De NWO-instituten werken nationaal en internationaal samen met vele partijen. Deze samenwerkingen zijn continu in ontwikkeling.

3.3.1 Financieringskansen

In 2023 zijn verschillende plannen uit de beleidsbrief van de minister van OCW in werking gezet. Zo is de matchingsregeling voor toegekende projecten uit het Horizon Europe van kracht geworden. Omdat NWO-instituten succesvol zijn in het verwerven van deze beurzen, betekent het dat de matchingsregeling additionele inkomsten biedt die voor het onderzoek gebruikt worden.

In zeker zin vangt de matchingsregeling het wegvallen van de SEO-middelen op. Daarnaast heeft NWO de SUMMIT-call uitgezet. NWO-I mocht twee voorstellen indienen. Via een interne selectieprocedure heeft het bestuur twee voorstellen verkozen, waarvan er door NWO geselecteerd is voor de tweede ronde. Daarnaast participeren NWO-instituten in verschillende consortia nog bij andere SUMMIT-aanvragen.

3.3.2 Nationaal Groeifonds

Het kabinet besloot in september 2020 om € 20 miljard over vijf jaar uit te trekken voor investeringen die bijdragen aan economische groei. Het geld, ondergebracht in het Nationaal Groeifonds, is bestemd voor kennisontwikkeling, fysieke infrastructuur en onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

In 2021 waren de NWO-instituten AMOLF, CWI en DIFFER succesvol via deelnames aan gehonoreerde voorstellen. In 2021 stond de tweede ronde open voor indiening van een select aantal voorstellen met steun van verschillende vakdepartementen. NWO-instituten waren bij meerdere gehonoreerde voorstellen betrokken (Duurzame MaterialenNL, Groenvermogen II, De revolutie van zelfdenkende moleculaire systemen en de Einstein Telescope).

In 2023 is bekend geworden welke voorstellen uit de derde ronde financiering vanuit het Nationaal Groeifonds krijgen. Voor het NWO-instituut AMOLF gaat het hierbij om het voorstel SolarNL (€ 412 miljoen), wat zich richt op de ontwikkeling en industrialisatie van nieuwe zon-pv-technologieën en zorgt voor de ontwikkeling van de volgende generatie volledig circulaire zonnepanelen.

3.3.3 Innovatie en valorisatie

Eind 2022 heeft het ministerie van EZK een subsidie van € 870 duizend aan NWO-I verstrekt om het netwerk van industrial liaison officers (ILO-net) voor de komende vier jaar te blijven ondersteunen.

Dit is een welkome investering omdat het mogelijk maakt om te blijven werken aan het verbeteren van de relatie tussen de NWO-instituten (met name Nikhef, ASTRON, SRON en DIFFER; maar er is ook deelname van HFML-FELIX en NOVA) en het Nederlandse bedrijfsleven, met name hoogtechnologische bedrijven, onder andere verenigd in de roadmap Advanced Instrumentation van de topsector HTSM.

Daarnaast hebben de instituten gezamenlijk besloten om voor de komende twee jaar middelen uit het ontwikkelfonds vrij te maken om een strategisch beleidsadviseur op het gebied van innovatie en valorisatie aan te trekken. Deze adviseur kan naast ondersteuning van het ILO-net, de ontwikkeling verder vormgeven en bouwen aan een netwerk van contacten.

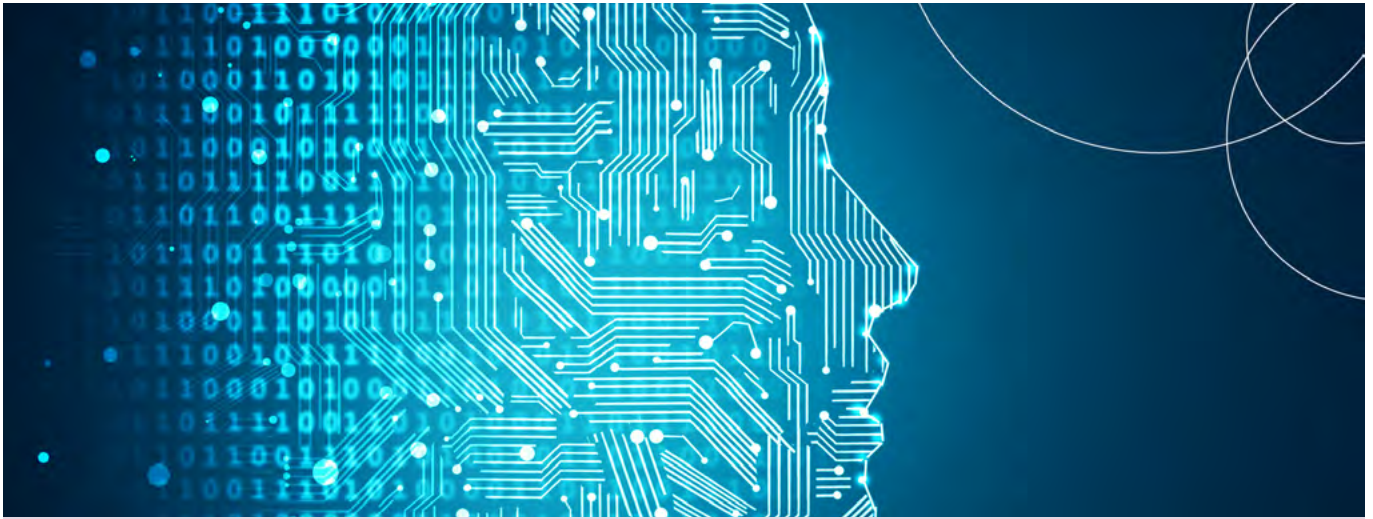
Verder is in 2023 aangekondigd dat de financiering van onderzoek samen met het bedrijfsleven via de TKI's in 2024 anders vorm gegeven gaat worden: via strategische programma's in plaats van individuele projectfinanciering. Voor NWO-I is met name het TKI-HTSM een belangrijke partner en dus heeft NWO-I actief meegedaan aan het vormgeven van de nieuwe strategische programma's.

Van de uiteindelijk tien gestarte strategische programma's is NWO-I van twee programma's penvoerder (Semicon Equipment en Advanced Instrumentation) en neemt deel aan twee andere programma's (Microelectronics en Space). Dit opent deuren voor toekomstig onderzoek en samenwerking.

3.3.4 Delta Climate Center in Zeeland

In Zeeland is het Delta Climate Center (DCC) in oprichting. Hierin gaan Zeeuwse kennisinstellingen samenwerken met de Universiteit Utrecht en Wageningen Universiteit, en het NWO-instituut NIOZ. De missie van het DCC is om innovatieve oplossingen te realiseren voor een toekomstbestendige, veilige en welvarende delta.

Het centrum zal zich richten op onderwijs, onderzoek, valorisatie en business development en zorgt zodoende voor meer instroom van mbo-, hbo- en wo-studenten in Zeeland. In 2023 is het Kenniscentrum van start gegaan, de formele opening volgt in 2024.

Studie presenteert grote hersenachtige neurale netwerken voor AI (CWI)

In een recente studie toonden CWI-onderzoekers Bojian Yin en Sander Bohté een belangrijke stap aan in de richting van AI die kan worden gebruikt in lokale apparaten zoals smartphones en in VR-achtige toepassingen, terwijl tegelijkertijd de privacy wordt beschermd. De onderzoekers laten zien hoe hersenachtige neuronen in combinatie met nieuwe leermethoden het mogelijk maken om snelle en energie-efficiënte spiking neurale netwerken op grote schaal te trainen. Potentiële toepassingen variëren van draagbare AI tot alomtegenwoordige spraakherkenning en Augmented Reality.

Hoewel kunstmatige neurale netwerken de ruggengraat vormen van de huidige AI-revolutie, zijn ze slechts losjes geïnspireerd op netwerken van echte, biologische neuronen zoals onze hersenen. Het brein is echter een veel groter netwerk en het kan razendsnel reageren wanneer het wordt getriggerd door externe gebeurtenissen. Het is ook veel energie-efficiënter: de neuronen van ons zenuwstelsel communiceren door elektrische pulsen uit te wisselen, en dat doen ze maar mondjesmaat. Spiking neurale netwerken zijn een speciaal type kunstmatige neurale netwerken die deze eigenschappen van biologische neuronen beter nabootsen.

Credits beeld: Shutterstock

3.4 Klimaatinitiatief Nederland (KIN)

Naar aanleiding van verschillende adviezen hebben NWO en KNAW in 2022 besloten het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN) op te richten. Zij stelden een kwartiermaker aan die met een beperkt budget de haalbaarheid van het initiatief moest onderzoeken.

De kwartiermaker en het bijbehorende budget zijn in eerste instantie bij NWO-I geïntegreerd. De kwartiermaker werkte samen met een grote groep mensen vanuit wetenschap, overheid en maatschappij in verschillende werkgroepen toe naar de gezamenlijke oprichting van het KIN. Zo zijn enkele beleidsadviseurs aangetrokken (arbeidsrechtelijk geïntegreerd bij NWO-I) om het KIN-programma te kunnen starten.

Het is de ambitie van het KIN om de transitie naar een klimaatneutrale en klimaatbestendige wereld te versnellen door optimale inzet van wetenschappelijke kennis en ontwikkeling van nieuwe kennis. Het KIN streeft ernaar dat klimaatverandering zo snel mogelijk wordt afgeremd, helpt de maatschappij bij benodigde aanpassingen, en draagt bij aan een rechtvaardige, mondiaal duurzame samenleving.

In november 2023 is het KIN officieel opgericht als regieorgaan binnen de domeinorganisatie van NWO. Eind 2023 is het personeel dat bij NWO-I in dienst was voor het KIN overgenomen door NWO waarmee de formele betrokkenheid van NWO-I met het KIN beëindigd is. Uiteraard steunt NWO-I de ambities van het KIN volledig en blijft via haar instituten betrokken.

3.5 Wetenschapsbeoefening en -beleid

3.5.1 Wetenschappelijke integriteit

Om goed reproduceerbaar onderzoek te doen is het van belang dat onderzoek op een integere manier bedreven wordt. Schaars onderzoeksgeld en onduidelijke perspectieven leggen veel druk op wetenschappers om te publiceren. Deze druk kan er voor zorgen dat de wetenschappelijke integriteit van het onderzoek (on)bewust geschonden worden.

De Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit, die sinds eind 2018 van kracht is, bevat onder meer richtlijnen voor hoe om te gaan met veronderstelde schendingen van de wetenschappelijke integriteit. In de code staan zorgplichten voor de instelling.

In 2020 stelde NWO-I gebaseerd op deze code de Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit NWO-instituten vast en stelde een klachtencommissie in. Naast het hanteren van een gedragscode en klachtencommissie is het van belang dat er binnen NWO-I wordt toegewerkt naar een cultuur waarbij wetenschappelijke integriteit doorlopend besproken wordt. Een cultuur waarin wetenschappelijk en ondersteunend personeel zich veilig en gehoord voelt als men twijfelt aan de integriteit van een onderzoek.

In 2021 zijn twee vertrouwenspersonen Wetenschappelijke Integriteit benoemd: prof. dr. Thom Palstra en dr. Tanja Kulkens. Eind 2022 gaf Kulkens aan terug te willen treden als vertrouwenspersoon, vanwege haar nieuwe functie als directeur van het NWO-domein Exacte en Natuurwetenschappen. Per 1 juni 2023 is Freya Senf aangesteld als tweede vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit naast Thom Palstra.

3.5.2 WetenschapVeilig

Wetenschappers krijgen regelmatig te maken met bedreiging, intimidatie en haatreacties. Daarom lanceerden de Universiteiten van Nederland (UNL), NWO en KNAW begin november 2022 het platform WetenschapVeilig.

Het doel van WetenschapVeilig is om wetenschappers te helpen snel de juiste hulp te krijgen in geval van intimidatie, bedreiging of haatreacties. De werkgever zal in overleg met de hulpzoekende kijken welke hulp passend en mogelijk is.

Op de website www.wetenschapveilig.nl kunnen wetenschappers die bedreigd of geïntimideerd worden 24 uur per dag een melding maken. Zij worden uiterlijk binnen één werkdag verder geholpen, in veel gevallen al sneller.

3.5.3 Nevenwerkzaamheden

NWO-I wil transparant zijn over de nevenwerkzaamheden van medewerkers om zo wetenschappelijke integriteit te vergroten. Daarnaast is openheid nodig om te voldoen aan de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit 2018. Hiermee geeft NWO-I invulling aan een open en transparante onderzoekscultuur zoals wordt beoogd in de NWO-strategie, en volgt de organisatie de Nederlandse universiteiten die registratie en publicatie van nevenwerkzaamheden inmiddels op orde hebben.

Nevenwerkzaamheden zijn voor NWO-I 'alle werkzaamheden die de werknemer naast zijn/haar functie verricht, ongeacht of deze werkzaamheden binnen of buiten de voor de werknemer geldende werktijden worden verricht'. Daarentegen worden onbetaalde nevenactiviteiten met een louter privé-karakter niet als nevenwerkzaamheden aangemerkt.

Veel medewerkers met een dubbele aanstelling publiceren deze al via de universiteit. NWO-I heeft als werkgever een eigen verantwoordelijkheid om een volledig overzicht van nevenwerkzaamheden te verschaffen. Daarom is registratie en publicatie via de eigen kanalen gewenst, ook om objectieve toetsing mogelijk te maken.

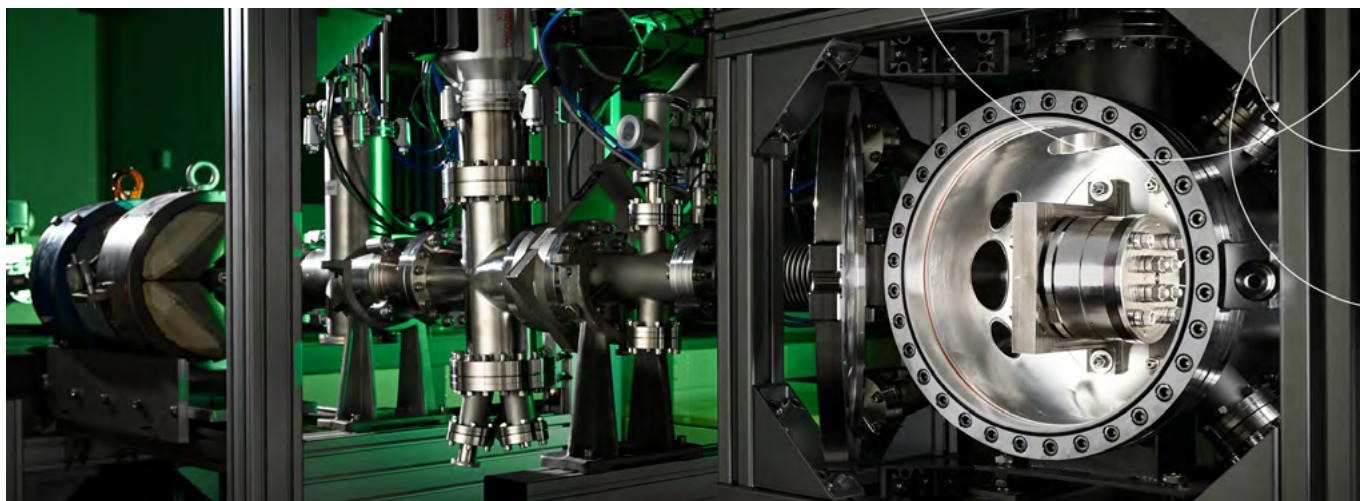
In 2022 is het nevenwerkzaamhedenbeleid door het Stichtingsbestuur vastgesteld. In 2023 is een nieuw personeelsinformatiesysteem in gebruik genomen, waarin ook de mogelijkheid is opgenomen om nevenwerkzaamheden in te voeren. Ten aanzien van (bijzondere) hoogleraarschappen van medewerkers van NWO-I is in 2023 een handmatige inventarisatie gedaan. Na verdere implementatie van het nevenwerkzaamhedenbeleid in 2024 kan NWO-I haar nevenwerkzaamheden, inclusief (bijzondere) hoogleraarschappen, openbaar maken.

3.5.4 Samenwerking met derden

De raad van bestuur van NWO wil graag onderzoek stimuleren dat een positieve bijdrage levert aan de samenleving. Hiertoe is in 2023 gewerkt aan een kader en randvoorwaarden voor samenwerking met derde partijen.

Om toe te werken naar een dergelijk kader is een aantal bijeenkomsten georganiseerd met directeurs en bestuur van NWO-I en NWO-D (domeinorganisatie). Er is gesproken over dilemma's die voorkomen bij de samenwerking met derde partijen. Aan de hand daarvan is een concept-afweegkader opgesteld.

Belangrijk in dit document is dat NWO wil blijven benadrukken dat samenwerken met derde partijen een essentieel onderdeel van het doen van onderzoek is en blijft, maar dat het wel belangrijk is om de juiste afwegingen hierbij te maken voorafgaand aan en tijdens de samenwerking. Het afweegkader wordt in 2024 vastgesteld en geïmplementeerd.

DICE: Brabantse unieke testfaciliteit naar resistente materialen voor kernreactor officieel van start (DIFFER)

Wetenschappers van DIFFER brengen kernenergie via inherent veilige thoriumreactoren een stap dichterbij. Met DICE (het DIFFER Irradiation-Corrosion Experiment) gaan zij materialen ontwikkelen die bestand zijn tegen de combinatie van warmte, zout en straling. De uitdaging bij gesmolten-zout-reactoren is de wand, want die moet bestand zijn tegen deze omstandigheden. DIFFER heeft nu bij de bestaande Ion Beam Facility achter de ionenbundel een reservoir gemaakt met warm, gesmolten zout. Dat zout stroomt langs de te onderzoeken constructiematerialen. Na een tijdje kunnen de onderzoekers kijken hoe het materiaal gereageerd heeft op de combinatie van straling uit de ionenbundel en het stromende zout. De Provincie Noord-Brabant maakte in 2022 bekend te investeren in de ontwikkeling van de technologie voor een thoriumreactor, ook wel gesmolten-zout-reactor genoemd. Het grote voordeel van dit type kernsplijtingsreactoren is dat ze geen meltdown kunnen hebben. Ze stoppen gewoon als er iets mis is. Bovendien komt er minder sterk radioactief afval vrij.

Beeld: De nieuwe DICE-faciliteit: het DIFFER Irradiation-Corrosion Experiment.

Credits: Bart van Overbeeke/DIFFER

3.5.5 Open science – open access beleid

Nederland is mede dankzij NWO één van de wereldwijde voorlopers in de transitie naar het vrij toegankelijk maken van publicaties en onderzoeksgegevens uit publiek gefinancierd onderzoek. Met de toetreding in 2018 tot cOAlition S, een internationale groep van onderzoeksfinanciers, en het onderschrijven van Plan S, committeerde NWO zich aan het implementeren van verregaande maatregelen om deze transitie naar open access te versnellen.

De kern van Plan S is dat alle publicaties die voortkomen uit financiering van deze onderzoekfinanciers vanaf 1 januari 2021 gepubliceerd moeten worden in open access-tijdschriften en -platforms, zodat iedereen hiervan kennis kan nemen.

Voor NWO-I betekent dit dat alle artikelen die de NWO-instituten publiceren ook meteen voor iedereen vrij toegankelijk zijn. Om dit mogelijk te maken heeft NWO-I ingezet op twee trajecten. In december 2020 stelde NWO-I een beleidskader vast dat het mogelijk maakt publicaties direct beschikbaar te stellen via de zogenaamde 'groene route'. Deze is gebaseerd op zelfarchivering: na publicatie plaatst een onderzoeker een artikel direct in een publiek toegankelijk repository, waarmee de publicatie vrij toegankelijk wordt.

Sinds 2021 wordt het effect van dit beleidskader op de open access-cijfers van de instituten gemonitord en eind 2023 is een evaluatie van dit beleidskader gestart. Inmiddels is 95% van de 'gerefereerde' academische publicaties van de NWO-instituten voor iedereen vrij toegankelijk.

Daarnaast sloot NWO-I zich in 2020 aan bij de onderhandelingen die andere instellingen, verenigd binnen onder andere UNL, met een aantal grote uitgevers voeren: de zogenaamde transformatieve deals. Via deze deals wordt in lijn met Plan S ingezet op een graduele overgang naar volledig open access. In 2023 is die samenwerking verstevigd in voorbereiding op nieuwe onderhandelingen in 2024.

3.5.6 Digital Competence Center

In 2021 richtte NWO-I het Digital Competence Center (DCC) op en stelde een coördinator Data stewardship aan. Het DCC levert laagdrempelig advies, expertise en praktische ondersteuning aan de onderzoekers bij de NWO-instituten om hun resultaten, onderzoeksdata en -software geschikt te maken voor hergebruik in het kader van Open Science.

Zo heeft het DCC een licentietool ontwikkeld om medewerkers te helpen bij het vinden van de juiste licentie voor hun data of software. Ook heeft het DCC het afgelopen jaar lokale activiteiten op het gebied van open science en open data- en softwaremanagement georganiseerd en enkele NWO-I-brede trainingen en tutorials georganiseerd.

Sinds 2023 is de coördinator van het DCC ondergebracht in het team Bestuursondersteuning & Strategie, van het bureau van NWO-I. Ook heeft NWO-I in 2023 een subsidie toegekend gekregen via de NWO call 'Lokale Digitale Competentie Centra II' (mede gefinancierd door Open Science NL) om het DCC te versterken door een trainer aan te nemen op het gebied van innovatieve digitale technieken.

Dit is ter aanvulling op de lokale gecertificeerde instructeurs (in gebieden als reproduceerbaar coderen en datamanagement) die via het NWO-I lidmaatschap aan The Carpentries, een non-profitorganisatie gericht op het trainen van trainers, worden opgeleid om open science op de instituten te ondersteunen.

Met deze uitbreiding van het DCC-team geeft NWO-I antwoord op de vraag van instituten naar voorlichting en trainingen in onder andere AI-technieken. Bovendien hoopt NWO-I open data en open software praktijken op de instituten verder te ondersteunen en ontwikkelen. Voor de vacature van trainer wordt begin 2024 geworven.

3.5.7 Gezonde onderzoekscultuur

NWO-I bouwt mee aan een gezonde onderzoekscultuur. In een gezonde onderzoekscultuur wordt talent ontsloten, betere en gedragen oplossingen voor vragen en problemen gevonden en kunnen meer mogelijkheden tot samenwerking bestaan.

Van zo'n cultuur is lang nog niet altijd sprake en er zijn meerdere rapporten verschenen waarin melding wordt gemaakt van een ongezonde werkcultuur bij Nederlandse kennisinstellingen. Daarnaast zijn in de media verschillende berichten geweest van (seksueel) ongewenst gedrag door mensen in hogere (universitaire) functies, vaak richting hun ondergeschikten.

De combinatie van de in de wetenschap systemisch ingebakken afhankelijkheid tussen verschillende lagen en een gebrek aan financiering heeft er toe geleid dat mensen zich niet comfortabel voelen om misstanden te melden. Bij NWO-I willen we dit doorbreken door in te zetten op een open, veilige en integere cultuur met een goed vangnet voor slachtoffers van ongewenst gedrag.

NIOZ onderzoeker Anja Spang wint Ammodo Science Award 2023

Anja Spang, onderzoeksleider bij het NIOZ en Bijzonder hoogleraar Symbiose in Evolutie aan de Universiteit van Amsterdam, kreeg in 2023 de Award voor haar fundamenteel onderzoek naar raadselachtige microben. Spang bestudeert de bijzondere rol die verschillende micro-organismen zoals archaea gespeeld hebben bij grote evolutionaire veranderingen, waaronder de oorsprong van eukaryoten waartoe ook de mens behoort. Ze ontdekte de afgelopen jaren een indrukwekkend aantal nieuwe archaea-varianten, en ze vond revolutionair bewijs voor de hypothese dat eukaryote organismen (zoals de mens) ooit zijn voortgekomen uit een symbiose tussen archaea en bacteriën. Extra relevant aan Spangs onderzoek is dat de archaea eveneens van invloed zijn op het klimaat. Wat hun rol daar precies is, is een vraag waar Spang zich de komende tijd op wil richten.

Beeld: Onderzoeksleider Anja Spang.
Credits: NIOZ

3.5.8 Anders Erkennen en Waarderen

In 2019 publiceerden VSNU, NFU, KNAW, NWO en ZonMw het position paper 'Ruimte voor ieders talent; naar een nieuwe balans in het erkennen en waarderen van wetenschappers'. Hierin geven de partijen aan hoe zij het werk van wetenschappelijk medewerkers breder willen gaan erkennen en waarderen: minder nadruk op aantallen publicaties en citaties en meer nadruk op de andere domeinen waarbinnen wetenschappers werken, zoals onderwijs en maatschappelijke impact.

Deze bredere vorm van erkennen en waarderen past beter bij de huidige kerntaken van de kennis- en onderwijsinstellingen en bij wat de samenleving van hen vraagt.

In 2020 stelde NWO-I een commissie in met vertegenwoordiging uit alle organisatieonderdelen. Zowel wetenschappelijke als ondersteunende disciplines. De commissie schreef daarop een document specifiek voor NWO-I waarin de ambitie, de visie en de benodigde veranderingen voor erkennen en waarderen worden geschetst aan de hand van verschillende kerndomeinen. Deze kerndomeinen zijn gebaseerd op het genoemde position paper en omvatten de nationale rol van de instituten, leiderschap, onderzoek, onderwijs en impact.

Om te zorgen dat deze visie ook tot verandering leidt binnen de organisatie, doet de commissie concrete aanbevelingen. De commissie is in drie discussiesessies de dialoog aangegaan met medewerkers en heeft inbreng gevraagd op de visie en de aanbevelingen.

Het implementatieplan is in november 2022 door het Stichtingsbestuur goedgekeurd waarna met de implementatie is begonnen. De visie omvat een intentieverklaring waarin de ambitie en het doel voor Erkennen en waarderen bij NWO-I wordt geschetst, en is daarbij verder uitgewerkt langs de vijf kerndomeinen voor NWO-I: de nationale rol, impact, leiderschap, onderzoek en onderwijs.

Per kerndomein geeft de commissie haar visie met aanbevelingen en concrete acties die hierbij aansluiten. De acties worden opgepakt door de functionele domeinen en actiehouders, aangezien zij de benodigde expertise en ervaring op dit domein in huis hebben, en daarbij dat het domein kan zorgen dat de acties aansluiten bij lopende trajecten in de functionele domeinen.

Een ander uitgangspunt is dat de synergie met NWO en de universiteiten op dit vlak geborgd wordt. In 2023 is de aanzet voor een concreet plan van aanpak gemaakt, inclusief de eerste prioriteiten. Een belangrijke voorwaarde in dit plan van aanpak is dat acties die gestart worden bij voorkeur geen totaal nieuwe projecten zijn, maar juist onderwerpen die al langer op de planning stonden en waar een E&W-kleur aan toegevoegd kan worden. Dit om de werkdruk zo laag mogelijk te houden en om E&W een natuurlijke plek te geven in de dingen die we toch al doen.

3.5.9 Hooglerarenbeleid

In 2023 is een start gemaakt met het in kaart brengen van de verschillen tussen de instituten in hun beleid om medewerkers tot hoogleraar te (laten) benoemen, mede in het kader van het erkennen en waarderen-programma. Daarbij is ook expliciet aandacht gegeven aan de ervaren verschillen in beloning. Ook ten opzichte van universiteiten. Doel is om in 2024 te komen tot een hooglerarenbeleid dat de instituten handvaten geeft om veelbelovende wetenschappers te helpen in het traject tot hoogleraar.

Ballontelescoop GUSTO opgelaten vanaf Antarctica (SRON)

NASA's ballontelescoop GUSTO is op oudjaarsdag 2023 opgelaten vanaf Antarctica. Het ver-infrarood observatorium voert de eerste grote-schaal survey uit van drie elementen binnen stofwolken tussen de sterren, inclusief hun snelheid. GUSTO is uitgerust met drie 8-pixel camera's om respectievelijk stikstof, koolstof en zuurstof te detecteren in het interstellair medium (ISM)—het gas en stof tussen de sterren. SRON en TU Delft hebben de zuurstof-camera gemaakt, en bijgedragen aan de andere twee.

GUSTO drijft twee maanden lang mee op de circumpolaire vortex boven Antarctica, op de rand van de ruimte op 36 km hoogte. Antarctica heeft het voordeel dat er 24 uur per dag energie is voor de zonnepanelen en er dus ook geen dag/nacht-temperatuurschommelingen zijn. Ook zijn er geen landsgrenzen.

Beeld: GUSTO wordt opgelaten op 31 december 2023 vanaf Antarctica. De ballontelescoop zweeft daarna in 57 dagen drie rondjes mee met de circumpolaire vortex om uiteindelijk onder invloed van de invallende nacht hoogte te verliezen.

Credits: Jose Silva/SRON

3.5.10 Diversiteit en Inclusie

Vanaf 2023 heeft het bureau NWO-I een projectleider Diversiteit en Inclusie aangesteld. De projectleider geeft uitvoering aan het implementatieplan Diversiteit en Inclusie dat bestaat uit verschillende actiepunten. Dit plan richt zich op alle medewerkers van NWO-I. Gezien de diversiteit tussen de verschillende organisatieonderdelen en de variërende uitdagingen waarmee zij te maken hebben, worden niet alle actiepunten uniform toegepast. Elk organisatieonderdeel heeft de vrijheid om het proces naar eigen inzicht in te richten.

De focus van het implementatieplan in 2023 lag op het tot stand brengen van overkoepelende samenwerkingsverbanden en het vergroten van bewustwording onder de medewerkers. Bij sommige instituten bestond nog geen Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid (DIG)-team, terwijl bij andere instituten bestaande teams werden aangepast of uitgebreid.

Eind 2023 beschikten 8 van de 9 instituten en het bureau over een DIG-team. Daarnaast werd een overkoepelende organisatiestructuur voor DIG opgezet, inclusief een maandelijks samenwerkingsorgaan voorgezeten door de projectleider Diversiteit en Inclusie. Een DIG-taskforce werd ingesteld voor beleidsontwikkeling op NWO-I niveau, bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende functies binnen de organisatie.

In 2023 werden diverse evenementen georganiseerd om medewerkers van NWO-I samen te brengen en bewustwording over diversiteit en inclusie te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn een online lunchlezing op Internationale Vrouwendag, een vrouwen+ borrel in september en een online lezing over neurodiversiteit op de Dag van de Diversiteit. Deze initiatieven leidden tot de oprichting van medewerkersnetwerken voor vrouwen en neurodiversiteit.

Tot slot werden trainingen gegeven, waaronder een achtmaandse training over inclusief schrijven, werven en selecteren, gebaseerd op het wetsvoorstel Toezicht gelijke kansen bij werving en selectie. Ook werden trainingen over inclusie gegeven aan DIG-teams van het bureau, CWI, DIFFER en Nikhef, met voornemens om deze trainingen in 2024 voort te zetten bij andere instituten.

Wat is de prijs van vergelding? (NSCR)

Onderzoekers van de Universiteit Leiden en het NSCR onderzochten de voor- en nadelen van vrijheidsbenemende versus niet-vrijheidsbenemende straffen zoals een taakstraf. Ze keken daarbij of de behoefte aan vergelding zwaarder moet wegen dan de effectiviteit en kosten van een straf.

Uit de resultaten blijkt dat korte gevangenisstraffen tot meer recidive leiden dan niet-vrijheidsbenemende straffen: individuen plegen over een periode van vijf jaar tussen de 76 en 81 procent meer strafbare feiten na een korte gevangenisstraf dan na een niet-vrijheidsbenemende straf. Daarnaast blijkt dat de kosten van gevangenisstraffen bijna vier keer hoger zijn dan die van niet-vrijheidsbenemende straffen.

De onderzoekers concluderen dat de afschrikwekkende werking van korte detenties beperkt is en dat deze nauwelijks mogelijkheden biedt voor gedragsverandering en re-integratie. Het belangrijkste strafdoel lijkt daarmee vergelding. Met dit onderzoek kan de vraag welke straf écht passend is en wat vergelding ons waard is, nu ook rationeel worden benaderd.

Credits beeld: Shutterstock

3.5.11 Kennisveiligheid en cybersecurity

NWO-I wil dat het onderzoek bij NWO-I op een veilige manier en in een veilige omgeving plaatsvindt. Op een veilige manier betekent niet alleen dat bij het doen van het onderzoek de academische kernwaarden van integriteit en onafhankelijkheid gerespecteerd worden, maar ook dat de onderzoeksresultaten, waar mogelijk, kunnen worden gedeeld in het kader van open science.

In een veilige omgeving betekent dat dat de onderzoekers en medewerkers zich vrij en gerespecteerd voelen om optimaal bij te dragen aan het onderzoek. Ons kennisveiligheidsbeleid is er daarom op gericht om onderzoekssamenwerking in een veilige omgeving te laten plaatsvinden, de kroonjuwelen te beschermen tegen ongewenste overdracht en de wetenschappelijke integriteit en academische vrijheid te waarborgen.

In 2023 ging de uitvoering van het in 2022 vastgestelde NWO-I implementatieplan van de Nationale Leidraad Kennisveiligheid gestaag door. Bij NWO-I zijn er in het afgelopen jaar verschillende doelstellingen uit het eigen Implementatieplan Kennisveiligheid gerealiseerd. Bewustwording over het thema kennisveiligheid is een belangrijk aandachtspunt van het implementatieplan. Daarom was kennisveiligheid onderdeel van een NWO-I-brede bewustwordingscampagne.

Met een externe partner is deze bewustwordingscampagne ontwikkeld over kennisveiligheid, privacy en informatieveiligheid. Uitgangspunt bij de campagne was niet alleen om de bewustwording te vergroten maar tegelijkertijd ook een koppeling te maken naar het beleid. Bovendien zijn vier richtlijnen vastgesteld en geïmplementeerd: veilige werving en selectie, veilige internationale samenwerking, veilige buitenlandse dienstreizen, en veilige bezoekersprocedure.

In opdracht van het ministerie van OCW is een nulmeting uitgevoerd over de implementatie van de Nationale Leidraad Kennisveiligheid. NWO-I heeft daarnaast gelijktijdig een self-assessment uitgevoerd op de implementatie van het kennisveiligheidsbeleid bij NWO-I. Daaraan zal in 2024 opvolging worden gegeven en ook zal in 2024 verder worden gewerkt aan de andere onderdelen van het implementatieplan.

Op aanvraag van het ministerie van OCW heeft NWO-I input en feedback gegeven op de screeningswet voor niet-Europese kenniswerkers. Zo vond in het tweede kwartaal van 2023 een inventarisatie van de aanwezigheid van sensitieve technologieën plaats en gaven de instituten hun feedback op de conceptlijst sensitieve technologieën en in bredere zin op de wet in ontwikkeling.

Tot slot staat bij de ontwikkeling van het kennisveiligheidsbeleid de lerende aanpak en het opbouwen van een netwerk centraal. Het kennisveiligheidsteam van NWO-I zorgt er voor dat zij aangesloten blijft bij de nationale en internationale externe ontwikkelingen. Dit door deelname in de door OCW geïnitieerde Regiegroep en Veldwerkgroep, aansluiting bij de UNL werkgroep kennisveiligheid en door te komen spreken op en/of deel te nemen aan (inter) nationale bijeenkomsten. Ook is een team van OCW te gast geweest bij SRON om ervaringen uit te wisselen bij de ontwikkeling en implementatie van het kennisveiligheidsbeleid

3.6 Impact van de COVID-19 pandemie

Kort na het uitbreken van de COVID-19 pandemie stelde de raad van bestuur van NWO in 2020 een Coronafonds in van € 6 miljoen. Het fonds gaf de instituten de mogelijkheid te doen wat nodig was om de gevolgen van de coronamaatregelen zoveel mogelijk te beperken.

Het fonds werd later uitgebreid met een bedrag van € 815 duizend en later nog eens met een bedrag van € 4,765 miljoen vanuit middelen van het Nationaal Plan Onderwijs (NPO). Het Coronafonds biedt ruimte voor financiële compensatie van de lasten van vast (technisch) personeel dat tijdens lockdown niet productief kon zijn, waardoor leverdeadlines niet gehaald werden of anderszins extra kosten gemaakt moesten worden. Verderop in hoofdstuk 5 rapporteren we over de verlengingen die in 2023 vanuit deze NPO-middelen zijn bekostigd.

3.7 Wetenschappelijke output

Het onderzoek aan de NWO-instituten leidt in veel vormen tot concrete resultaten. In onderstaande tabel staan de belangrijkste meetbare resultaten. Van de 'gerefereerde' academische publicaties is ruim 95% gepubliceerd in open access-tijdschriften.

Tabel: Wetenschappelijke output van de NWO-instituten

Output	Aantal	Toelichting
Academische publicaties	1934	Publicaties bedoeld voor wetenschappers
waarvan in 'gerefereerde' tijdschriften	1557	Artikelen in tijdschriften die een peer-review systeem toepassen die los staat van de editors
waarvan in andere tijdschriften	377	Bijv. conferentieproceedings, maar geen posters of voordrachten
Bijdragen aan boeken	52	Bijdragen aan boeken gericht op een publiek van wetenschappers en onderzoeker
Monografieën	1	Boeken voor wetenschappers en onderzoekers die resultaten van onderzoek beschrijven
Proefschriften	90	Dissertaties
Professionele publicaties en producten	145	Producten van wetenschappelijk onderzoek gericht op de verspreiding van kennis naar een breder professioneel publiek (bijdragen aan boeken, verslagen, software, cd-roms, etc)
Octrooien	1	Officieel geregistreerde octrooien of octrooiaanvragen
Publicaties gericht op het algemeen publiek	66	Bijdragen aan populairwetenschappelijke tijdschriften en boeken voor het algemeen publiek
Overige	912	Alle overige publicaties, hierbij valt te denken aan algoritmes, software, dataverzamelingen, etc.

Een belangrijke toevoeging bij bovenstaande cijfers is dat door de oorlog in Oekraïne het aantal publicaties in gerefereerde tijdschriften voor het NWO-instituut Nikhef vertekend. Er is pas begin 2023 overeenstemming bereikt in de grote collaboraties, waarbinnen Nikhef altijd publiceert, of auteurs verbonden aan Russische instituten op de publicaties mogen staan. Daardoor zijn artikelen die oorspronkelijk in 2022 gepubliceerd zouden worden, alsnog in 2023 gepubliceerd.

De hierboven benoemde outputindicatoren geven een beeld van concrete bijdragen van de NWO-instituten. Tegelijkertijd geven ze weinig inzicht in de belangrijke bijdragen die de instituten leveren aan het kennisveld en de Nederlandse kenniseconomie via de nationale rollen die zij vervullen. Denk hierbij aan het opzetten van nieuwe onderzoeksrichtingen, het ontwikkelen en onderhouden van grote onderzoeksfaciliteiten, het faciliteren van gebruik van deze infrastructuur door anderen, het coördineren van grote nationale onderzoeksprogramma's, het aantrekken van internationaal toptalent naar Nederland, het namens Nederland participeren in internationale organisaties en het geven van onderwijs.

4 Financiën

In 2023 bedroegen de baten van stichting NWO-I in totaal € 225 miljoen. Het grootste deel van de baten (€ 146,8 miljoen) was afkomstig van NWO in de vorm van basisfinanciering. De basisfinanciering vormt een stabiele basis voor de uitvoering en ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek binnen de 9 onderzoeksinstituten. Ook in competitie waren de aan de NWO-instituten verbonden onderzoekers zeer succesvol. De baten in 2023 voor de in competitie verkregen projecten bedraagt € 71 miljoen.

Verschillende instituten hebben in 2023 grote projecten gehonoreerd gekregen. Zo waren er twee toekenningen vanuit het Nationaal Groeifonds: € 27 miljoen voor de Einstein Telescope, uitgevoerd door Nikhef. En € 14,7 miljoen voor SolarNL, uitgevoerd door AMOLF.

Ook waren er verschillende toekenningen uit NWO-instrumenten, zoals € 12,4 miljoen voor de LRSI Roadmap voor SRON. Het WINC-voorstel PLD van DIFFER kreeg € 4,8 miljoen en € 4,2 miljoen uit GWI ging naar Delta-ENIGMA voor NIOZ.

Verder ontvingen de instituten middelen uit de NWA, vernieuwingsimpuls, 9 ERC Grants, H2020 Grants, Eurofusion middelen en vele andere honoreringen zoals een programma op het gebied van vrijheid beperkende sancties voor NSCR.

In 2023 zijn de lasten € 220 miljoen, in 2022 was dit € 221 miljoen. Deze lasten betreffen voor het grootste gedeelte personele lasten (€ 148 miljoen). Andere belangrijke posten zijn afschrijvingen (€ 9 miljoen), huisvestingslasten (€ 15 miljoen) en overige lasten (€ 48 miljoen).

Ten opzichte van 2022 is een stijging waarneembaar in personele lasten (€ 8 miljoen), hoofdzakelijk als gevolg van cao-stijging. De huisvestingslasten stijgen hoofdzakelijk als gevolg van stijgende kosten voor water en energie (€ 3 miljoen). De overige lasten zijn lager doordat in 2022 een eenmalige uitgave hierin besloten zat.

Het saldo van de baten en de lasten heeft geleid tot een positief resultaat voor 2023 van € 5 miljoen. Daarnaast zijn de rentebaten in 2023 € 2 miljoen, waardoor het totaalresultaat uitkomt op € 7 miljoen (2022: € 24 miljoen positief).

De daling van het positieve resultaat heeft te maken met incidentele posten in 2023 ten opzichte van 2022. In 2023 zijn de éénmalige posten beperkter van omvang dan in 2022 en betreft: afgrenzing project Lofar 2.0 (€ 3,8 miljoen) en toekenningen vanuit NWO die na 2023 tot besteding komen (€ 1,3 miljoen).

Daarnaast is in 2023 gestart met het vastgoedfonds. In 2023 is hierop € 2 miljoen meer baten verantwoord dan lasten, door activering en doorschuiven onderhoud naar 2024.

In 2022 waren er een aantal éénmalige posten die grotendeels tot het positieve resultaat (€ 24 miljoen) hebben geleid, waaronder verkoop oude gebouw SRON (€ 7,5 miljoen); activering van renovatie Nikhef in plaats van in lasten (€ 5 miljoen), projecttoekenningen die na 2022 tot besteding komen (€ 4 miljoen).

4.1. Financiële ontwikkelingen in 2023

4.1.1 Staat van baten en lasten

Tabel: Begrote en gerealiseerde baten en lasten 2023 (bedragen x € 1.000,-)

	2023	Begroot 2023	2022
Baten			
Rijksbijdragen	146.784	132.091	154.683
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	386	100	682
Baten werk in opdracht van derden	71.014	72.904	73.226
Overige baten	7.141	6.007	14.403
Totaal baten	225.325	211.103	242.994
Lasten			
Personeelslasten	148.064	142.493	139.643
Afschrijvingen	9.269	10.757	8.499
Huisvestingslasten	15.156	16.538	11.876
Overige lasten	47.648	53.287	61.064
Totaal lasten	220.137	223.076	221.083
Saldo baten en lasten	5.188	-11.973	21.910
Gerealiseerde herwaardering	-	-	-
Financiële baten en lasten	1.807	-	1.433
Resultaat	6.995	-11.973	23.343
Belastingen	-	-	-
Resultaat deelnemingen	145	-	372
Resultaat na belastingen	7.140	-11.973	23.715
Aandeel derden in resultaat	-	-	-
Totaal nettoresultaat	7.140	-11.973	23.715

Ontwikkeling in de baten

NWO verstrekt de basissubsidie die de NWO-Instituten ontvangen. Deze zogenoemde Rijksbijdrage bedraagt in 2023 € 146,8 miljoen en draagt daarmee voor 65% bij aan de totale NWO-I baten. Naast deze rijksbijdrage verwerft NWO-I subsidies in competitie bij NWO en externe financiers. Deze ‘baten werk in opdracht van derden’ bedragen in 2023 € 71 miljoen en maken daarmee ongeveer 31% uit van de totale NWO-I baten. De overige baten bedragen in 2023 € 7,1 miljoen en dragen voor 3% bij aan de NWO-I baten.

Van de gerealiseerde subsidies die in competitie zijn verkregen is ongeveer 29% afkomstig van NWO, 28% van internationale organisaties zoals de Europese Unie en ESA, 12% van Nationale overheden waaronder de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), 21% van overige non-profit organisaties waaronder universiteiten, 8% van bedrijven en 2% van overige.

De gerealiseerde baten zijn in 2023 € 14,2 miljoen hoger uitgekomen dan de begroting. De belangrijkste verschillen ten opzichte van begroting zijn additionele basissubsidies voor de instituten ASTRON, SRON en NSCR (€ 6,2 miljoen); loon- en prijscompensatie 2023 (€ 5,9 miljoen); overbruggingsfinanciering HFML-FELIX (€ 3,3 miljoen) en rente-inkomsten (€ 2,2 miljoen).

De baten zijn in 2023 € 17,7 miljoen lager dan de baten in 2022. In 2022 is het oude pand van SRON verkocht (€ 7,5 miljoen) en had de vloot van NIOZ baten uit verhuur van € 4 miljoen. Daarnaast is in 2022 voor € 8,2 miljoen meer aan extra toekenningen vanuit NWO geweest, met name als gevolg van de toekenning voor de Nederlandse bijdrage aan de SKA.

Ontwikkelingen in de lasten

De totale lasten in 2023 zijn € 2,9 miljoen lager dan begroot. De daling ten opzichte van de begroting is een mix. De personele lasten zijn € 5,6 miljoen hoger. De hogere personele last komt hoofdzakelijk door de nieuwe cao. Tegenover de hogere personele lasten staan lagere afschrijvingslasten (€ 1,5 miljoen; met name doordat de vlootvernieuwing NIOZ achterloopt op begroting), lagere huisvestingslasten (€ 1,4 miljoen lager; met name door lagere onderhoudslasten) en lagere overige lasten (€ 5,6 miljoen; hoofdzakelijk door de afgrenzing van LOFAR 2.0 van € 3,8 miljoen).

De lasten zijn in 2023 € 1,0 miljoen lager dan de lasten in 2022. De lasten ten opzichte van 2022 geven een gemengd beeld. De personele lasten zijn € 8,4 miljoen hoger dan in 2022, met name als gevolg van de nieuwe cao. De afschrijvingslasten zijn € 0,8 miljoen hoger door het in gebruik nemen van de RV Wim Wolf van NIOZ en door de renovatie Nikhef die per 1 november in gebruik is genomen.

Daarnaast zijn de huisvestingslasten € 3,3 miljoen hoger, met name als gevolg van de gestegen lasten voor water en energie (€ 2,4 miljoen) en hogere onderhoudslasten (€ 0,9 miljoen). De overige lasten zijn afgenomen met € 13,4 miljoen, hoofdzakelijk doordat in 2022 een bijdrage zat aan de SKA van € 15 miljoen, wat in 2023 niet het geval was.

4.1.2 Ontwikkelingen in de financiële positie

Tabel: Balanstotaal 2023 (bedragen x € 1.000,-)

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
Activa			
Immateriële vaste activa	2.594	3.256	3.243
Materiële vaste activa	214.079	206.297	184.636
Financiële vaste activa	2.418	1.515	2.332
Vaste activa	219.091	211.068	190.211
Vlottende activa			
Vorderingen	52.788	26.238	43.235
Liquide middelen	79.801	54.966	81.810
Vlottende activa	132.590	80.804	125.045
Totaal activa	351.681	291.872	315.256
Passiva			
Eigen Vermogen	122.699	97.848	115.558
Voorzieningen	9.750	10.085	9.472
Langlopende schulden	68.324	93.665	74.235
Kortlopende schulden	150.908	90.274	115.991
Totaal Passiva	351.681	291.872	315.256

Als gevolg van de vlootvernieuwing NIOZ en de renovatie Nikhef nemen de materiële vaste activa in 2023 met € 29 miljoen toe. Om deze vlootvernieuwing te kunnen financieren, is met NWO een leningsovereenkomst afgesloten, welke we kunnen afnemen zodra er liquiditeitstekort is. In 2023 is dit niet nodig geweest. Hoewel er wel € 41 miljoen is geïnvesteerd, heeft NWO-I meer middelen vooruit ontvangen waaronder middelen voor de projecten uit het Nationaal Groeifonds (Einstein Telescope en Solar NL). De kortlopende schulden / verplichtingen zijn hierdoor met € 35 miljoen toegenomen.

Tabel: Financiële kengetallen NWO-I

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
RATIO's			
- Solvabiliteit	35%	34%	37%
- Werkkapitaal	-18.318	-9.470	9.055
- Current ratio	0,88	0,90	1,08

De solvabiliteit geeft aan of NWO-I in staat is om op korte- en lange termijn aan betalings- en aflossingsverplichtingen te voldoen. De solvabiliteit is berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen. Het verkregen percentage geeft aan voor welk deel het totale vermogen uit eigen vermogen bestaat, waaruit het percentage vreemd vermogen kan worden afgeleid. Een solvabiliteit tussen de 25% en 40% wordt als voldoende beschouwd. NWO-I laat solvabiliteitsratio's zien die binnen die norm vallen.

Het werkkapitaal is het verschil tussen de vlottende activa en de vlottende passiva. Het werkkapitaal van NWO-I is in 2023 met € 27,4 miljoen afgenomen tot € 18,3 miljoen negatief. Deze afname wordt veroorzaakt doordat er grote uitgaven voor investeringsprojecten plaatsvinden (de vloot van NIOZ en verbouwing Nikhef), welke in 2023 gefinancierd zijn vanuit het werkkapitaal.

De current ratio geeft weer in hoeverre de kortlopende schulden betaald kunnen worden uit het totaal van de vorderingen op korte termijn en liquide middelen. De current ratio is eind 2023 0,88 en is daarmee lager dan eind 2022. Om de afname van de liquiditeit, als gevolg van de vlootvervanging en de renovatie, te voorkomen is met NWO een langlopende lening overeengekomen. Afhankelijk van de liquiditeitspositie zal de eerste tranche van 2024 op een nader te bepalen moment uitbetaald worden.

Tabel: Liquide middelen naar kasstromen (bedragen x € 1.000,-)

Liquide middelen naar geldstromen	31-12-2023	31-12-2022
- Kasstroom uit operationele activiteiten	38.608	49.046
- Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-40.617	-27.636
- Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
- Overige balansmutaties	-	-
Mutatie Liquide middelen	-2.009	21.410

De liquide middelen zijn in 2023 afgenomen met € 2,0 miljoen tot € 79,8 miljoen.

De kasstroom uit operationele activiteiten is € 10,4 miljoen lager dan in 2022. Hoewel de baten € 17,9 miljoen lager en de lasten € 1 miljoen lager zijn dan in 2022, is de kasstroom uit operationele activiteiten slechts € 10,4 miljoen lager. Dit komt hoofdzakelijk door meer vooruit-ontvangsten op projecten (waaronder vanuit het Nationaal Groeifonds) van € 19 miljoen.

De negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten € 40,6 miljoen betreft de investeringen in materiële vaste activa (vloot NIOZ en verbouwing Nikhef).

4.1.3 Ontwikkelingen in het resultaat en eigen vermogen

Tabel: Ontwikkelingen in het resultaat en eigen vermogen (bedragen in € 1.000,-)

Resultaatverdeling	2023	Begroot 2023	2022
- Mutatie Algemene reserve	2.074	-450	7.158
- Mutatie bestemde reserves (publiek)	5.861	-11.470	16.810
- Mutatie bestemde Fondsen	-146	0	-209
- Mutatie andere wettelijke reserves	-649	-53	-43
Totaal resultaatverdeling	7.141	-11.973	23.716

NWO-I noteert in 2023 een positief resultaat van € 7,1 miljoen. In de begroting was uitgegaan van een negatief resultaat van € 12 miljoen, maar door hogere baten en lagere lasten is het resultaat in 2023 aanzienlijk positiever dan begroot (€ 19,1 miljoen). Dit komt enerzijds omdat de begroting 2023 is vastgesteld in september 2022 en was gebaseerd op de toen bekende feiten. Anderzijds zorgen onvoorziene eenmalige toekenningen vanuit NWO, die niet direct tot lasten leiden, voor een groter positief resultaat dan was voorzien.

De rente-opbrengsten die zijn verkregen over het banksaldo wat NWO-I aanhoudt bij het ministerie van Financiën worden toegevoegd aan de Algemene reserve. De bestemde reserves publiek muteren, bijvoorbeeld doordat ontvangen onderzoeksmiddelen later in de tijd worden uitgegeven dan zij zijn ontvangen. Of doordat zaken die uit de onderhoudsbudgetten gefinancierd worden op de balans zijn geactiveerd zoals de klimaatinstallatie van CWI. De bestemde fondsen muteren als gevolg van projecten in de BUW. De andere wettelijke reserves muteren met de afschrijvingskosten voor het financieel systeem.

4.1.4 Treasury

De regels voor het beleggen en belenen van NWO-I middelen zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het statuut is opgesteld uitgaande van het relevante wettelijke kader (de Comptabiliteitswet 2001 / 2016). De verplichte liquiditeitsprognose voor minimaal vijf jaar wordt elk kwartaal opgesteld. Het wettelijk kader wordt verder gevormd door de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 én de regeling Schatkistbankieren decentrale overheden.

Het treasurystatuut is in 2021 geactualiseerd. Uitgangspunt van de treasuryfunctie is dat de NWO-I-middelen niet belegd en beleend mogen worden. Alle liquide middelen worden aangehouden bij het ministerie van Financiën, middels Schatkistbankieren, met uitzondering van een specifieke bankrekening voor SRON en een US dollar-rekening bij CWI.

Onder de post langlopende leningen zijn de vooruit ontvangen investeringssubsidies opgenomen.

4.2 Risicoparagraaf

NWO-I gaat op een verantwoorde manier om met de door haar verkregen middelen. NWO-I beschikt over een risicobeheersings- en controlesysteem dat is gebaseerd op twee veelgebruikte standaarden: het Three Lines of Defence-model (The Institute of Internal Auditors) voor een verduidelijking van taken en bevoegdheden en het Enterprise Risk Managementmodel (ERM COSO).

Risicomanagementbeleid

Het NWO-I risicomanagementbeleid is gebaseerd op de belangrijkste elementen uit het ERM COSO-model en ISO 31000. In 2022 is het risicomanagementbeleid geactualiseerd, niet alleen om dit up-to-date te maken maar ook om risicomanagement opnieuw onder de aandacht te brengen. In 2023 is hierop voortgebouwd. In het beleid gaat aandacht uit naar de kwaliteit van zowel het risicobeoordelings- en evaluatieproces als de inrichting van de beheersmaatregelen. Binnen het risicomanagementproces schenkt NWO-I aandacht aan het onderscheid tussen de verschillende risiconiveaus (strategisch, operationeel, verslaggeving en wet- en regelgeving) en de daaraan gerelateerde beheersingsaspecten.

Risicobereidheid

De risicobereidheid van NWO-I is laag. Dit komt voornamelijk omdat NWO-I met publieke middelen opereert die onder transparante voorwaarden aan de daarvoor bestemde doelen moeten worden besteed. De risico's die NWO-I neemt vallen onder de reguliere bedrijfsactiviteiten en hebben te maken met het doen van onderzoek en het exploiteren en in stand houden van de instituten. NWO-I heeft diverse controls (conform handboek AO) ingericht voor functiescheiding, autorisatie van rollen/rechten.

Hoe hebben de voor 2023 geïdentificeerde risico's zich ontwikkeld?

In het financieel jaarverslag NWO-I 2022 is een aantal risico's voor 2023 vermeld. De stand van zaken ten aanzien van deze risico's is als volgt:

- **Digitale inbraak bij NWO-I**

De initiatieven uit 2022 zijn onverminderd voortgezet. De noodzaak wordt breed gedeeld en heeft geleid tot vaststelling van strategisch informatiebeveiligingsbeleid en een hoog ambitieniveau. De implementatie van een SOC/SIEM is in 2023 bij veel instituten voltooid, de laatste zijn begin 2024 geïmplementeerd.

In 2023 heeft een ander gespecialiseerd bedrijf opnieuw de beveiliging van de ICT-infrastructuur van meerdere onderdelen binnen NWO-I onderzocht, waarbij de bevindingen wederom hebben geleid tot verhoging van de beveiliging en verlaging van de risico's. In aanvulling hierop hebben zowel een organisatie brede bewustwordingscampagne voor Informatiebeveiliging,

Privacy en Kennisveiligheid als ook interne harmonisatie van procedures de weerbaarheid van de organisatie verhoogd. In aanvulling op de geboden kennis is ook getest of de campagne voor gedragsverandering heeft gezorgd. Dit kan opnieuw gebruikt worden om gericht maatregelen te implementeren ter verbetering.

- **EU projecten, het niet kunnen voldoen aan de subsidievoorwaarden**
Ter verbetering zijn er periodiek overleggen met project controllers om verbetervoorstellen te definiëren en uit te voeren.
- **Discrepancie tussen ambitie en daarvoor benodigde kennis en capaciteit**
De schaarste op de arbeidsmarkt blijft een continue punt van zorg. Door het toepassen van strategisch HR-beleid met (strategische & tactische) personeelsplanning, arbeidsmarkt communicatie, juiste incentives om medewerkers te houden, goed opleidingen beleid en goede arbeidsvoorwaarden wordt getracht dit risico te mitigeren.
- **De gevolgen van inflatie, waaronder de stijgende energiekosten bij de instituten**
NWO-I is in 2023 gecompenseerd voor loon- en prijsstijgingen en heeft tevens een structurele compensatie voor gestegen energieprijzen ontvangen.

Belangrijkste risico's

NWO-I heeft de voornaamste risico's en onzekerheden opgenomen in een risicomatrix. De risico's omtrent prijzen, krediet, rente/valutarisico en liquiditeitsrisico zijn beperkt en staan in de toelichting op de jaarrekening beschreven. Om de risico's te beheersen en te mitigeren zijn verschillende beheersmaatregelen getroffen. Het risicoregister wordt periodiek bijgewerkt en jaarlijks geëvalueerd.

In lijn met belangrijke instituties, zoals het Institute of Internal Auditors (IIA), blijft het IT-securityrisico onverminderd hoog. Dit wordt wereldwijd nog steeds als een van de grootste risico's beschouwd. Mede hierom blijft het een essentieel aandachtsgebied binnen het NWO-I risicomanagement.

Ook krapte op de arbeidsmarkt beschouwt NWO-I, in lijn met wereldwijde ontwikkelingen, vanaf 2022 als een van de belangrijkste risico's. Met de groei die nodig is, onder andere als gevolg van de Nationaal Groeifondsinitiatieven, zal NWO-I namelijk extra medewerkers nodig hebben terwijl er met de huidige krapte juist relatief veel medewerkers zullen vertrekken. De voornaamste te beheersen risico's waarvoor het stichtingsbestuur eindverantwoordelijk is, zijn samengevat in onderstaande tabel.

Tabel: Te beheersen risico's voor NWO-I

Risico	Toelichting	Bestaande beheersmaatregelen
Onvoldoende middelen voor onderhoud/ vervangen/updaten van (grote) infrastructuur en de exploitatie daarvan.	Onvoldoende financiering beschikbaar (vanuit NWO-I dan wel vanuit externe financiering) voor investering en exploitatie. Onvoldoende personeel om de exploitatie te kunnen doen.	Onderzoeken of er NWO-I breed middelen beschikbaar kunnen komen t.b.v. medefinanciering van grote wetenschappelijke infrastructuur, waar het NWO-I bestuur zelf over kan beslissen of andere vormen van oormerken van NWO-subsidie voor instituten. Daarnaast zullen criteria worden opgesteld waar investeringsverzoek (business case, inclusief huisvestingsvraagstukken) aan moet voldoen.
Niet voldoen aan de subsidievoorwaarden.	Onvoldoende bekendheid met voorwaarden en/of onvoldoende rekening houden met de voorwaarden tijdens de voortgang van het project.	Projectcontrollers zijn aangesteld bij instituten voor bewaking hiervan. Project control en de expertise wordt versterkt en gebundeld mede door intensivering van de samenwerking.
Onvoldoende structurele financiering van financiering internationale lidmaatschappen vanuit Rijksoverheid	Nederland neemt als staat deel aan diverse internationale samenwerkingen. De financiering hiervan is niet altijd structureel belegd.	Afstemming met OCW over deelname, inzet vanuit NWO I in deze samenwerkingen en financiering.
Digitale inbraak / cyberaanvallen	Digitale inbraken/cyberaanvallen kunnen leiden tot ongewenst verlies van digitale gegevens. Er kan ook sprake zijn van pogingen tot afpersing of chantage. Digitale inbraak kan daarnaast leiden tot (tijdelijke) discontinuïteit van de bedrijfsvoering van NWO.	<ul style="list-style-type: none"> • Firewalls, antivirussoftware en spamfilters • 7x24 uren signalering obv intensieve log analyses en event correlatie (SOC SIEM) • Segmentatie van functionaliteit en netwerken • Onderzoek IT-kwetsbaarheden • Ontwikkeling risicomanagement en informatiebeveiligingsbeleid • Continuïteit bevorderende maatregelen zoals Backup en incidentprocedures • Verbetering kennis en bewustwording, gebruik van veilige procedures
Privacy en informatiemanagement	Ontoereikende informatiebeveiliging en bescherming van privacy kan leiden tot ongewenst verlies van informatie (bedrijfsgevoelige informatie, datalekken) en/ of niet voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. AVG).	Security en Privacy Office, training en bewustwording, inbedding in decentrale planning & control cyclus, intern meldingsproces datalekken en security-issues, risicobehandelplan inrichting van informatiebeveiliging en privacy.

Tabel: Te beheersen risico's voor NWO-I

Risico	Toelichting	Bestaande beheersmaatregelen
Discrepancie tussen ambitie en daarvoor benodigde kennis en capaciteit. (Krappe arbeidsmarkt)	NWO I is niet in staat om de juiste medewerkers (technisch, ICT, engineering) te werven en behouden ('war on talent').	Toepassen van strategisch HR-beleid met (strategische & tactische) personeelsplanning, arbeidsmarkt communicatie, juiste incentives om medewerkers te houden, goed opleidingen beleid en goede arbeidsvoorwaarden.
Bezuinigingen van de rijksoverheid op bekostiging van onderzoek en innovatie	Politiek risico van een nieuwe regering	Samenwerking in kenniscoalitie. Contacten met parlementariërs en initiatieven als parlement en wetenschap.
Verbinden met partners uit risicolanden en mogelijke risico's op financiële tegenvallers voortvloeiend uit deze verplichtingen.	Verkeerde inschatting van bedrijfsmatige en/of wetenschappelijke gevolgen van een samenwerking, of gebrekkig bewustzijn van potentiële risico's en gebrekkige screening.	Richtlijn kennisveiligheid. Vooraf moet goedkeuring worden verleend om te participeren in officiële (langdurige) samenwerkingen. Bewustwordingscampagne op samenwerken met risicovolle landen. Goede screening op contracten en potentiële medewerkers uit risicolanden, tweedelijns advies van Nationaal Kennisloket.
Gevaarlijke stoffen of gevaarlijke apparatuur (bijv. in meetopstellingen)	Door onzorgvuldig handelen met gevaarlijke stoffen of apparatuur kunnen ongelukken en/ of reputatieschade optreden, met daarbij horende financiële gevolgen.	Procedures over het bestellen, beheer en afvoer van de genoemde stoffen / procedures voor het veilig omgaan met gevaarlijke apparatuur.

4.3 Meerjarenprognose

De instituten worden gefinancierd met Rijksbijdragen van NWO die naast structurele componenten ook componenten met een specifieke looptijd bevatten. De Rijksbijdragen behouden de komende jaren een stabiel karakter van rond € 142 miljoen. Naast de structurele Rijksbijdragen verwerven de instituten met succes projectmiddelen bij NWO, de Europese Unie, de Nederlandse overheid en uit samenwerkingsprojecten met universiteiten en het bedrijfsleven.

De instituten verwachten de komende jaren hun projectportfolio op peil te houden, in 2023 is er zelfs voor een record van € 151 miljoen aan nieuwe projecthonoreringen toegekend die de komende jaren in de begroting hun beslag zullen krijgen.

4.3.1 Begrote baten en lasten

De baten voor 2024 zijn begroot op € 250 miljoen. In de begroting van 2024 gaat NWO-I uit van de al verworven subsidies en contracten. Aanvullend is ingeschat welke baten NWO-I gaat verwerven voor nieuwe projecten. Over het algemeen dalen de baten hierdoor op de langere termijn, omdat daarbij enige voorzichtigheid in acht wordt genomen. Daarnaast dalen de baten in het meerjarig perspectief door het gepland aflopen van de toegekende projecten.

In de meerjarenprognose zijn onder andere structurele nieuwe Rijksbijdragen opgenomen voor ASTRON, SRON en NSCR, de loon- en prijscompensatie 2023, de structurele toekenning van de energiecompensatie en de middelen voor de SEP-evaluatie.

Hieronder wordt weergegeven hoe de baten en lasten zich de komende vijf jaar naar verwachting zullen ontwikkelen.

Tabel: Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000,-)

	Realisatie	Meerjaren prognose				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
Rijksbijdragen	146.784	142.479	142.293	142.358	142.063	142.081
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	386	1.152	1.392	1.098	692	60
Baten werk in opdracht van derden	71.014	100.478	85.682	74.750	74.242	71.735
Overige baten	7.141	6.389	6.656	6.853	7.233	7.233
Totaal baten	225.325	250.498	236.023	225.060	224.231	221.109
Lasten						
Personeelslasten	148.064	156.536	154.668	150.824	147.534	146.000
Afschrijvingen	9.269	11.001	12.378	13.778	13.818	12.957
Huisvestingslasten	15.156	17.515	17.130	16.560	17.261	15.963
Overige lasten	47.648	74.827	58.855	47.475	47.105	44.992
Totaal lasten	220.137	259.879	243.031	228.637	225.718	219.913
Saldo baten en lasten	5.188	-9.381	-7.008	-3.577	-1.487	1.196
Gerealiseerde herwaardering	0	0	0	0	0	0
Financiële baten en lasten	1.807	450	-50	-50	-50	-50
Belastingen	0	0	0	0	0	0
Resultaat deelnemingen	145	0	0	0	0	0
Aandeel derden in resultaat	0	0	0	0	0	0
Totaal nettoresultaat	7.140	-8.931	-7.058	-3.627	-1.537	1.146

De komende jaren begroot NWO-I een negatief resultaat. Dit heeft o.a. te maken met de geplande inzet van opgebouwde reserves op onderzoeksprojecten en wetenschappelijke infrastructuur.

De belangrijkste reden voor afnemende baten in de periode 2024-2028 (-€ 29 miljoen) heeft betrekking op afnemende Baten werk in opdracht van derden. Alle NWO-instituten verwerven financiële middelen in aanvulling op de door NWO beschikbaar gestelde basissubsidie uit de rijksbijdrage. Motivatie en aanpak hiervoor zijn afhankelijk van de missie en context van het instituut en daarmee verschillend per instituut. Dit geldt ook voor het per instituut opgenomen volume nog te verwerven subsidies en contracten. Projectinkomsten uit acquisitie worden in de regel conservatief geschat.

De post Baten werk in opdracht van derden omvat o.a.:

- specifieke projectsubsidies uit NWO-financieringsinstrumenten zoals NWO-groot, roadmap, GWI en de Vernieuwingsimpuls (Veni's, Vidi's, Vici's) die door de instituten worden uitgevoerd;
- baten vanwege projecten gefinancierd door Internationale organisaties zoals de Europese Unie vanuit de kaderprogramma's en door de European Research Council (ERC);
- baten van nationale overheden zoals de ministeries, bedrijven en non-profit organisaties zoals universiteiten, vanuit PPS-projecten en contractresearch bij de instituten.

De lasten dalen in de periode 2024-2028 met € 40 miljoen. Belangrijkste redenen van deze daling zijn de daling van de personele lasten met € 10,5 miljoen, omdat de bezetting in de loopt van de tijd afneemt, hoofdzakelijk als gevolg van de daling van projectinkomsten; en daling van de overige lasten van met € 29 miljoen, nog te acquireren projecten worden terughoudend begroot en daardoor zijn de bijbehorende overige lasten ook niet begroot.

Granting activiteiten na fusie uiterlijk 2024 afgewikkeld

Op 1 januari 2017 is de Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie (FOM) omgevormd tot NWO-I. Daarbij zijn de granting activiteiten van voormalig FOM overgedragen aan het domein Exacte en Natuurwetenschappen (ENW) van NWO. NWO-I wikkelt de toekenningen af die FOM vóór 1 januari 2017 heeft gedaan. Zo kunnen de instituten en de BUW de lopende programma's en projecten afronden. In 2022 is al het geld ontvangen vanuit NWO voor de granting activiteiten. In 2023 zijn er een aantal programma's afgesloten die € 124 duizend minder nodig hadden dan verwacht. Naar verwachting wordt in 2024 het laatste programma afgesloten.

4.3.2 Investeringsplannen en omstandigheden die de begroting beïnvloeden

Renovatie Nikhef

De renovatie van Nikhef kost in totaal € 42,5 miljoen. Ter dekking ontvangt Nikhef hiervoor € 26 miljoen basissubsidie in de vorm van € 1,3 miljoen per jaar in de periode 2019 t/m 2038. Nikhef zal het resterende bedrag van € 15 miljoen zelf aanvullen. Eind 2023 is Nikhef in de gerenoveerde huisvesting getrokken en is een start gemaakt met de afschrijvingen. In 2024 wordt gekeken hoe openstaande restpunten afgewikkeld worden en de renovatie afgesloten.

Vlootvernieuwing

In 2020 besloot de raad van bestuur van NWO over te gaan tot de aanschaf van drie onderzoekschepen: een groot oceaan varend schip (de RV Anna Weber-van Bosse), een middelgroot schip bedoeld voor wadden-onderzoek (de RV Wim Wolff) en een klein schip (de RV Adriaen Coenen).

De bouw van de RV Wim Wolff en de RV Adriaen Coenen ging begin 2021 van start. In de zomer van 2022 is de RV Adriaen Coenen opgeleverd en de RV Wim Wolff is begin 2024 opgeleverd. In 2022 is het aanbestedingstraject voor het grootste onderzoekschip, de RV Anna Weber-van Bosse, afgerond met een gunning aan de Spaanse werf Astilleros Armon. De bouw van de RV Anna Weber – van Bosse is in volle gang. In 2025 wordt deze opgeleverd. In de meerjarenprognose zijn de investeringen en in latere jaren afschrijvingslasten voor dit schip meegenomen.

Afloop BUW

De onderzoeksactiviteiten binnen de BUW zijn toegekend in het kader van de voormalige granting functie van de stichting FOM. Als gevolg van de uitfasering daarvan neemt de omvang van de BUW af. De personele omvang daalde van gemiddeld 54 fte in 2022 naar gemiddeld 18 fte in 2023. De verwachting is dat alle BUW projecten in 2024 beëindigd worden.

Gevolgen coronacrisis

NWO-I heeft verschillende middelen ontvangen om de gevolgen van de COVID-19 pandemie op te vangen. NWO heeft uit de rijksbijdrage een budget van € 6 miljoen ter beschikking gesteld en een budget van € 0,8 miljoen uit de NWA-middelen ter compensatie van door COVID-19 vertraagd onderzoek ter beschikking gesteld. OCW heeft een budget van € 4,8 miljoen ter beschikking gesteld uit het bestuursakkoord NPO, het steunprogramma voor herstel en perspectief van onderzoekers.

Het stichtingsbestuur heeft besloten deze verschillende bijdragen in een Coronafonds onder te brengen, waaruit verschillende soorten kosten gefinancierd kunnen worden. In 2024 kan dit fonds naar verwachting worden afgesloten.

Matching Horizon Europe

NWO-I heeft in 2023 de mogelijkheid gehad om bij RVO een subsidieaanvraag in te dienen voor matchingkosten van Horizon Europe projecten. De subsidie van de Nederlandse overheid is bedoeld om deelname te stimuleren aan het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie van Horizon Europe. Met deze regeling wordt een tegemoetkoming geboden voor de matchingskosten die instellingen maken om deel te kunnen nemen.

NWO-I heeft van RVO een toekenning van € 2,8 miljoen ontvangen. Aangezien deze matchingssubsidie als een exploitatiesubsidie kwalificeert, mag de subsidie niet ineens in het jaar van toekenning verwerkt worden. NWO-I verantwoord in de jaarrekening 2023 slechts een klein deel van de subsidie via de baten, € 67 duizend, het overige deel is als vooruit ontvangen op de balans verantwoord.

De in de baten verantwoorde middelen zijn ingezet voor uren m.b.t. schrijfactiviteiten/aanvraag RI-subsidies, een preliminair onderzoek/studie Roadmap en ter dekking van (centrale)overheadlasten die niet declarabel zijn onder de EU regelgeving welke kwalificeren als niet-economische activiteiten.

4.3.3 Continuïteitsparagraaf

Het meerjarige perspectief ten aanzien van de basissubsidie van NWO aan NWO-I wordt jaarlijks geschetst in de kaderbrief van NWO. Op basis van de cijfers in de kaderbrief en op basis van de al verworven projecttoekenningen en contracten wordt de begroting van NWO-I opgesteld. In de begroting wordt eveneens een schatting opgenomen van de nog te verwerven subsidies en contracten.

Eigen vermogen

Tabel: Eigen vermogen (bedragen x € 1.000,-)

	Realisatie	Meerjaren prognose				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Eigen vermogen	122.699	114.057	106.998	103.364	101.825	102.968

In de NWO-I begroting 2024 is een overzicht opgenomen van het verloop van het eigen vermogen van NWO-I. Het eigen vermogen zal de komende jaren dalen als gevolg van het inlopen van de bestemde reserves bij de instituten, met name voor onderzoeksprojecten en wetenschappelijke infrastructuur. Ook hebben de diverse grote investeringsprojecten zoals de vlootvervanging NIOZ, nieuwbouw SRON en de renovatie Nikhef hun invloed op de ontwikkeling van het vermogen van de stichting.

Liquiditeit

Tabel: Liquiditeit (bedragen x € 1.000,-)

	Realisatie	Meerjaren prognose				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beginsaldo	81.812	79.805	60.915	51.381	76.228	75.438
Ontvangsten	233.418	301.268	286.413	246.741	226.191	222.471
Uitgaven	-235.425	-320.158	-295.947	-221.894	-226.981	-216.292
Eindsaldo conform balans	79.805	60.915	51.381	76.228	75.438	81.617

De liquide middelen nemen verder af onder invloed van grote investeringsuitgaven voor de vlootvernieuwing in 2023 en volgende jaren. In 2022 was de verwachting dat er vanaf 2023 een negatieve liquiditeit zou zijn, waardoor er met NWO een leningsovereenkomst is afgesproken voor de financiering van grote investeringsuitgaven van in totaal € 120 miljoen. Deze leningsovereenkomst is in 2022 geformaliseerd.

In 2023 is de lening niet afgeroepen, omdat er voldoende liquide middelen aanwezig waren, hoofdzakelijk als gevolg van aanzienlijke vooruitontvangsten op de groeifondsen. In de meerjarenprognose is opname van de lening in tranches meegenomen in 2024, 2025 en 2026. Hierdoor blijft de liquiditeit van NWO-I op een wenselijk niveau.

Het daadwerkelijke opnemen van de lening hangt af van de ontwikkeling van de ontvangsten en uitgaven en verwachte benodigde middelen om aan de betalingsverplichtingen te kunnen blijven voldoen.

Balans

Tabel: Balans (bedragen x € 1.000,-)

	Realisatie	Meerjaren prognose				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.594	1.945	1.296	647	-2	-2
Materiële vaste activa	214.079	246.004	274.290	263.138	256.501	244.404
Financiële vaste activa	2.418	1.858	1.819	1.780	1.745	1.745
Vaste activa	219.091	249.807	277.404	265.564	258.244	246.147
Vlottende activa						
Vorderingen	52.788	35.314	30.396	29.406	28.102	27.346
Liquide middelen	79.801	60.915	51.381	76.228	75.437	81.616
Vlottende activa	132.590	96.228	81.776	105.633	103.539	108.961
Totaal activa	351.681	346.035	359.180	371.197	361.783	355.108
Passiva						
Eigen Vermogen	122.699	114.057	106.998	103.364	101.825	102.968
Voorzieningen	9.750	8.442	8.421	8.420	8.412	8.412
Langlopende schulden	68.324	109.299	149.921	166.011	158.192	150.378
Kortlopende schulden	150.908	114.237	93.841	93.403	93.354	93.350
Totaal passiva	351.681	346.035	359.181	371.198	361.783	355.108

In 2024 daalt het balans totaal als gevolg van daling van de kortlopende schulden en vorderingen. In de jaren 2025 en 2026 neemt het balanstotaal toe, wat voornamelijk het gevolg is van de activering van diverse grote investeringsuitgaven voor de vlootvernieuwing. In de jaren daarna neemt het balanstotaal weer af onder invloed van afschrijvingen.

Het eigen vermogen daalt volgens planning onder andere doordat achterstand in onderzoeken wordt ingelopen en doordat de bestemde reserve van de BUW afneemt.

Hiervoor is de verwachte ontwikkeling van de baten en lasten t/m 2028 weergegeven. De begrote lasten zijn hoger dan de baten waardoor er negatieve resultaten ontstaan. Dit doet zich onder andere voor wanneer baten en of lasten niet in dezelfde jaren worden begroot zoals bij baten voor investeringen en de daarmee verband houdende afschrijvingslasten. Negatieve resultaten die gedekt worden door reserves vormen geen probleem.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen met belangrijke financiële gevolgen voor de cijfers over 2023 voorgedaan.

Fte

Tabel: Gemiddeld aantal werknemers fte

Personeel	Realisatie	Meerjaren prognose				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vaste aanstelling	793	823	827	817	808	811
Tijdelijke aanstelling	804	762	691	666	652	639
Totaal	1.597	1.585	1.518	1.483	1.460	1.450
Personeel primair proces / wetenschappelijke functies	848	832	785	766	756	756
Ondersteunend personeel / overige medewerkers	749	753	733	717	704	694
Totaal	1.597	1.585	1.518	1.483	1.460	1.450

De personele omvang van de stichting zal de komende jaren dalen, enerzijds als gevolg van het aflopen van de granting functie, anderzijds doordat niet alle vacatures voor toekomstige projecten zijn begroot. Het toekomstige projectportfolio is conservatief geraamd. De verhouding vaste aanstellingen versus tijdelijke aanstellingen is omgeslagen naar meer vaste aanstellingen, ook dit komt voornamelijk door de afloop van de granting functie waarbij van oudsher meer tijdelijke aanstellingen voorkwamen.

Continuïteit

NWO-I heeft reeds verschillende maatregelen getroffen om de continuïteit van de activiteiten te waarborgen, bijvoorbeeld door de ontwikkelingen van de corona-uitbraak nauwlettend te blijven volgen en daar waar nodig additionele maatregelen nemen. Tevens worden vanuit projectcontrol maatregelen genomen om het risico's van het niet kunnen voldoen aan subsidievoorwaarden te mitigeren.

Andere aspecten gerelateerd aan continuïteit komen elders in het verslag aan de orde: zie onder andere bij de beschrijving van risico's en onzekerheden hierboven en bij de interne beheersing en toezicht in hoofdstuk 7.

5 Personeel

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste personele ontwikkelingen in 2023.

5.1 Visie op personeelsbeleid

De negen instituten die samen NWO-I vormen, zijn elk op hun eigen werkerterrein initiator en uitvoerder van wetenschappelijk onderzoek, expertisecentrum, kraamkamer voor wetenschappelijke vernieuwing, kweekvijver voor talent en zowel nationaal als internationaal verbindende kracht tussen wetenschap en toepassing.

Om deze rollen waar te kunnen maken, heeft NWO-I getalenteerde mensen nodig die zich verbonden voelen met onze verantwoordelijke taak en maatschappelijke ambitie. NWO-I wil een inclusieve werkgever zijn voor gedreven medewerkers, die met plezier en vol energie hun talenten optimaal inzetten en ontplooien in de wetenschap, techniek of bedrijfsvoering. Dit vraagt om een strategisch HRM-kader dat richting geeft aan het personeelsbeleid van NWO-I en zorgt voor de inzet van passende instrumenten, rekening houdend met de specifieke context van elk instituut.

In 2022 is een strategisch P&O-kader geformuleerd voor de periode 2022-2026. Daarin staan de thema's arbeidsmarkt, leiderschap, vitaliteit, presteren, leren & ontwikkelen en inclusie centraal. Mede als startpunt voor beleidsontwikkeling op deze onderwerpen is een medewerkersonderzoek voorbereid waarmee eind 2023 in kaart is gebracht hoe de medewerkers de situatie rond deze thema's ervaren. De resultaten van het medewerkersonderzoek worden begin 2024 met de instituten en het bureau gedeeld.

Arbeidsmarkt

Voor de instituten is het van cruciaal belang te worden gezien en gevonden als aantrekkelijke werkgever. Voor verreweg de meeste functies is die aantrekkingskracht primair gelegen in de inhoudelijke uitdaging van het onderzoekswerk. Elk van de instituten en het bureau geeft om deze reden zelf invulling aan recruitment en onboarding.

Niet alleen de naamsbekendheid van de instituten, maar ook hun intensieve samenwerking met universiteiten, dragen in hoge mate bij aan de toestroom van jonge wetenschappers. Rondom de invulling van meer seniore posities ziet NWO-I een steeds groter belang in het faciliteren van vestiging in Nederland, waaronder ook het vinden van huisvesting en een baan voor de partner.

NWO-I streeft naar een diverse samenstelling van het medewerkersbestand en positioneert zich nadrukkelijk met deze uitnodiging in de arbeidsmarkt.

Inclusie en retentie, erkenning en waardering

De kwaliteit van het werk dat NWO-I tot stand brengt is afhankelijk van de uiteenlopende talenten die onze medewerkers inbrengen. En van de ruimte die zij ervaren om te doen waar zij goed in zijn of willen worden. De instituten van NWO-I willen uitstralen én waarmaken dat elke persoon met een passende kwalificatie welkom is om blijvend een bijdrage te leveren.

Diversiteit versterkt de kracht van het team, waarin iedereen zich thuis en veilig moet kunnen voelen. In toenemende mate maken we als organisatie zichtbaar hoe verschillende persoonlijkheden, kwaliteiten en vaardigheden worden herkend, ingezet, erkend én gewaardeerd. Goed werkgeverschap heeft als doel een duurzame verbinding tot stand te brengen. Uitdagende ontwikkelruimte, sociale veiligheid, flexibele randvoorwaarden en goede arbeidsvoorwaarden zijn daarvoor belangrijke pijlers.

NWO-I heeft extra inspanningen geleverd om een interessante en veilige werkgever te kunnen zijn voor diverse doelgroepen. Zo werft onze organisatie expliciet vrouwen voor de technische en wetenschappelijke functies, is er een projectleider Diversiteit en Inclusie in dienst genomen en neemt NWO-I deel aan de activiteiten van Workplace Pride.

5.2 Ontwikkelingen

NWO-I is werkgever van de medewerkers van de instituten, het bureau NWO-I en de werknemers in de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen (BUW).

5.2.1 Personeel in dienst

Onderstaande tabel geeft aan hoeveel fte (afgerond) NWO-I in dienst had voor verschillende categorieën medewerkers. Ook zijn hierbij de percentages man/vrouw opgenomen. Met name in de wetenschappelijke posities heeft NWO-I zich ten doel gesteld het percentage vrouwen te verhogen, en stuurt hier actief op (zie ook 3.5.10). Ondanks vele inspanningen is het in 2023 niet gelukt het aandeel vrouwen in de organisatie verder te laten toenemen.

Tabel: Personeel in dienst

Personeelscategorie	Soort personeel	31-12-2022				31-12-2023				Verschil	
		Fte	Mensen	%M	%V	Fte	Mensen	%M	%V	Fte	Mensen
Wetenschappelijk	Promovendi (oios)	359	361	61%	39%	334	337	61%	39%	-15	-24
	Onderzoekers tijdelijk	252	268	65%	35%	250	271	61%	39%	-2	+3
	Onderzoekers vast	269	292	82%	18%	271	295	78%	22%	+2	+3
Niet wetenschappelijk	In tijdelijke dienst	127	149	73%	27%	152	174	60%	40%	+25	+25
	In vaste dienst	591	647	71%	29%	609	666	72%	28%	+18	+19
Totale bezetting		1598	1717	70%	30%	1615	1743	70%	30%	+17	+26

In totaal waren op 31 december 2023 (afgerond) 855 fte aan wetenschappelijk personeel in dienst, (waarvan 584 tijdelijk en 271 vast) en afgerond 761 fte aan overig personeel, zoals technici, ICT, facilitair, personele en financiële medewerkers (152 tijdelijk en 609 vast).

Het aantal onderzoekers in vaste dienst is nagenoeg gelijk gebleven. In 2022 was het aantal interimkrachten en tijdelijke contracten bij het niet-wetenschappelijk personeel hoger door eerder verloop. In 2023 zijn veel van de contracten weer permanenter ingevuld wat de toename verklaard. De totale omvang van de personeelsbezetting is in 2023 met 1% gegroeid.

De afname van het aantal wetenschappers in tijdelijke dienst ten opzichte van 2022 is grotendeels toe te schrijven aan de afbouw van de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen (BUW). De BUW bestaat nog uit de tijd dat NWO-I Stichting FOM was. FOM gaf financiering aan universiteiten en stelde onderzoekers aan die op die financiering werden aangenomen. Deze medewerkers werden ondergebracht in de BUW. Sinds 2017 wordt de BUW geleidelijk afgebouwd en stopt waarschijnlijk eind 2024.

Bij NWO-I werken mensen met in totaal 71 nationaliteiten. Tweederde van de medewerkers heeft de Nederlandse nationaliteit en ruim een vijfde heeft een andere Europese nationaliteit. Het resterende tiende deel heeft nationaliteiten van buiten Europa.

In de groep mensen die werkzaam zijn binnen de instituten bevindt zich ook een groot aantal gastmedewerkers, bijna 600. Zij hebben geen dienstverband met NWO-I, maar maken wel gebruik van de daar aanwezige infrastructuur om (een deel van) hun onderzoekswerk te doen. Met name in de begeleiding van wetenschappers in opleiding zien we ook de bijdrage die de instituten leveren aan de opleiding van nieuwe generaties. De samenstelling van deze groep is (afgerond) als volgt:

Tabel: Gastmedewerkers bij de instituten, verdeeld naar functie

Onderzoeker in opleiding (promovendi)	161
Onderzoeker (o.a. postdocs)	97
Wetenschappelijk projectleider	17
Universitair (hoofd)docent	31
Hoogleraar	17
Masterstudenten (wo, hbo)	90
Stagiairs (wo, hbo, mbo)	69
Ondersteuning	88
Totaal	570

5.2.2 Ziekteverzuim

Na de daling in 2021 is het verzuimpercentage (excl. zwangerschapsverlof) bij NWO-I in het kalenderjaar weer gestegen, al lijkt de stijging in 2023 gestopt te zijn en is het percentage zelfs licht gedaald. De gemiddelde duur van de in het verslagjaar beëindigde verzuimgevallen is ook licht gedaald.

Er is aanzienlijke variatie tussen de verschillende organisatieonderdelen. Het NWO-I brede gemiddelde van 2,3% ligt nog steeds ruimschoots onder de landelijke cijfers: het gemiddelde over 2023 in de totale Nederlandse arbeidsmarkt bedroeg ongeveer 6%; in de sectoren Onderwijs en Overheid bewegen cijfers zich tussen 4,5 en 6%.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzuimpercentages per organisatieonderdeel. De gegevens van NIOZ zijn aangeleverd op basis van een afwijkende berekeningswijze. In de totaaltellingen worden deze cijfers daarom niet meegenomen. Voor het ziekteverzuim in de BUW geldt dat het gaat om een klein aantal medewerkers en dat er aanwijzingen zijn dat niet iedere melding van kortdurend verzuim van NWO-I-werknemers wordt gemeld.

Tabel: Verzuimpercentage per organisatieonderdeel

Locatie	Verzuimpercentage				Gemiddelde duur (dagen)	
	2021	2022	2023	Gemiddeld	2022	2023
AMOLF	2,7%	3,9%	3,2%	3,3%	10,5	8,2
ARCNL	1,0%	1,3%	2,0%	1,4%	3,0	7,4
ASTRON	3,8%	4,5%	3,2%	3,8%	15,7	11,4
Bureau NWO-I	6,2%	8,1%	6,5%	7,0%	16,4	12,8
BUW	0,5%	0,3%	1,3%	0,7%	4,9	22,3
CWI	1,1%	3,0%	1,9%	2,0%	17,8	9,0
DIFFER	2,4%	4,6%	3,4%	3,5%	11,2	12,3
Dubble	0,2%	1,2%	0,7%	0,7%	6,5	4,5
Jive	0,9%	1,9%	2,6%	1,8%	6,5	8,8
Nikhef	2,4%	3,2%	3,4%	3,0%	6,3	5,1
NIOZ	2,7%	3,8%	4,8%	3,8%	13,8	17,6
NSCR	2,1%	4,1%	3,1%	3,1%	14,1	10,7
SRON	1,6%	2,7%	2,3%	2,2%	12,6	10,1
Totaal NWO-I	2,7%	3,9%	3,2%	3,3%	10,5	8,2

5.2.3 Beleid ten aanzien van junior onderzoekers

Onderzoekers in opleiding

Onderzoekers in opleiding (oio's) zijn werknemers die met het verrichten van wetenschappelijk onderzoek een leertraject doorlopen dat resulteert in een proefschrift en een doctorstitel, de erkenning als zelfstandig wetenschappelijk onderzoeker. De uitvoering van wetenschappelijk onderzoek vereist primair en hoofdzakelijk inhoudelijke kennis van het eigen onderzoeksveld van de PhD-student.

Bij de inhoudelijke ontwikkeling van de onderzoeker in opleiding hoort veel meer dan inhoudelijke wetenschappelijke kennis. Het zijn van een volwaardig gepromoveerd wetenschapper met goede kansen op de arbeidsmarkt vergt naast vakinhoudelijke kennis en onderzoekvaardigheden ook 'soft skills'.

Organisatieonderdelen (instituten en de BUW) bepalen zelf welke trainingen (voor wat inhoud en aanbieder betreft) zij voor hun oio's organiseren, in aanvulling op interne begeleiding en opleiding voor de 'hard skills'.

Daarnaast biedt NWO-I vanaf 2020 op centraal niveau een 'oio-opleidingsprogramma' aan, dat de gezamenlijke inkoop en organisatie van een viertal trainingen omvat: Taking charge of your PhD project, The art of presenting science, The art of scientific writing en Career orientation. In 2021 is daar voor deze groep, maar ook voor andere medewerkers van NWO-I, een cursus Wetenschappelijke integriteit aan toegevoegd.

Eind 2023 is op verzoek van enkele promovendi van de instituten een start gemaakt met een PhD-network, door en voor promovendi. Het bureau NWO-I ondersteunt het netwerk.

Gevoerde beleid van werk-naar-werk

Het merendeel van de instroom in de uitkeringen ontstaat door het aflopen van dienstverbanden van onderzoekers in opleiding. NWO-I voert een actief beleid om de jonge onderzoekers na afloop van het tijdelijke dienstverband van werk-naar-werk te helpen.

Om de onderzoekers in opleiding te begeleiden bij het zoeken naar een baan direct na NWO-I, bieden we als werkgever de mogelijkheid om individuele basistrainingen te volgen op het gebied van loopbaanplanning. Gedurende het dienstverband worden de onderzoekers in opleiding uitgenodigd om vaardigheidstrainingen te doen om hun kansen op het vinden van een aansluitende baan te vergroten.

NWO-I is eigenrisicodragers voor de WW. Dat betekent dat de kosten voor de WW van een voormalig medewerker door NWO-I gedragen worden. De uitvoering van de WW wordt door het UWV gedaan.

NWO-I heeft een overeenkomst gesloten met een externe dienstverlener die namens NWO-I de re-integratieverplichtingen die wij als eigenrisicodragers hebben uitvoert, als de verwachting is dat het vinden van een nieuwe baan niet eenvoudig zal zijn. Het bureau adviseert over de inzet van zogenoemde re-integratiemiddelen (bijvoorbeeld scholing of proefplaatsing) en controleert indien noodzakelijk of de ex-werknemer voldoet aan de verplichtingen die de WW stelt.

5.3 Cao en UVR

Cao

Werkgevers Koninklijke Bibliotheek, NWO en NWO-I, verenigd in de Werkgeversvereniging Onderzoeksinstituten (WVOI), en werknemersorganisaties FNV, CNV Onderwijs en AOb, hebben op 21 juli 2022 een akkoord bereikt voor een nieuwe cao Onderzoeksinstituten. In 2022 heeft dit al geleid tot structurele salarisverhogingen en eenmalige uitkeringen. Per 1 januari 2023 zijn de salarissen structureel nog eens met 2% verhoogd.

Deze cao is afgesloten voor 1,5 jaar en liep van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2023. Op 28 juli 2023 bereikten de WVOI en werknemersorganisaties FNV, CNV Onderwijs en AOb een definitief cao-akkoord. De nieuwe cao loopt van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2024.

Per 1 september 2023 zijn de lonen met vijf procent structureel verhoogd. Daarnaast ontving iedere werknemer die op 1 september 2023 in dienst was een eenmalige uitkering van 1.500 euro bruto (naar rato van het dienstverband vanaf januari 2023).

Per 1 januari 2024 worden de lonen structureel met nog eens 2,25 procent verhoogd. In totaal is in deze cao voor twaalf maanden dus een structurele loonsverhoging van 7,25 procent overeengekomen.

In de cao is ook afgesproken dat bij structurele werkzaamheden na afloop van een eerste arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd met de betreffende werknemer een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd wordt aangegaan.

De cao kent al bepalingen die diversiteit, inclusie en gelijkheid en duurzame inzetbaarheid in alle levensfasen ondersteunen. Om in de nieuwe cao meer invulling aan deze thema's te geven, zijn afspraken gemaakt over de uitruil van drie feestdagen, verlof voor transitieproces, mantelzorgverlof met doorbetaling van de pensioenpremie, betaald rouwverlof en verlofsparen voor sabbatical.

UVR

Begin 2023 hebben de Centrale Ondernemingsraad en werkgevers NWO en NWO-I een akkoord bereikt over de uitvoeringsregelingen. Kernthema's waren duurzaamheid, inflatie en diversiteit en inclusie.

In de formele overlegvergadering van de bestuurder met de COR van 21 februari 2023 zijn de nieuwe uitvoeringsregelingen definitief vastgesteld. De looptijd van de nieuwe UVR 2023 - 2025 is van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2025, met in 2024 een herijking van onder andere de vergoedingsbedragen.

De belangrijkste wijzigingen betreffen verder het aanpassen van de vergoedingen voor woon-werkverkeer. Zo stimuleert NWO-I het reizen met het openbaar vervoer door ook het stallen van de fiets of auto bij het opstapstation mogelijk te maken. Met betrekking tot dienstreizen is vastgelegd dat alleen nog wordt gevlogen wanneer geoordeeld wordt dat aanwezigheid in het buitenland nodig is.

Ook is de regeling ongewenst gedrag aangescherpt en uitgebreid. Voortvloeiend uit de cao-afpraak om een rouwprotocol in te voeren, is een leidraad overeengekomen en deze is als bijlage aan de UVR toegevoegd.

5.4 Gevoerde beleid naar aanleiding van corona

Kort na het uitbreken van de pandemie in 2020 stelde het stichtingsbestuur van NWO-I een Coronafonds in om de instituten de mogelijkheid te bieden te doen wat nodig was om de gevolgen van de coronamaatregelen zoveel mogelijk te beperken. De raad van bestuur van NWO stelde hiervoor 6 miljoen euro beschikbaar. Het fonds werd later uitgebreid met onder andere middelen van het Nationaal Plan Onderwijs (NPO), die via NWO aan NWO-I werden toegekend.

In het coronafonds is speciaal aandacht voor de impact die de beperkingen hebben (gehad) op de carrières van jonge onderzoekers. De middelen vanuit het NPO zijn specifiek bedoeld voor deze groep. De afspraken over de besteding hiervan zijn vastgelegd in het bestuursakkoord NPO. De Groepsondernemingsraad heeft in oktober 2021 ingestemd met de werkwijze voor besteding en toekenning van middelen uit dit fonds.

Daarnaast biedt het Coronafonds ruimte voor financiële compensatie van de lasten van vast (technisch) personeel dat tijdens lockdownsituaties niet productief kon zijn, waardoor leverdeadlines niet gehaald konden worden of anderszinds extra kosten gemaakt moesten worden.

In onderstaande tabel rapporteren we over de verlengingen van tijdelijk personeel, uitgesplitst naar promovendi en postdocs, die in 2023 vanuit de NPO middelen zijn bekostigd. Hiervan is het grootste deel werkzaam bij de instituten, maar van de circa 36 tijdelijke onderzoekers werkzaam bij de universiteiten (Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen, BUW) ontvingen 17 personen in totaal voor 74 maanden verlenging vanuit het coronafonds in 2023.

De in de tabel genoemde overheadkosten zijn berekend aan de hand van de loonkosten, plus vaste-opslag-systemaniek. Dit zoals gebruikt door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): een extra 50 procent van de bruto salariskosten worden als overheadkosten aangemerkt. De overheadkosten geven een indicatie van de gemaakte kosten die niet vanuit het coronafonds gedekt zijn.

Tabel: Verlengingen tijdelijk personeel o.b.v. NPO middelen

2022 Instituten	aantal personen	aantal maanden	bruto salariskosten	overheadkosten	Totale kosten
promovendi	70	276,6	€ 1.377.286	€ 688.643	€ 2.065.928
postdocs	24	80,8	€ 486.431	€ 243.216	€ 729.647
totaal	94	357,4	€ 1.863.717	€ 931.858	€ 2.795.575

5.5 Noodfonds Oekraïne

Sinds de start van de oorlog in Oekraïne in februari 2022, is NWO-I als goed werkgever betrokken bij haar medewerkers die afkomstig zijn uit Oekraïne, Rusland en Belarus. Ook handelt NWO-I vanuit haar betrokkenheid bij de onderzoeksgemeenschap door de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne te steunen.

In 2022 is een Noodfonds Oekraïne ingesteld met een omvang van 1 miljoen euro. Dit fonds had tot doel om instituten de mogelijkheid te geven noodhulp te verlenen aan eigen medewerkers die in financiële problemen zijn geraakt door de oorlog en door gevluchte Oekraïense wetenschappers een werkplek dan wel gastaanstelling te verlenen.

Eind 2023 is geconcludeerd dat er sinds de start van het Noodfonds Oekraïne, beperkt gebruik is gemaakt van de beschikbare middelen. Eerder in 2023 heeft NWO besloten tot het openzetten van Hop-On-call samen met de NRFU en heeft NWO-I de daarvoor benodigde middelen uit het noodfonds ter beschikking gesteld.

Ondanks dat de oorlog in Oekraïne nog doorwoedt, is de verwachting dat er geen gebruik meer van het noodfonds gemaakt zal worden, aangezien er niet direct meer sprake is van acute nood. In 2023 is het noodfonds opgeheven.

6 Huisvesting, duurzaamheid en Arbo

Dit hoofdstuk belicht de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van vastgoed en huisvesting, duurzaamheid en Arbo.

6.1 Vastgoed en huisvesting

6.1.1 Renovatie Nikhef

In 2021 is gestart met de renovatie van het gebouw van Nikhef op het Amsterdam Science Park. Met enkele maanden vertraging is het gerenoveerde gebouw eind 2023 opgeleverd.

De renovatie bestond uit bouwkundige en technische ingrepen die zorgen dat het gebouw weer goed aansluit bij de werkzaamheden van Nikhef.

De uitstraling is moderner en het gebouw is verduurzaamd. Er is meer ruimte voor samenwerking en informeel overleg op een centrale plek gecreëerd, waardoor de rust in de andere werkruimtes bewaard blijft. Er is een mooi en toekomstbestendig gebouw gerealiseerd waar studenten, technici en wetenschappers graag naartoe komen en dat minstens twintig jaar mee kan.

Verschillende delen van het gebouw werden in vijf bouwfases aangepakt en het gebouw bleef tijdens de renovatie in gebruik. Begin 2024 wordt het gebouw feestelijk geopend.

6.1.2 Renovatie CWI

Het gebouw van het NWO-instituut CWI maakt onderdeel uit van het complex waar ook Nikhef toe behoort. Omdat een van de aanleidingen voor de renovatie bij Nikhef de duurzaamheid van het gebouw was, wordt nu ook gekeken in hoeverre het deel van het CWI gerenoveerd kan worden. In 2023 zijn daar de eerste plannen voor ontwikkeld, maar pas in 2024 krijgt dit verder vorm. Medio 2024 besluti het bestuur om al dan niet tot renovatie over te gaan.

6.1.3 Onderhoudsplan en onderhoudsfonds

De instituten van NWO zijn verspreid door Nederland. In totaal beschikt NWO-I over ongeveer 28.500 m² laboratoria en 40.000 m² werkplaatsen in kantoren. De instituten regelen van oudsher zelf het onderhoud van de gebouwen, met een deel eigen middelen en een deel middelen die ad hoc door NWO beschikbaar werden gesteld.

Op basis van een grondige analyse is vastgesteld dat het onderhoud in onderlinge samenwerking efficiënter georganiseerd kan worden, maar ook dat er structureel onvoldoende middelen zijn voor planmatig onderhoud overeenkomstig de eisen die onderzoek en onderzoekfaciliteiten vergen. In 2022 heeft dit geleid tot een NWO-I breed onderhoudsbeleid en de inrichting van een onderhoudsfonds.

Grote investeringsbeslissingen over nieuwbouw of renovatie worden niet uit dit onderhoudsfonds betaald. Deze zijn zodanig verweven met de wetenschappelijke strategische agenda van instituten en besluiten over infrastructuur en faciliteiten dat deze binnen die context worden genomen.

De jaarlijkse aanpassing van het onderhoudsplan en het beheer van het onderhoudsfonds worden gedaan door de afdeling vastgoed van het bureau NWO-I, in nauwe samenwerking met de verantwoordelijke units binnen de instituten. De volgende stap is de realisatie van een Strategisch Vastgoedplan (SVP). De raad van bestuur van NWO stelde hiervoor in 2018 al een aantal strategische uitgangspunten vast. Deze worden in 2023 en 2024 in stappen verder uitgewerkt.

6.2 Duurzaamheid

Duurzaamheid, milieu en klimaat zijn belangrijk voor NWO-I. We streven uiteraard naar papierloos werken, het gebruik van zo min mogelijk plastic, het zo klimaatneutraal mogelijk maken van onze gebouwen en met het openbaar vervoer laten reizen van onze medewerkers.

In 2020 heeft het bureau Arcadis een analyse gemaakt van de klimaatimpact van NWO-I en mogelijke maatregelen deze te beperken. De uitkomsten zijn gebruikt bij het nader ontwikkelen van een duurzaamheidsbeleid voor ieder instituut afzonderlijk. Hiertoe werd ieder instituut in detail doorgelicht en zijn de belangrijkste bronnen van milieubelasting geïdentificeerd.

Op basis hiervan is in de loop van 2021 per instituut gekeken welke maatregelen genomen kunnen worden om de impact op het milieu te verlagen of tot CO₂-compensatie te komen. Dit is in 2022 en 2023 verder vervolgd.

6.3 Arbo

NWO-I brengt over 2023 een afzonderlijk intern Arbojaarverslag uit. In dit jaarverslag beperken wij ons tot de belangrijkste gebeurtenissen en het arbobeleid van NWO-I.

Arbeidsomstandigheden

Met het arbobeleid streeft NWO-I de volgende doelen na:

- Het optimaliseren van veiligheid en bescherming van de gezondheid van alle medewerkers, gasten, stagiaires en bezoekers;
- Het zo veilig en gezond mogelijk omgaan met de opgestelde installaties, apparatuur, machines en goederen;
- Het voorkomen van psychosociale arbeidsbelasting ten gevolge van het werk zoals te hoge werkdruk, pesten, seksuele intimidatie, agressie en geweld.

In 2023 zijn er uiteenlopende zaken binnen deze doelstellingen opgepakt door de gezamenlijke arbocoördinatoren van NWO-I.

Audit veiligheid

De afdeling Internal Audit van NWO heeft in 2023 het deel 'Gevaarlijke stoffen' van de audit veiligheid afgerond. De meeste bevindingen uit dit auditdeel zijn inmiddels opgepakt door de instituten.

Beleidsontwikkeling

Het beleid Kinderwens (M/V), Zwangerschap en Lactatietijd is vastgesteld na instemming van de medezeggenschap.

NWO-I heeft een regeling ontwikkeld voor het kader voor arbeidsgezondheidskundig onderzoek, keuringen en vaccinaties. Deze regeling wordt begin 2024 voorgelegd aan de medezeggenschap.

NWO-I participeert in het project 'Veilige werkwijzen' samen met o.a. de gezamenlijke universiteiten en TNO om te komen tot een werkwijze voor laboratoria waarmee het niet langer nodig zal zijn om voor alle werkzaamheden blootstellingsbeoordelingen te verrichten.

De Arbocatalogus van de WVOI is herzien door de deskundigen van de werkgevers. In 2024 wordt deze herziening voorgelegd aan de cao-partners en ter toetsing aangeboden aan de Nederlandse Arbeidsinspectie.

NWO-I heeft een IT-systeem geselecteerd voor het bijhouden van de administratie van gevaarlijke stoffen, genetische bronnen, genetisch gemodificeerde organismen en biologische agentia en voor onderricht en toetsing. De verwachting is dat dit systeem in 2024 in gebruik wordt genomen door de zes hieraan deelnemende instituten.

Ongevallen en incidenten

Er hebben zich in 2023 geen incidenten met zwaar letsel voorgedaan binnen NWO-I. Wel hadden, bij een aantal incidenten, de gevolgen voor medewerkers ernstiger kunnen uitpakken.

Er is nog een groot verschil in het aantal en het type incidenten dat per instituut gemeld wordt. Veel meldingen is hierbij beter omdat dit de mogelijkheid biedt om te leren van kleine incidenten en daarmee ernstige ongevallen te voorkomen.

In de loop van 2024 wordt het verslag arbeidsomstandigheden afgerond en met de medezeggenschap besproken.

7 Organisatie en bestuur

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) is in de huidige vorm ontstaan uit een fusie van stichtingen met één of meer instituten die op diverse wijzen aan de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) waren verbonden.

Vanaf 2018 is een duidelijk onderscheid te maken tussen het toekennen van subsidies voor onderzoek en de uitvoering van onderzoek. NWO concentreert zich op subsidieverlening, NWO-I doet dat op de uitvoering van onderzoek. Dit onderzoek wordt uitgevoerd bij de NWO-instituten.

Dit hoofdstuk gaat in op de doelstellingen en strategie van NWO-I, de organisatiestructuur en wijze van besluitvorming, de samenstelling van het bestuur en directie, de rol van de instituutadviesraden, de gedragscode gewenst gedrag en de wijze waarop NWO-I omgaat met klachten. Het laatste deel van dit hoofdstuk beschrijft de interne auditfunctie en de waarborg voor goed bestuur.

7.1 Doelstelling stichting NWO-I

De stichting NWO-I heeft ten doel:

- Het bevorderen van excellente wetenschap en de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek in algemene zin;
- Het doen uitvoeren van hoogstaand wetenschappelijk onderzoek op specifieke terreinen;
- Het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderzoek;
- Het overdragen van kennis van de resultaten van door haar geïnitieerd, uitgevoerd en gestimuleerd wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de maatschappij;
- Het beheren van de instituten.

Hiertoe richt de stichting NWO-I zich o.a. op het opzetten en onderhouden van (institutionele) (publiek-private) (inter-)nationale samenwerkingen, het faciliteren en uitvoeren van onderzoek, het faciliteren van en deelnemen in (inter)nationale organisaties en samenwerkingsverbanden, het ontwikkelen van beleid, het ontwikkelen, beheren en exploiteren van wetenschappelijke infrastructuur, het verwezenlijken van inhoudelijke en bedrijfsmatige verbinding tussen de stichting NWO-I en NWO, en het opleiden van onderzoekers.

7.2 Organisatiestructuur

7.2.1 Bestuur

De koppeling tussen NWO en NWO-I is vastgelegd in het bestuursreglement van NWO en in de statuten van NWO-I. NWO is een zelfstandig bestuursorgaan dat valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van OCW.

De missie en taken van NWO zijn wettelijk vastgelegd. Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe NWO-wet in 2017 kent NWO een structuur met een raad van bestuur en daaronder vier domeinen en een aparte NWO-institutenorganisatie (NWO-I). De raad van bestuur is eindverantwoordelijk voor de domeinorganisatie en het stichtingsbestuur voor de institutenorganisatie.

Het stichtingsbestuur van NWO-I vormt een personele unie met de raad van bestuur van NWO: de besturen bestaan uit dezelfde personen. De raad van bestuur van NWO is verantwoordelijk voor het vaststellen van de missie en wetenschappelijke strategie van elk instituut.

Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor de instandhouding en het dagelijks bestuur van de stichting en het doen uitvoeren van de missies van de instituten. Het bestuur ziet ook toe op naleving van de gedragscodes en richtlijnen, zoals rondom wetenschappelijke integriteit, gewenst gedrag, kennisveiligheid en arbeidsomstandigheden. Op de website van NWO-I zijn de verschillende gedragscodes en richtlijnen te raadplegen.

Het bestuur van stichting NWO-I houdt zich aan de code Goed Bestuur Publieke Dienstverleners.

7.2.2 Raad van toezicht NWO

Naast de raad van bestuur heeft NWO een raad van toezicht. De raad van toezicht staat de raad van bestuur bij en geeft desgevraagd of uit eigen beweging advies over het NWO-beleid.

Adviezen van de raad van toezicht kunnen ook betrekking hebben op de stichting NWO-I. De raad van toezicht is per 1 maart 2017 ingesteld door de minister van OCW en bestaat sinds 1 januari 2019 uit zes leden. De zittingsperiode is vijf jaar. Een verslag van de raad van toezicht, waar dit betrekking heeft op de stichting NWO-I, is verderop in dit jaarverslag opgenomen (7.6.3). Hierin staat ook een overzicht van de leden.

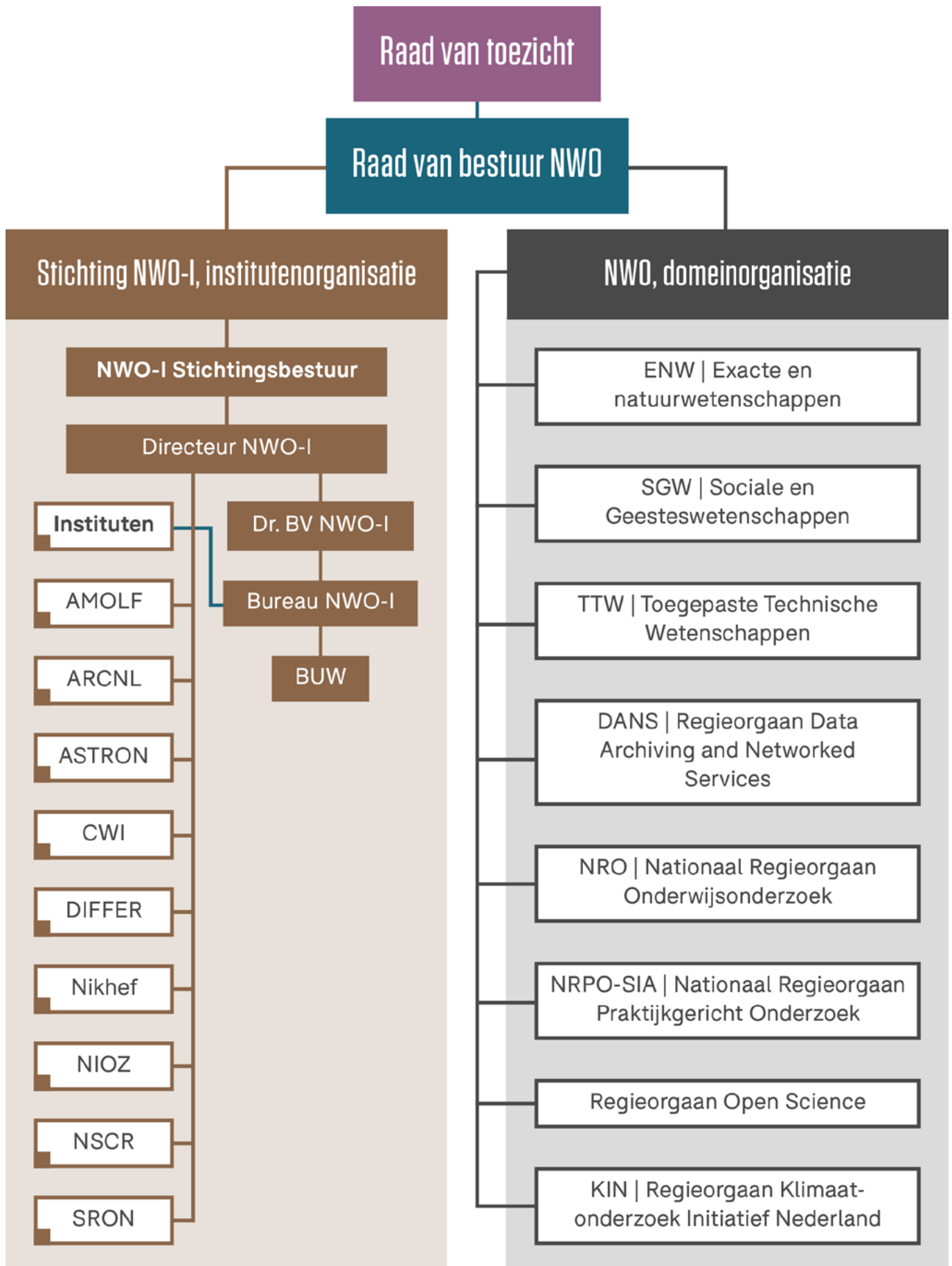
De raad van toezicht van NWO beschikt over een auditcommissie. Deze commissie bestond in 2019 uit twee leden van de raad van toezicht. De auditcommissie monitort onder andere de kwaliteit van de bedrijfsvoering, het financiële verslaggevingsproces, de wettelijke controle op de jaarrekening en de doeltreffendheid van het interne risico- en beheersingssysteem.

In verband met de aanwijzing van NWO als Organisatie van Openbaar Belang (OOB) heeft de raad van toezicht eind 2019 een derde extern lid benoemd. De activiteiten van de auditcommissie zijn onderdeel van het verslag van de raad van toezicht.

7.2.3 Organisatieonderdelen en governance

In de figuur hieronder is weergegeven hoe de verschillende onderdelen zijn ondergebracht in de organisatie en hoe NWO en NWO-I zich tot elkaar verhouden.

Figuur: Organisatieonderdelen en governance

Statutair kent NWO-I een directeur, die leiding geeft aan de gehele stichting, en een directeur bedrijfsvoering. Naar aanleiding van het vertrek van de directeur NWO-I in juni 2021 is de raad van bestuur van NWO zich gaan beraden over de rol en positie van de directeur NWO-I, mede met de hulp van een extern adviesbureau.

De taken van de directeur NWO-I zijn verdeeld over leden van het stichtingsbestuur (met name de voorzitter), de directeur bedrijfsvoering NWO-I en het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie. De voorzitter nam daarbij de rol van extern boegbeeld over alsmede de rol als leidinggevende van de instituutsdirecteuren.

Begin juni 2023 heeft de directeur bedrijfsvoering (en directeur NWO-I a.i.) zijn taken neergelegd. Dit betekende dat de statutaire posities voor directeur NWO-I en directeur bedrijfsvoering NWO-I vanaf de zomer 2023 vacant zijn. Het stichtingsbestuur heeft besloten om een tijdelijk besturingsmodel in te voeren, waarin geen interim-directeuren worden aangezocht, maar taken over bestaande functionarissen (met name de vice-voorzitter van het bestuur, de instituutsmanagers en enkele hoofden van het bureau) zijn verdeeld.

Het tijdelijke besturingsmodel is in ieder geval van kracht tot 1 april 2024 en wordt gebruikt om ervaring op te doen wat als input kan dienen voor het vormgeven van een meer definitieve governance. De huidige statuten zijn dan ook niet gewijzigd.

Instituten

De instituten staan onder leiding van een instituutsdirecteur. De directeuren van de instituten zijn integraal verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van het instituut. Daarnaast dragen zij de verantwoordelijkheid voor de wetenschappelijke invulling van de missie van het instituut en de strategie daartoe. Ze worden daarbij ondersteund door een instituutsmanager die operationeel verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering van het instituut.

De volgende negen instituten maken deel uit van NWO-I:

- **AMOLF | Physics of functional complex matter**
AMOLF verricht fundamenteel onderzoek aan complexe materiële systemen;
- **het samenwerkingsverband ARCNL | Advanced Research Center for Nanolithography**
ARCNL doet hoogwaardig fundamenteel onderzoek op het gebied van de nanolithografie en levert kennis op die bijdraagt aan de productie van steeds slimmer en kleiner wordende elektronica;
- **ASTRON | Netherlands Institute for Radio Astronomy**
ASTRON maakt ontdekkingen in de radioastronomie mogelijk;

- **CWI | Centrum Wiskunde & Informatica**
CWI verricht fundamenteel en grensverleggend wetenschappelijk onderzoek in wiskunde en informatica en zet zich in voor een succesvolle overdracht van zijn onderzoeksresultaten naar de maatschappij;
- **DIFFER | Dutch Institute for Fundamental Energy Research**
DIFFER doet toonaangevend fundamenteel onderzoek op het gebied van kernfusie en solar fuels door verschillende disciplines bijeen te brengen in nauwe samenwerking met universiteiten en industrie;
- **Nikhef | Nationaal instituut voor subatomaire fysica**
Nikhef is het nationale instituut voor subatomaire fysica, dat de grenzen verlegt van onze kennis over de elementaire bouwstenen en wisselwerkingen in het universum;
- **NIOZ | Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee**
NIOZ is het nationale oceanografische instituut en het expertisecentrum van Nederland voor oceaan, zee, kust en delta. NIOZ bevordert fundamenteel begrip van mariene systemen, de manier waarop ze veranderen, de rol die ze spelen in klimaat en biodiversiteit én hoe ze duurzame oplossingen kunnen bieden aan de maatschappij van de toekomst;
- **NSCR | Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving**
NSCR ontwikkelt empirisch onderbouwde kennis van criminaliteit en criminelen in een maatschappelijke context, alsook van preventie en (justitiële) aanpak van criminaliteit;
- **SRON | Netherlands Institute for Space Research**
SRON is het nationale expertise-instituut voor wetenschappelijk onderzoek vanuit de ruimte, en de thuisbasis voor het Nederlandse lidmaatschap van de European Space Agency (ESA).

De instituten zijn *nationale* instituten: zij hebben allen een of meerdere nationale rollen waarmee zij meerwaarde leveren aan het Nederlandse kennisstelsel. Ze zijn aanjager of coördinator binnen specifieke onderzoeksgebieden en/of ontwikkelen, beheren en exploiteren (inter)nationale wetenschappelijke infrastructuur of faciliteren de Nederlandse wetenschappelijke bijdrage aan grote internationale verdragsorganisaties.

Via de instituten participeert NWO-I in een groot aantal samenwerkingsverbanden. Zo werken onze instituten nauw samen met alle Nederlandse universiteiten, maar ook met hogescholen, TO2-instellingen, bedrijven, en andere publieke en private partijen.

Bureau NWO-I

Het bureau NWO-I stond de eerste helft van 2023 onder leiding van de directeur NWO-I ad interim (ook de directeur bedrijfsvoering) en richt zich op de voorbereiding en uitvoering van bestuursbesluiten, het faciliteren van de instituten en het faciliteren van de (organisatie van de) bedrijfsvoering van de stichting. Het tweede halfjaar, in het tijdelijke bestuursmodel, heeft het MT de dagelijkse leiding overgenomen, met het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie als voorzitter.

Het bureau NWO-I levert diensten aan de instituten die voordelen bieden door de gezamenlijkheid zoals schaalvoordelen, kwaliteitsverhoging, kwetsbaarheidsvermindering en kostenverlaging. Daaronder valt bijvoorbeeld ondersteuning op het gebied van strategie, financieel beheer, inkoop, vastgoed, personeel, communicatie en juridische zaken.

Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen

In de Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen (BUW) zijn oorspronkelijk circa 100 universitaire werkgroepen op twaalf universitaire locaties opgenomen. Aan het hoofd van iedere werkgroep staat een werkgroepleider, meestal een hoogleraar in dienst van de betrokken universiteit. Deze werkgroepleider is budgethouder en geeft leiding aan de medewerkers van NWO-I onder wie promovendi, postdocs en technici.

Het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie van het bureau NWO-I is verantwoordelijk voor het beheer van de onderzoeksprojecten. De BUW is een restant uit het verleden, toen NWO-I in haar voormalige hoedanigheid als Stichting FOM ook projecten toekende aan universiteiten. De verwachting is dat de laatste projecten in de loop van 2024 aflopen, waarna dit organisatieonderdeel wordt opgeheven.

Besluitvorming

Statutair verleent het stichtingsbestuur NWO-I de directeur NWO-I volmacht en vertegenwoordigingsbevoegdheid voor het voeren van de dagelijkse leiding over de (organisatie van) de stichting. De directeur NWO-I, daarbij ondersteund door de directeur Bedrijfsvoering NWO-I, neemt besluiten over de dagelijkse bedrijfsvoering in de stichting binnen de verleende volmacht.

In het tijdelijk bestuursmodel, en bij afwezigheid van beide directeuren, is deze volmacht ingetrokken en wordt besluitvorming door het bestuur gedaan. Besluiten die impact hebben op de wetenschappelijke strategie en/of missies van de instituten worden altijd genomen door de raad van bestuur van NWO.

Onder leiding van de voorzitter van het bestuur vormen de instituutsdirecteuren en het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie gezamenlijk het directeurenoverleg. In dit overleg worden ontwikkelingen op het niveau van de institutenorganisatie besproken. Ook delen zij ervaringen en stellen gezamenlijke beleidskaders op die gelden voor de gehele institutenorganisatie.

Naast het directeurenoverleg bestaan er binnen NWO-I een bedrijfsvoeringsoverleg (onder leiding van de vice-voorzitter van het bestuur) en diverse functionele overleggen waaronder communicatie, ICT, financiën en personeel & organisatie.

7.3 Samenstelling stichtingsbestuur NWO-I

Het stichtingsbestuur NWO-I is het hoogste bestuursorgaan van NWO-I. Het bestuur vormt een personele unie met de raad van bestuur van NWO. De voorzitter is per 1 april 2021 benoemd voor een periode van vijf jaar. De vicevoorzitter is per 1 oktober 2016 voor een periode van vijf jaar benoemd als bestuurder. Deze benoeming is op 1 oktober 2021 verlengd met vijf jaar. De overige leden worden voor drie jaar benoemd met een mogelijkheid tot eenmalige verlenging van drie jaar. Formeel bestond het stichtingsbestuur NWO-I op 31 december 2023 uit twee vrouwelijke en vier mannelijke bestuursleden.

Leden van de raad van bestuur NWO en het stichtingsbestuur NWO-I (op 31 december 2023)

- Prof. dr. Marcel Levi (voorzitter, tevens voorzitter raad van bestuur NWO)
- Drs. Caroline Visser (vicevoorzitter, portefeuillehouder Bedrijfsvoering en Financiën, vice-vz RvB)
- Prof. dr. Jan de Boer (voorzitter ENW domein)
- Prof. dr. Antal van den Bosch (voorzitter SGW domein) - sinds 1 juli 2023 daarvoor prof. dr. Hans de Bruijn - van 1 januari tot 1 juli 2023
- Prof. dr. ir. Margot Weijnen (voorzitter domein TTW)
- Prof. dr. Arfan Ikram (voorzitter domein MW)

7.3.1 Directie en bureau NWO-I

Het stichtingsbestuur wordt ondersteund door het bureau NWO-I. De directie van het bureau wordt statutair gevormd door de directeur NWO-I en de directeur bedrijfsvoering NWO-I. In de eerste helft van 2023 bestond de directie uit de directeur bedrijfsvoering en het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie. Na het vertrek van de directeur bedrijfsvoering zijn de directietaken voor het bureau overgenomen door het voltallige MT als collegiaal team onder voorzitterschap van het hoofd Bestuursondersteuning en Strategie.

7.3.2 Medezeggenschap

NWO-I heeft een groepsondernemingsraad (GOR NWO-I) die onderwerpen behandelt die heel NWO-I aangaan. De raad overlegt met de directeur NWO-I en in de tijdelijke werkwijze vanaf juli 2023 met de vicevoorzitter van het Stichtingsbestuur. De instituten en het bureau hebben allemaal één afgevaardigde in de GOR NWO-I. De BUW heeft recht op twee leden in de GOR NWO-I, maar deze vacatures zijn in 2023 niet ingevuld. De verwachting is dat de BUW in 2024 wordt beëindigd en dat deze zetels dus komen te vervallen. Maximaal kan de GOR NWO-I dus uit 12 leden bestaan.

Alle leden van de GOR NWO-I hebben automatisch – samen met drie leden van de NWO-domeinorganisatie – zitting in de Centrale Ondernemingsraad (COR) van NWO. De COR NWO gaat over onderwerpen die heel NWO aangaan en overlegt met het bestuur van NWO.

In 2023 heeft de GOR NWO-I de volgende advies- en/of instemmingsaanvragen ontvangen:

- Adviesaanvraag invoering SURF SOC/SIEM
- Advies- en instemmingsaanvraag Youforce
- Instemmingsaanvraag Arbojaarplan 2023
- Instemmingsaanvraag Wijzigen beleid kinderwens en zwangerschap

Daarnaast zijn ook 9 adviesaanvragen binnen de ‘Ontwikkeling bedrijfsvoering NWO-I’ die in 2022 werden ontvangen verder besproken. Uiteindelijk zijn deze adviesaanvragen eind 2023 door de bestuurder ingetrokken, met uitzondering voor het domein ‘Huisvesting en Facilitair’, omdat het adviestraject inclusief besluit al was afgerond. De beoogde ontwikkelingen in deze adviesaanvragen zijn opgenomen in de jaarplannen 2024 voor de functionele domeinen binnen NWO-I. Mochten ontwikkelingen advies- of instemmingsplichtig zijn dan worden deze in 2024 aan de GOR NWO-I voorgelegd.

Het vertrek van de directeur NWO-I a.i. in juli 2023 was het startpunt van een tijdelijke werkwijze voor de besturing van NWO-I. De GOR NWO-I heeft ervoor gekozen geen dogmatische discussie te voeren over het al dan niet hebben van adviesrecht over de benoeming van de (tijdelijke) bestuurder in de zin van de WOR en de tijdelijke wijzigingen in verdeling van bevoegdheden. De bestuurder zegde toe de medezeggenschap ruimhartig te informeren en adviezen van de medezeggenschap mee te nemen in de evaluatie van de tijdelijke werkwijze als opstap naar een mogelijk nieuwe governance.

De GOR NWO-I heeft vervolgens een ongevraagd advies gegeven over de tijdelijke werkwijze, waarop bestuurder uitgebreid heeft gereageerd. Tijdens de overlegvergaderingen heeft de bestuurder de medezeggenschap regelmatig geïnformeerd over zowel de nieuwe werkwijze als (de voorbereiding van) de jaarplannen 2024 voor de bedrijfsvoering van NWO-I. De tijdelijke werkwijze duurt in ieder geval tot 1 april 2024. Als blijkt dat de tijdelijke oplossing werkt, zullen alle noodzakelijke stappen voor de aanpassing van de governance NWO-I (inclusief eventuele adviesaanvraag aan de medezeggenschap) doorlopen worden.

In 2023 heeft de GOR NWO-I bijdragen geleverd aan een tweetal werkgroepen door deelname (van een GOR-lid op persoonlijke titel) te weten: de werkgroep MOZ (medewerkersonderzoek) en de werkgroep Youforce (personeelsinformatiesysteem).

7.4 Instituutsadviesraden

Zoals bepaald in de NWO-I-statuten heeft ieder instituut een instituutsadviesraad. De instituutsadviesraad heeft een onafhankelijke positie en brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan de instituutsdirecteur en de raad van bestuur van NWO. De instituutsdirecteur is het aanspreekpunt van de instituutsadviesraad.

Uitgangspunt is dat de instituutsadviesraad een belangrijke rol speelt in het voeling houden van het instituut met relevante nationale stakeholders. De raad draagt bij aan het optimaal onderhouden van strategische relaties met de wetenschap, het bedrijfsleven, de lokale of nationale politiek, en andere relevante maatschappelijke partijen en treedt op als kritisch gesprekspartner van de directeur. De samenstelling van de instituutsadviesraad sluit daarop aan met vertegenwoordigers vanuit de wetenschap, maatschappij en bedrijfsleven, die affiniteit hebben met het onderzoek van het instituut.

Daarnaast hebben vrijwel alle instituten een wetenschappelijke adviesraad. Deze adviseert de directeur van het instituut over de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van het instituut, over het richting geven aan het onderzoek van het instituut en over de afstemming en/of aansluiting bij de bredere internationale wetenschappelijke context. Daarnaast kan de directeur van het instituut over specifieke instituutzaken advies vragen aan de wetenschappelijke adviesraad.

7.5 Gedragscodes en klachtenregeling

7.5.1 Gedragscode gewenst gedrag

Niet alleen medewerkers van NWO-I, ook derden, bijvoorbeeld bezoekers of medewerkers van ingehuurde bedrijven, kunnen betrokken zijn bij ongewenste gedragingen. Daarom geldt voor iedereen die voor of namens NWO-I werkt de gedragscode om te handelen met integriteit, respect en professionaliteit. Deze drie gedragskenmerken zijn de leidraad voor gewenst gedrag binnen NWO-I en voorwaarde voor een optimaal werkklimaat. Alle organisatieonderdelen (instituten en bureau NWO-I) hebben één of meer vertrouwenspersonen waar medewerkers terecht kunnen als sprake is van ongewenst gedrag.

7.5.2 Klachtenprocedure

NWO-I kent individueel klachtrecht. De werknemer, de stagiair of de gedetacheerde heeft daarmee de mogelijkheid om een klacht over een gedraging door of vanwege de werkgever tegenover de werknemer bespreekbaar te maken.

De klacht wordt op zodanige wijze onderzocht dat een rechtvaardige klachtbehandeling met een in redelijkheid te verlangen bescherming van individuele belangen van de persoon die de klacht indiende, is gewaarborgd. De procedure is vastgelegd in de uitvoeringsregelingen (UVR 11). In 2023 zijn geen klachten behandeld door de klachtencommissie.

7.5.3 Klokkenuidersregeling

In 2023 is de vertrouwenspersoon Klokkenuidersregeling NWO-I niet geraadpleegd. Sandra de Keijzer, hoofd Chemie en Natuurkunde bij ENW (NWO-D), is op 13 december 2023 benoemd als vertrouwenspersoon binnen de Klokkenuidersregeling. Zij volgt Tanja Kulkens op, die vorig jaar directeur ENW is geworden.

7.5.4 Klachten in verband met wetenschappelijke integriteit

De Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit, die sinds eind 2018 van kracht is, bevat onder meer richtlijnen voor de manier waarop moet worden omgegaan met veronderstelde schendingen van de wetenschappelijke integriteit.

In de code zijn zorgplichten voor de instelling geformuleerd. NWO-I heeft een eigen klachtenregeling voor Wetenschappelijke Integriteit (WI) en vertrouwenspersonen voor Wetenschappelijke Integriteit. De klachtencommissie WI heeft in 2023 geen klachten behandeld. In 2023 zijn de vertrouwenspersonen niet geraadpleegd. In 2023 waren Thom Palstra en Freya Senf vertrouwenspersonen WI.

7.6 Horizontale verantwoording

Voor de horizontale verantwoording is er sprake van interne en externe actoren. Belangrijke actoren zijn de raad van toezicht van NWO, de auditcommissie en de medezeggenschap.

Andere actoren waarvoor dit jaarverslag van belang is, zijn: NWO, mede voor de consolidatie van de NWO-I-cijfers in haar financiële verantwoording voor het afleggen van verantwoording bij het ministerie van OCW; de Europese Unie en andere subsidieverstrekende partijen; de belastingdienst, de bank en het ministerie van Financiën ten behoeve van het Schatkistbankieren; naast de verzekeringsmaatschappijen; andere crediteuren.

7.6.1 Intern beheersings- en controlesysteem

Binnen NWO-I is een administratieve organisatie en interne controlesystematiek (AO/IC) afgesproken waarnaar wordt gehandeld. De bevindingen voortvloeiend uit de managementletter van de externe accountant worden besproken en toegelicht in het stichtingsbestuur en in de auditcommissie. Het stichtingsbestuur en de auditcommissie geven opdracht aan de NWO-I-organisatie voor mogelijke zaken ter ontwikkeling en/of verbetering.

Daarnaast zal de afdeling Internal Audit van NWO onderzoeken doen die leiden tot een rapportage met bevindingen en adviezen die met betrokkenen worden besproken en ook in de auditcommissie terugkomen.

Het stichtingsbestuur en de auditcommissie worden periodiek geïnformeerd over de financiële positie van NWO-I, in de vorm van kwartaalrapportages naast de jaarrekening en de meerjarenbegroting. In deze documenten wordt de nodige aandacht geschonken aan ontwikkelingen binnen de organisatie, risico's, orderportefeuille en liquiditeit in meerjarig perspectief, naast jaarprognose en cijfermatige analyse.

7.6.2 Internal Audit

De afdeling Internal Audit (IA) van NWO wordt ingezet voor het gehele concern, dus ook voor NWO-I. Het doel, de taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en het functioneren van de afdeling zijn uitgewerkt in een audit charter en in een kwaliteitsbeheersingssysteem en -beleid. Beide vormen een raamwerk voor de dienstverlening van IA aan de directeuren van NWO en NWO-I, raad van bestuur NWO, stichtingsbestuur NWO-I, auditcommissie en raad van toezicht van NWO.

Auditrapportages worden afhankelijk van het onderwerp besproken in het directeurenoverleg, het bedrijfsvoeringsoverleg en het stichtingsbestuur NWO-I. Jaarlijks wordt een samenvatting over alle onderwerpen gepresenteerd aan de auditcommissie van de raad van toezicht.

In 2023 liepen de volgende interne audits bij NWO-I: arboveiligheid, integriteitsklimaat, asset management wetenschappelijke infrastructuur, compliance AVG en kennisveiligheid.

7.6.3 Raad van toezicht

In 2023 vergaderde de raad van toezicht vijf keer, alle plenair in aanwezigheid van de leden van het bestuur over zowel interne aangelegenheden als externe ontwikkelingen. De RvT is één keer apart informeel bijeen geweest ter reflectie op de gang van zaken.

In het kader van de kennismakingen met de organisatie was de raad van toezicht in april te gast bij het NWO-instituut CWI en heeft de raad in oktober een korte rondleiding gehad bij het samenwerkingsverband ARCNL op het Science Park in Amsterdam. De raad van toezicht heeft in april, juni en november evaluatiegesprekken gevoerd met individuele bestuursleden. De in december geplande aanwezigheid van de voorzitter van de raad van toezicht bij het algemeen overleg tussen de bestuurder en de centrale ondernemingsraad is uitgesteld naar februari 2024.

Ter voorbereiding van de vergaderingen van de raad van toezicht heeft de auditcommissie vier keer vergaderd met de portefeuillehouder bedrijfsvoering en financiën van het bestuur. Deze bijeenkomsten gingen over de interne controle en risicobeheersing, de bedrijfsvoering en de continuïteitsparagraaf. Met de externe accountants hebben zowel de auditcommissie als de raad van toezicht de bevindingen besproken over de jaarrekening 2022, de managementletter 2023 en het auditplan voor 2023.

Met het hoofd Interne Audit zijn het jaarplan 2024 en de jaarrapportage 2023 besproken. De auditcommissie heeft verder geadviseerd over de enkelvoudige jaarrekening, jaarrekening NWO-I, geconstateerde spookfacturen en de werking van het fraudeprotocol, verleende projectopdrachten aan de accountants, verslagen van de vertrouwenspersonen voor de klokkenluiderregeling en updates rond de stand van zaken rond cybersecurity bij zowel NWO als bij NWO-I.

Ten aanzien van de beoogde governance-aanpassing bij NWO-I is samen met de raad van bestuur de conclusie getrokken eerst te bekijken of de voorgenomen verbeteringen ook kunnen worden gerealiseerd binnen de bestaande (wettelijke) kaders.

De raad van toezicht is geïnformeerd over de lang bestaande samenwerking vanuit NWO-I (en voorheen FOM) rond de grootschalige toponderzoeksfaciliteit HFML-FELIX in Nijmegen en het bestuurlijke overleg met de universiteit over de verbreding tot een nationaal samenwerkingsverband.

Tabel: Samenstelling raad van toezicht op 31-12-2023

Samenstelling raad van toezicht op 31-12-2023	Zittingstermijn tot**
Drs. Dirk Jan van den Berg (voorzitter)	01-04-2025
Ing. Amandus Lundqvist (vicevoorzitter)	28-02-2027
Dr. Adriana Esmeijer	28-02-2027
Drs. Willem te Beest	28-02-2027
Vacature	vacant
Prof. dr. Simone Buitendijk	01-01-2024

Lundqvist is benoemd op voordracht van het ministerie van EZK. Lundqvist, Esmeijer en Te Beest zijn benoemd voor een tweede termijn van maximaal vijf jaar. Om de continuïteit in de raad van toezicht te behouden, treden deze drie leden trapsgewijs af. De vacature wordt vanaf 1 januari 2024 vervuld door prof. dr. Dymph van den Boom voor de termijn van vijf jaar.

7.7 Organisatieontwikkeling

7.7.1 Ontwikkeling naar een sterkere institutenorganisatie

In 2017 zijn de instituten van NWO samen ondergebracht in één stichting. Sindsdien hebben zij samen met het bureau gewerkt aan een gezamenlijke opvatting over de identiteit en strategie van de organisatie, de positionering van de instituten in het Nederlandse kennisveld, en een werkwijze om gezamenlijk beleid te ontwikkelen.

Voor 2023 zijn al grote stappen gezet om de onderlinge synergie en de effectiviteit van de organisatie te versterken. Onder andere door een totaalpakket van maatregelen om de organisatie financieel gezond te maken. In 2022 werd gestuurd op verdere ontwikkeling van de bedrijfsvoering. In 2023 is dit proces stil komen te liggen. Dit heeft uiteindelijk ook geleid tot het tijdelijke bestuursmodel dat in de tweede helft van 2023 werd geïntroduceerd.

De belangrijkste gedachte achter het tijdelijke bestuursmodel is dat samen besturen zorgt voor het samen realiseren van veranderingen in de organisatie. Het model draagt bij aan gedeeld eigenaarschap en verspreide verantwoordelijkheid voor de uitvoering. Concreet betekent dit dat met name bedrijfsvoeringstaken worden verdeeld en daar belegd waar ze het beste uitgevoerd kunnen worden.

Het tijdelijke bestuursmodel heeft er mede toe geleid dat in de jaarplannen voor 2024 aandacht is geschonken aan hoe de ontwikkeling naar een sterkere institutenorganisatie het beste vorm kan krijgen. De jaarplannen die door alle organisatieonderdelen zijn gemaakt worden door de gehele organisatie gedragen. Deze bieden daarmee voldoende perspectief en concreetheid om in 2024 flink stappen te kunnen gaan zetten in de ontwikkeling van de institutenorganisatie.

1 Grondslagen algemeen

Algemeen

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) is gevestigd te Utrecht. De organisatie is ingeschreven bij de kamer van koophandel onder nummer 41150068. Volgens de statuten heeft NWO-I als doel:

- a. Het bevorderen van excellente wetenschap en van de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek in algemene zin;
- b. Het doen uitvoeren van hoogstaand wetenschappelijk onderzoek op specifieke terreinen;
- c. Het initiëren en stimuleren van nieuwe ontwikkelingen in het wetenschappelijk onderzoek;
- d. Het overdragen van kennis van de resultaten van door haar geïnitieerd, uitgevoerd en gestimuleerd wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de maatschappij;
- e. Het beheren van instituten;
- f. en verder al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs(RJ660). In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. De jaarrekening is opgemaakt op 20 juni 2024.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Grondslagen algemeen

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de Balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de Balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in Euro's, de functionele valuta van de organisatie. Alle financiële informatie is aangegeven in duizenden euro's, k€, tenzij anders is vermeld. Negatieve waarden in de tabellen staan tussen haken () weergegeven.

Consolidatiekring

De volgende rechtspersonen behoren tot de consolidatiekring (RJ 217.301) van NWO-I:

- AstroTec Holding BV (100%) te Dwingeloo
- CWI Incubator BV (100%) te Amsterdam
- NIOZ Holding BV (100%) te Den Hoorn, hieronder valt ook NIOZ haven 100% eigendom van NIOZ holding
- Particle Physics Inside Products BV (P2IP) te Amsterdam (100%)
- Stichting Wiskunde en Informatica Conferenties te Amsterdam (>50%)

Op basis van artikel 407 lid 1 BW2 Titel 9 worden bovengenoemde organisaties niet geconsolideerd en wordt er derhalve gebruik gemaakt van de vrijstelling voor consolidatie op grond van het feit dat de invloed op de solvabiliteit en liquiditeit van NWO-I van te verwaarlozen betekenis is. De deelnemingen zijn verantwoord onder de financiële vaste activa in de jaarrekening.

Overige verbonden partijen

De overige verbonden partijen zijn partijen waarmee NWO-I duurzaam is verbonden en voldoen aan de definitie van een verbonden partij:

Tabel: Overige verbonden partijen

	<u>Aard van verbondenheid</u>
NIOZ Haven BV	100% eigendom van NIOZ holding
Stichting Beheer Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer	Bestuursdeelname
Swat.holding BV	25% eigendom van CWI Incubator

De Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten (NWO-I) is een onderzoeksorganisatie die valt onder de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). De geconsolideerde jaarrekening wordt gepubliceerd op nwo.nl.

ARCNL

NWO-I is deelnemer in het samenwerkingsverband Advanced Research Center for Nanolithography (ARCNL). Omdat NWO-I één van de vier leden van de Governing Board van ARCNL benoemt, wordt ARCNL voor 25% van de waarde van ARCNL geconsolideerd in de jaarrekening van NWO-I (proportionele consolidatie). In de jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties naar rato van het aandeel in ARCNL geëlimineerd.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de verwerking van vreemde valuta's

Een transactie in vreemde valuta wordt bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de valutakoers op transactiedatum.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten zoals vorderingen, effecten en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (zoals derivaten) verstaan.

Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde vermeerderd met eventuele transactielasten en daarna tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Baten en lasten worden in de staat van baten en lasten verwerkt zodra de verstreckte leningen en overige vorderingen aan een derde worden overgedragen of een bijzondere waardevermindering ondergaan.

Overige financiële verplichtingen

Overige financiële verplichtingen worden bij hun eerste opname gewaardeerd op reële waarde verminderd met transactielasten en vervolgwaardering geschied tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen t+1 op de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. Een aantal toelichtingen in de financiële verantwoording vereist de bepaling van de reële waarde van financiële instrumenten. De reële waarde is in die gevallen bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Prijrisico

NWO-I onderneemt weinig handelsactiviteiten, waardoor er weinig prijrisico wordt gelopen.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van debiteuren betreffen vorderingen op subsidieverstrekkingen en vorderingen op overige debiteuren. Het kredietrisico inzake deze vorderingen is beperkt.

Renterisico en valutarisico

NWO-I loopt over haar schulden slechts een beperkt renterisico, aangezien de kasstromen grotendeels onafhankelijk zijn van de marktrente. De liquide middelen worden aangehouden bij de overheid. NWO-I loopt relatief weinig valutarisico. Omdat nagenoeg alle transacties in euro's plaatsvinden. Om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen hanteert NWO-I het beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken.

Liquiditeitsrisico

NWO-I hanteert een treasury statuut voor de beheersing van liquiditeitsrisico's. Uitgangspunt van dit treasury statuut is dat de NWO-I-middelen niet belegd en beleend mogen worden. De liquide middelen worden aangehouden bij het Ministerie van Financiën.

Contante waarde

De disconteringsvoet waartegen contant gemaakt moet worden, is het rendement op staatsleningen (RJ 252).

NWO-I is gehouden aan schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën. Ofwel, voor NWO-I ontbreekt de liquide markt voor ondernemingsobligaties. Voor de disconteringsvoet hanteert NWO-I de rentestanden voor staatsleningen, zoals opgenomen op de website van het ministerie van Financiën, Agentschap van de Generale Thesaurie.

De looptijd van de personele voorzieningen bij NWO-I is, behoudens de voorziening Ambtsjubileum, korter dan 10 jaar. Alle voorzieningen worden tegen contante waarde gepresenteerd. Het effect van de contante waarde berekening, is weergegeven in de verloopstaat van de voorzieningen en is verantwoord onder de financiële baten en lasten.

De looptijd van de Overige voorzieningen bij NWO-I is vastgesteld op 10 jaar, ook deze voorziening is berekend naar contante waarde en het effect hiervan is verantwoord onder de financiële baten en lasten.

Zowel voor de Voorzieningen als voor de niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa, is door NWO-I een berekening gemaakt naar contante waarde. Op basis van deze berekening is geconcludeerd dat het effect van de herrekening dermate materieel is dat daarmee een aanpassing in de standen heeft plaatsgevonden. Bij de diverse posten waar dit van toepassing is, is dat zichtbaar gemaakt.

2 Waarderingsgrondslagen balans

Immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief wordt in de balans opgenomen als:

- het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen die een actief in zich bergt, zullen toekomen aan de groep; en
- de lasten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Uitgaven inzake een immaterieel vast actief die niet aan de voorwaarden voor activering voldoen, worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verantwoord.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kosten van ontwikkeling worden geactiveerd indien voldaan is aan de daaraan gestelde voorwaarden ter zake van de technische, commerciële en financiële haalbaarheid. Ter hoogte van de balanswaarde wordt een andere wettelijke reserve aangehouden.

Het afschrijven van de immateriële vaste activa geschiedt stelselmatig op basis van de geschatte economische levensduur met een maximum van twintig jaar volgens de lineaire methode. De economische levensduur en afschrijvingsmethode worden aan het einde van ieder boekjaar opnieuw beoordeeld.

Afschrijvingspercentages:

- infrastructurele kosten van onderzoek en ontwikkeling: 15,38%-25%
- overige immateriële vaste activa: 25%

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa welke voor subsidieprojecten en projecten met bedrijven zijn bestemd, worden gewaardeerd tegen de kostprijs (verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs) verminderd met de cumulatieve afschrijvingen, indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingen en indien van toepassing rekening houdend met een restwaarde.

Materiele vaste activa welke niet voor eigen gebruik zijn bestemd worden niet afgeschreven en worden direct in het jaar van aanschaf ten laste gebracht van het betreffende project.

Ontvangen bijdragen van subsidieverstrekkers ten behoeve van de financiering van materiële vaste activa worden als vooruit ontvangen investeringssubsidies onder de langlopende respectievelijk kortlopende schulden verantwoord. De investeringssubsidies worden gerealiseerd naargelang de afschrijving van de betreffende materiële vaste activa. De vrijval van de investeringssubsidies wordt als mutatie investeringssubsidies in mindering gebracht op de afschrijvingslasten in de staat van baten en lasten.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode. Het percentage is gebaseerd op de verwachte economische levensduur van het actief. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving vindt plaats vanaf het moment van ingebruikname van het actief. Indien de verwachting omtrent de afschrijvingsmethode, gebruiksduur en/of restwaarde in de loop van de tijd wijzigingen ondergaat, worden zij als een schattingswijziging verantwoord.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- **Gebouwen:** 2,5% - 25% per jaar
- **Terreinen:** geen afschrijving
- **Inventaris en apparatuur:**
 - Installaties en apparatuur: 5%-25% per jaar, afhankelijk van economische gebruiksduur
 - Kantoormeubilair: 10%-25% per jaar
 - Computerapparatuur: 20%-25% per jaar
- **Overige materiële vaste activa:**
 - Vaartuigen: 3%-10% per jaar
 - Transportmiddelen: 20% per jaar
 - Overige vaste materiële vaste activa: 10%-25% per jaar

De afschrijvingsmethodiek wordt gehanteerd met toepassing van de componentenmethode. Voor de gebouwen zijn de gehanteerde componenten onder andere onder te verdelen in casco, liften, vloeren, dakbedekking en overig. De afschrijvingstermijnen zijn bepaald aan de hand van het geraamde moment van vervangend onderhoud.

In de kostprijs worden de lasten van groot onderhoud opgenomen, zodra deze lasten zich voordoen en aan de activeringscriteria is voldaan. De boekwaarde van de te vervangen bestanddelen wordt dan als gedesinvesteerd beschouwd en ineens ten laste van de staat van baten en lasten gebracht. Alle overige onderhoudslasten, voor zover het 'klein' onderhoud betreft, worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer NWO-I garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd, mits sprake is van een te verwachten uitstroom van middelen.

Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de organisatie ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen kostprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

NWO-I verstrekt in het kader van de valorisatie van onderzoeksresultaten rentedragende geldleningen aan startup bedrijven van voormalig medewerkers. Deze zogenaamde startersleningen worden tegen geamortiseerde kostprijs op de balans opgenomen. Per lening wordt een inschatting gemaakt van het risico dat de lening niet kan worden afgelost. In dat geval wordt een voorziening wegens oninbaarheid getroffen.

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Onderhanden projecten

Onderhanden projecten worden bepaald op basis van de 'percentage of completion' methode, ofwel de PoC-methode. Het saldo onderhanden projecten is gewaardeerd tegen de direct toegerekende lasten van arbeid en materiaal met een opslag voor indirecte lasten over de personele lasten en verminderd met de voorziening voor verwachte verliezen. Gedeclareerde termijnen / ontvangen voorschotten worden in mindering gebracht op het saldo onderhanden projecten.

De projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van het onderhanden project worden als netto omzet en kosten in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestatie per balansdatum verwerkt, indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat (percentage of completion-methode). Voor het bepalen van het percentage gereedheid wordt uitgegaan van de gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten.

Als het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, wordt een voorziening voor een verlieslatend contract gevormd en worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst en verliesrekening verwerkt.

Subsidieprojecten en projecten derden

NWO-I is betrokken bij veel en complexe subsidieprojecten en projecten derden. Projecten met een positief saldo worden opgenomen onder de vorderingen. Projecten met een saldo vooruit ontvangen bedragen worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Overige kortlopende vorderingen

De kortlopende vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs minus een eventuele benodigde voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen, wissels en cheques. De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze staan ter vrije beschikking, tenzij anders is vermeld. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de groep, worden als financiële vaste activa gerubriceerd.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve, de bestemmingsreserves, de bestemmingsfondsen en de andere wettelijke reserves gepresenteerd.

De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van NWO-I. Indien door het stichtingsbestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Alle reserves van de instituten en het bureau betreffen bestemde reserves. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds. In de verloopstaat zijn alle bestemde fondsen apart opgenomen. De andere wettelijke reserve is gevormd op grond van RJ 240.229. Geactiveerde kosten van zelfontwikkelde software vallen onder de geactiveerde kosten van ontwikkeling waarvoor een andere wettelijke reserve moet worden gevormd.

Voorzieningen

Alle voorzieningen worden, tenzij anders vermeld gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Als disconteringsvoet wordt de rentestand gehanteerd zoals opgenomen op de website van het Ministerie van Financiën per ultimo december 2023. (ter indicatie, 1 jaar 3,00%, 5 jaar 2,21%, 10 jaar 2,39%).

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening.

Per voorziening wordt aangegeven hoe deze is gewaardeerd, derhalve presentatie of tegen nominale waarde daar het verschil tussen contante en nominale waarde (het effect van de tijds waarde) als immaterieel kan worden beschouwd of tegen contante waarde waarbij een disconteringsvoet is gehanteerd. Voor de berekening van de disconteringsvoet hanteert NWO-I de rentestanden voor staatsleningen, zoals opgenomen op de site van het Ministerie van Financiën, Agentschap van de Generale Thesaurie.

Voorziening sociaal beleid, reorganisaties en overige rechtspositie

Dit betreft de lasten van het Sociaal Plan 2015-2017 voor de reorganisatie uit 2015 bij NIOZ. De voorziening is gevormd om toekomstige salarislasten van boventallige medewerkers te dekken. De berekening is gebaseerd op de maximale uitkeringsduur van de desbetreffende medewerker en de te verwachten transitievergoedingen c.q. overige lasten. Deze voorziening wordt tegen nominale waarde gepresenteerd daar het verschil tussen contante en nominale waarde (het effect van de tijds waarde) als immaterieel kan worden beschouwd.

Jubileumvoorziening

Deze voorziening is gevormd voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeel in dienst van NWO-I.

De gehanteerde uitgangspunten van de voorziening zijn:

- rekenregel: te betalen uitkering * opbouwpercentage, verhoogd met een opslag voor salarisstijgingen en gecorrigeerd voor de gemiddelde blijf kans van de NWO-I-medewerkers;
- Er wordt rekening gehouden met de wisselingen binnen het personeelsbestand; op het berekende bedrag wordt in verband met mogelijke uitdiensttreding een correctiefactor toegepast. Deze correctiefactor is voor 2023 gebaseerd op 4,3%, wat leidt tot een blijf kans van 95,7%.
- Voor de berekening van de disconteringsvoet hanteert NWO-I de rentestanden voor staatsleningen, zoals opgenomen op de site van het Ministerie van Financiën, Agentschap van de Generale Thesaurie.

Werkloosheidsbijdragen

NWO-I is eigenrisicodrager voor de Werkloosheidswet (WW) en heeft naast de reguliere WW met de vakbonden een Bovenwettelijke regeling (BWOI) afgesloten. Wanneer een medewerker van NWO-I werkloos wordt, dan komt de uitkering volledig ten laste van NWO-I. De voorziening voor werkloosheidsuitkeringen is gebaseerd op de op 31 december 2023 bekend zijnde verplichting aan voormalige medewerkers. Dit betreffen te betalen uitkeringslasten gedurende de maximale looptijd van de uitkeringsperiode tegen nominale waarde. Deze voorziening wordt tegen contante waarde gepresenteerd. Het effect van de tijds waarde is in de mindering gebracht op de personeelskosten.

Langdurig zieken

NWO-I is verplicht om personeelsleden bij ziekte gedurende het eerste jaar 100% en gedurende het tweede jaar 70% c.q. 85% bij voldoende re-integratie van het salaris door te betalen. Op grond van RJ 271 is een voorziening opgenomen voor de toekomstige loonkosten van medewerkers die op 31 december van het verslagjaar ziek zijn en waarvan vrijwel zeker is dat zij niet meer of niet volledig terugkeren in het arbeidsproces.

De verplichting wordt berekend als zijnde de contante waarde van de toekomstige salarisbetalingen en transitievergoedingen. Het effect van de tijdswaarde is in de mindering gebracht op de personeelskosten.

Transitievergoeding Wet Werk en Zekerheid

Werknemers van NWO-I die, na een tijdelijk dienstverband, niet vrijwillig vertrekken hebben, conform de Wet werk en zekerheid en de aanvullende Wet Arbeidsmarkt in balans, recht op een transitievergoeding.

Als gevolg van gewijzigde wetgeving (Wet Arbeidsmarkt in balans) moet vanaf 1-1-2020 voor alle tijdelijke medewerkers, ongeacht de periode van het dienstverband, een voorziening worden getroffen. Tot 1 januari 2020 gold een minimaal dienstverband van twee jaar.

De gehanteerde uitgangspunten voor het berekenen van de omvang van de voorziening zijn:

- rekenregel per tijdelijke medewerker: te betalen uitkering * opbouwpercentage (welk deel van het tijdelijke dienstverband op de peildatum is opgebouwd), verhoogd met een opslag van het wettelijk vastgestelde percentage van 7% vanwege de werkgeversbijdrage in het kader van de zorgverzekeringswet en verhoogd met een veronderstelde of feitelijke salarisstijging; de voorziening is contant gemaakt rekening houdend met de geldende disconteringsvoet. Het effect van de tijdswaarde is in de mindering gebracht op de personeelskosten.
- Er wordt geen correctiefactor toegepast voor het eerder beëindigen van tijdelijke contracten omdat dit zelden voor komt.

Regeling Generatieplan

Werknemers van NWO-I met een dienstverband die vijf jaar of minder verwijderd zijn van de AOW-leeftijd kunnen deelnemen aan de Regeling Generatieplan. Op grond van deze regeling wordt deze werknemer buitengewoon verlof met gedeeltelijk behoud van bezoldiging verleend. De regeling is voor het eerst in werking getreden met de cao-Onderzoekinstellingen 2018-2019 en de regeling is verlengd in de huidige cao.

De voorziening is gevormd ter dekking van de salariskosten van deze regeling. Deze voorziening voor toekomstige betalingen aan de huidige deelnemers van het Generatieplan Onderzoekinstellingen is gebaseerd op een berekening van de tot ultimo van het jaar door de personeelsleden opgebouwde rechten. Het gaat hier uitsluitend om de rechten van personeelsleden die per balansdatum ook daadwerkelijk gebruikmaken van de regeling. Deze voorziening wordt tegen contante waarde gepresenteerd. Het effect van de tijdswaarde is in mindering gebracht op de personeelskosten.

Voorziening sanering radioactieve materialen PiMu

In de kelder van het PiMu-gebouw, dat zich bevindt op een kavel op het Amsterdam Science Park dat NWO-I tot eind 2024 in erfpacht heeft, bevinden zich materialen die radioactief zijn geworden door de versnelleractiviteiten in de jaren 80 van de vorige eeuw. NWO-I heeft de verplichting vóór de beëindiging van de erfpacht zorg te dragen voor een juiste verwijdering van de radioactiviteit. De kosten van het verwijderen van deze radioactieve materialen worden voor de helft gedragen door NWO-I en voor de andere helft door grondeigenaar NWO. Voor deze verwijderingskosten is in 2016 door NWO-I voor de volledige verplichting een voorziening gevormd, separaat is vervolgens een vordering op de grondeigenaar NWO verantwoord.

Bij het opstellen van de voorziening heeft NWO-I gebruik gemaakt van zowel interne als externe specialisten voor het inschatten van deze kosten.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In de raming is een gedetailleerde uitsplitsing gemaakt tussen kosten sloop PiMu en het deel expliciet betrekking hebbend op de radioactieve verwijdering en afvoer;
- In 2016 was 20 cm dik beton als actief aangemerkt. Nadere analyse van meting en ervaring van andere radiologische verwijderingsprojecten leert dat voor deze situatie ca. 50 cm moet worden aangehouden;
- Bovenstaand punt betekent niet alleen meer sloopkosten, maar ook veel meer stortkosten bij Covra;
- Een correctie heeft plaatsgevonden op de omvang van de damwandconstructie.
- Gestegen bouw/sloopkosten door inflatie en prijsstijgingen.

Deze voorziening wordt tegen contante waarde gepresenteerd. Het effect van de tijds waarde wordt gepresenteerd onder de financiële baten en lasten.

Vooruit ontvangen investeringssubsidies (langlopend)

NWO-I heeft investeringssubsidies en investeringsbijdragen ontvangen voor de nieuwbouw en/of verbouwingen van een aantal gebouwen, te weten voor: AMOLF, ASTRON, CWI, DIFFER, Nikhef, NIOZ en SRON.

Voor deze subsidies en bijdragen vindt jaarlijks naar rato van de afschrijvingen vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten plaats. De vrijval wordt in mindering gebracht op de post afschrijvingen. Het deel dat in het verslagjaar zal vrijvallen wordt onder de kortlopende schulden, vooruit ontvangen investeringssubsidies en -bijdragen (kortlopend) gepresenteerd.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen inzake lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend.

Voor aanvullende subsidies die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede deel op de balans als overlopende passiefpost aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt dan jaarlijks naar rato van de besteding. Door deze boekingswijze geschiedt de toekenning van vooruit ontvangen bedragen aan opvolgende perioden stelselmatig en tijdevenredig.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Conform de voorschriften van RJ 252 worden ook de niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa gewaardeerd tegen contante waarde.

3 Grondslagen staat van baten en lasten

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rijksbijdragen OCW via NWO

De rijksbijdragen OCW via NWO worden als baten in de staat van baten en lasten in het boekjaar verantwoord waarop de toekenning betrekking heeft.

Subsidieprojecten

Subsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het boekjaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt. In het geval van een eigen bijdrage op een gesubsidieerd project wordt de eigen bijdrage over de looptijd verspreid (matching).

Onderhanden projecten

Voor de onderhanden projecten worden baten verantwoord op basis van de 'percentage of completion' methode, ofwel de PoC-methode. Bij deze methode worden baten verantwoord op basis van de voortgang. De voortgang wordt bepaald op basis van de werkelijk ingeschatte voortgang of de lasten. Het saldo onderhanden projecten is gewaardeerd tegen de direct toegerekende kosten van arbeid en materiaal met een opslag voor indirecte kosten van personele lasten. Gedeclareerde termijnen / ontvangen voorschotten worden in mindering gebracht op het saldo onderhanden projecten.

Winstneming van door derden gefinancierde projecten is bepaald volgens de PoC-methode.

Verwachte verliezen worden in de staat van baten en lasten verwerkt zodra deze bekend zijn. Een vooraf gedefinieerde eigen bijdrage op een project wordt niet beschouwd als verlies op een onderhanden project waardoor hiervoor geen aanvullende verliesvoorziening wordt getroffen.

Als het resultaat van een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten alleen verwerkt in de staat van baten en lasten tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald ('percentage of completion with zero profit'-methode).

Baten in natura

Baten in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde (voor zover deze betrouwbaar kan worden vastgesteld en materieel is) en verantwoord in de staat van baten en lasten.

Lasten

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en er wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zijn verschuldigd zijn.

Tenure-track posities

Daar waar sprake is van subsidieverstrekking, wordt het verplichtingenstelsel toegepast. Dat wil zeggen dat bij de toewijzing van de subsidie direct de gehele subsidie als last wordt genomen (ongeacht wanneer uitkering plaatsvindt). Dit geldt bijvoorbeeld bij personeelssubsidies van NWO-I voor een universitaire tenure-track positie.

Personeelslasten

Salarissen en sociale lasten (inclusief pensioenaftrekken) worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

NWO-I is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP. ABP is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegde pensioenregeling (multi-employer defined benefit-regeling). Gezien het feit dat de pensioenregeling een multi-employer regeling betreft is de pensioenregeling als een toegezegde bijdrageregeling (defined contribution-regeling) verantwoord.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premie op balansdatum nog niet is voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premie de verschuldigde premie overtreft, wordt een overlopende actief- post opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of verrekening met in de toekomst verschuldigde premie.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

NWO-I neemt een verplichting op als de organisatie zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden om een ontslag- of transitievergoeding te betalen. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie neemt NWO-I de kosten van een ontslag- of transitievergoeding op in een voorziening reorganisatiekosten.

Financiële baten en lasten

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de staat van baten en lasten verwerkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover ze verschuldigd zijn.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van NWO-I.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en de vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen. De op korte termijn zeer liquide beleggingen zijn beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappijen en de verkoopprijs van de verkochte groepsmaatschappijen worden opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in deze groepsmaatschappijen aanwezige geldmiddelen worden op de aankoopprijs respectievelijk de verkoopprijs in aftrek gebracht.

Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

4 Balans per 31 december 2023 na resultaatbestemming

Tabel: Balanstotaal (bedragen x € 1.000,-)

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
1. Activa			
1.1 Vaste activa			
1.1.1 Immateriële vaste activa	2.594	3.256	3.243
1.1.2 Materiële vaste activa	214.079	206.297	184.636
1.1.3 Financiële vaste activa	2.418	1.515	2.332
	219.091	211.068	190.211
1.2 Vlottende activa			
1.2.2 Vorderingen	52.788	26.238	43.235
1.2.4 Liquide middelen	79.801	54.566	81.810
	132.590	80.804	125.045
Totaal activa	351.681	291.872	315.256
2. Passiva			
2.1 Eigen Vermogen	122.699	97.848	115.558
2.2 Voorzieningen	9.750	10.085	9.472
2.3 Langlopende schulden	68.324	93.665	74.235
2.4 Kortlopende schulden	150.908	90.274	115.991
Totaal passiva	351.681	291.872	315.256

5 Staat van baten en lasten na resultaatbestemming

Tabel: Begrote en gerealiseerde baten en lasten

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	146.784	132.091	154.683
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	386	100	682
3.4 Baten werk in opdracht van derden	71.014	72.904	73.226
3.5 Overige baten	7.141	6.007	14.403
Totaal baten	225.325	211.103	242.994
Lasten			
4.1 Personeelslasten	148.064	142.493	139.643
4.2 Afschrijvingen	9.269	10.757	8.499
4.3 Huisvestingslasten	15.156	16.538	11.876
4.4 Overige lasten	47.648	53.287	61.064
Totaal lasten	220.137	223.076	221.083
Saldo baten en lasten	5.188	-11.973	21.910
Gerealiseerde herwaardering	-	-	-
Financiële baten en lasten	1.807	-	1.433
Resultaat	6.995	-11.973	23.343
Belastingen	-	-	-
Resultaat deelnemingen	145	-	372
Resultaat na belastingen	7.140	-11.973	23.715
Aandeel derden in resultaat	-	-	-
Totaal nettoresultaat	7.140	-11.973	23.715

6 Kasstroomoverzicht

Tabel: Kasstroomoverzicht

	31-12-2023	31-12-2022
	k€	k€
Saldo baten en lasten	5.188	21.910
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	15.354	14.865
Mutaties voorzieningen	279	-826
Mutatie contante waardeberekening	-786	-
Verandering in werkkapitaal		
Vorderingen (-/-)	-9.554	11.358
Kortlopende schulden	25.534	306
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	36.015	47.613
Ontvangen interest	2.644	1.981
Betaalde interest (-/-)	-50	-549
	2.593	1.433
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	38.608	49.046

Tabel: Kasstroomoverzicht

Vervolg van vorige pagina	31-12-2023	31-12-2022
	k€	k€
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in MVA (-/-)	-41.490	-28.654
Desinvesteringen in MVA	18	16
Investerings in IVA (-/-)	0	-23
Desinvesteringen in IVA	0	123
Investerings in deelnemingen en/ of samenwerkingsverbanden (-/-)		-
Vooruitontvangen investeringssubsidies en -bijdragen	670	863
Mutaties leningen (-/-)		-
Overige investeringen in FVA (-/-)	185	39
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-40.617	-27.636
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	-	-
Aflossing langlopende schulden (-/-)	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Overige balansmutaties	-	-
Mutatie liquide middelen	-2.009	21.410
Stand begin boekjaar	81.810	60.401
Stand eind boekjaar	79.801	81.810
Mutatie Liquide middelen	-2.009	21.409

7 Toelichting balans

ACTIVA

Tabel: Immateriële vaste activa

	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investerings	Desinvestering	Afschrijvingen	Overige waarde- verminderingen +/-	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
	01-01- 2023	01-01- 2023	01-01- 2023	2023	2023	2023	2023	31-12- 2023	31-12- 2023	31-12- 2023
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
1.1.1 Immateriële vaste activa										
1.1.1.1 Kosten van onderzoek en ontwikkeling	4.183	940	3.243	-	-	649	-	4.183	1.589	2.594
1.1.1.2 Overige immateriële vaste activa	1.463	1.463	-	-	-	-	-	1.463	1.463	-
1.1.1.5 Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op IMVA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Immateriële vaste activa	5.646	2.403	3.243	-	-	649	-	5.646	3.052	2.594

De immateriële vaste activa betreffen de geactiveerde kosten van de aanschaf van software, website, promotiefilms en een nieuw financieel systeem in 2021.

De afschrijving in Kosten van onderzoek en ontwikkeling (k€ 649) heeft betrekking op het nieuw financieel systeem.

Tabel: Materiële vaste activa

	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde	Investeringen	Ingebruikname	Desinvestering	Afschrijvingen	Overige waarde- verminderingen +/-	Aanschaf prijs	Afschrijving cumulatief	Boekwaarde
	01-01- 2023	01-01- 2023	01-01- 2023	2023	2023	2023	2023	2023	31-12- 2023	31-12- 2023	31-12- 2023
	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€	k€
1.1.2 Materiële vaste activa											
1.1.2.1 Gebouwen	212.987	94.636	118.351	10.077	14.387	-	8.233	-	237.451	102.869	134.582
1.1.2.2 Terreinen	3.053	-	3.053	-	-0	-	-	-	3.053	-	3.053
1.1.2.3.1 Inventaris en apparatuur	81.780	58.532	23.248	3.957	13.068	-5	5.946	45	98.800	64.523	34.277
1.1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	13.138	8.859	4.279	40	-	-	526	-	13.178	9.385	3.793
1.1.2.3.3 Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op MVA	35.705	-	35.705	30.125	-27.455	-	-	-	38.375	-	38.375
Materiële vaste activa	346.663	162.027	184.636	44.199	-0	-5	14.705	45	390.856	176.777	214.079

De materiële vaste activa bedragen ultimo 2023 k€ 214.079 en zijn daarmee toegenomen met k€ 29.443.

De investeringen in materiële vaste activa bedragen in 2023 k€ 44.199 (2022: k€ 29.289). Begin november 2023 is het pand van Nikhef na de renovatie, die nog doorloopt in 2024, in gebruik genomen. Deze investering voor de renovatie bedraagt tot en met 2023 k€ 35.790, waarvan k€ 9.957 betrekking heeft op investeringen in 2023 en k€ 25.833 van voor 2023, die eind 2022 onder Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op MVA waren opgenomen. Deze investering heeft betrekking op gebouwen, inventaris en apparatuur.

De overige investeringen hebben betrekking op investeringen in gebouwen waaronder voor conditie gebaseerd onderhoud; jaarlijkse investeringen in inventaris, apparatuur en computers.

De Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op MVA bedraagt eind 2023 k€ 38.375. Hiervan heeft k€ 2.876 betrekking op de verduurzaming en aanpassingen gebouwen waaronder voor conditie gebaseerd onderhoud bij diverse instituten en k€ 35.046 op de vlootvervanging bij het NIOZ (2022: k€ 8.096).

Terreinen

Eigendom

NWO-I is eigenaar van de volgende percelen:

- **Landsdiep 4 en Zuider Haaks 5 en 7 in Den Hoorn (Texel, sectie P nummer 704)**
Op dit perceel is het hoofdgebouw van NIOZ gevestigd.
- **Korringaweg 7 in Yerseke (Reimerswaal, sectie Y nummer 869 (voorheen 407))**
Op dit perceel is de nevenvestiging van NIOZ gevestigd.
- **Oude Torenstraat 39 in Yerseke, (Yerseke, sectie G nummer 6808)**
Op dit perceel is het gastenverblijf van NIOZ gevestigd.
- **Veenschapsweg 10 in Schoonebeek (Schoonebeek, sectie C, nummer 5183)**
Op dit perceel bevindt zich LOFAR station RS208.

Erfpacht

NWO-I is erfpachter van de volgende percelen:

- **Science Park 104 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5192 (ontstaan uit 5057))**
Op dit perceel is AMOLF gevestigd. De erfpacht eindigt op 30 november 2060.
- **Science Park 105 en 107 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummers 5054 en 5055)**
Op dit perceel zijn Nikhef en de UvA gevestigd (middels gebruiksrecht met NWO). De erfpacht eindigt op 30 november 2060.
- **Science Park 108 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5187 (ontstaan uit 5106))**
Op dit perceel staat het laboratoriumgebouw PiMu dat per 01-06-2019 door Nikhef gebruikt wordt. De erfpacht eindigt op 31 december 2024.
- **Science Park 123 in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 4046)**
Op dit perceel is CWI gevestigd. De erfpacht eindigt op 30 november 2060.
- **Niels Bohrweg 4 te Leiden (Leiden, sectie X nummer 4620)**
Op dit perceel is de nieuwbouw voor SRON gerealiseerd. De oplevering en inhuizing van SRON vonden plaats medio 2021. De erfpacht is eeuwigdurend.
- **Oude Hoogeveensedijk 4 in Dwingeloo (Dwingeloo, sectie E nummers 1560 en 1602)**

Op dit perceel is het hoofdgebouw van ASTRON gevestigd. De erfpacht eindigt op 31 januari 2042.

- **Schattenberg 1 en 2 in Zwiggelte (Westerbork, sectie A nummers 2957 en 3131)**

Op deze percelen staan in totaal 12 parabolische antennes van ASTRON, de Westerbork Synthese Radio Telescoop (WSRT), waarvan 2 verrijdbaar. Ook staat er een dienstgebouw en overige opstallen (o.a. een loods, woonhuis en garageboxen). De erfpacht eindigt voor beide percelen op 31 januari 2026.

- **Halkenbroeken in Aa en Hunze (Rolde, sectie T nummer 1661)**

Op nummer 1661, ca. 1,5 kilometer oostwaarts ten opzichte van de 12 antennes in Zwiggelte, staan nog twee verrijdbare radiotelescopen. De erfpacht eindigt op 31 januari 2026.

- **De Zaale 20 in Eindhoven (Tongelre, sectie D nummer 1197 (gedeeltelijk))**

Op dit perceel is DIFFER gevestigd. De erfpacht eindigt op 11 september 2063.

Beëindigde erfpacht eind 2023:

- **Science Park in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5188 (ontstaan uit 5106))**

Op dit perceel staat geen gebouw. De erfpacht is beëindigd op 31 december 2023.

- **Science Park in Amsterdam (Watergraafsmeer, sectie B nummer 5189 (ontstaan uit 4876))**

Op dit perceel staat geen gebouw. De erfpacht is beëindigd op 31 december 2023.

De grond van NIOZ Haven wordt gepacht van Gemeente Texel. Daarbij valt NIOZ Haven onder NIOZ Holding en is hiermee geen rechtstreeks onderdeel van stichting NWO-I.

Het perceel 'Watergraafsmeer, sectie B nummer 4045' op Science Park in Amsterdam was in erfpacht bij de Cooperatie SURF UA (hierna SURF) en betreft het WCW-bouwdeel Z (o.a. Congreszalen, Ketelhuis en stukje kantoren CWI en Nikhef). Eind 2022 heeft SURF afstand gedaan van de erfpacht en is het perceel eigendom geworden van grondeigenaar NWO. NWO heeft het perceel gesplitst in kavel 5293 en 5294. Vervolgens heeft NWO perceel 5294 in erfpacht uitgegeven aan Stichting NWO-I t.b.v. gebouw CWI en samen met 4046 de erfpacht verlengd naar 30 november 2060.

Op perceel 5294 rust erfdienstbaarheid ten behoeve van gebruik door Nikhef en Stichting Beheer WCW, waarbij de verlener van de erfdienstbaarheid NWO-I is geworden.

Rechten van opstal en gebruikersovereenkomsten

ASTRON heeft 34 opstalrechten afgesloten, onder andere voor de LOFAR-antennes, andere buitenstations, kabels en leidingen. Daarnaast heeft ASTRON 4 grondgebruikersovereenkomsten, voor aanleg, gebruik en onderhoud van infrageluidssensoren.

NWO-I (destijds FOM) heeft op 22 juli 2014 een gebruikersovereenkomst met NWO afgesloten op het Science Park in Amsterdam, perceel B 5107 Watergraafsmeer, ten behoeve van de units op Science Park 110. Nikhef heeft in 2021 drie opstalrechten afgesloten voor de realisatie en gebruik van boor- en inspectieputten inclusief bijbehorende elektra-/instrumentenkasten, meetsensoren, kabels en leidingen en bijbehorende werkterreinen.

Gebouwen

De gebouwen in eigendom van NWO-I betreffen de volgende locaties:

- Science Park 102 te Amsterdam AMOLF
- Science Park 104 te Amsterdam AMOLF
- Science Park 105 te Amsterdam Nikhef (hoofdgebouw)
- Science Park 108 te Amsterdam Nikhef (laboratoriumgebouw)
- Science Park 110 te Amsterdam Nikhef (tijdelijk kantoorgebouw; portakabins)
- Oude Hoogeveensedijk 4 te Dwingeloo ASTRON
- Oude Hoogeveensedijk 6 te Dwingeloo ASTRON
- Schattenberg 1 te Zwiggelte ASTRON
- Schattenberg 2 te Zwiggelte ASTRON
- Science Park 123-125 te Amsterdam CWI (125 betreft bouwdeel WCW)
- De Zaale 20 te Eindhoven DIFFER
- Landsdiep 4 te Den Hoorn NIOZ
- Zuider Haaks 17c te Den Hoorn NIOZ
- Zuider Haaks 18 te Den Hoorn NIOZ
- Zuider Haaks 20 te Den Hoorn NIOZ
- Korringaweg 7 te Yerseke NIOZ
- Oude Torenstraat 39 te Yerseke NIOZ
- Niels Bohrweg 4 te Leiden SRON

De UvA-vleugel Science Park 107 te Amsterdam Nikhef (in gebruik door UvA) aansluitend aan Nikhef is juridisch eigendom van NWO-I. NWO-I heeft de UvA gebruiksrecht verleend tot eind erfpacht/opstal van NWO-I met NWO. De UvA is economisch eigenaar en heeft het recht van onderverhuur.

De onderhandse verkoopwaarde van de gebouwen is in december 2015 getaxeerd.

De verzekerde waarde van alle roerende en onroerende zaken al dan niet in eigendom van c.q. in beheer of in gebruik bij NWO-I, alsmede op de roerende en onroerende zaken, waarvoor de zorg voor rekening van NWO-I komt bedraagt per 1 juli 2023 k€ 829.822. Circa k€ 394.100 daarvan betreft gebouwen.

De WOZ-waarde van de onroerende zaken in eigendom van NWO-I bedraagt k€ 112.901 (peildatum 1 januari 2022 en 1 januari 2021).

Tabel: Financiële vaste activa

	Boekwaarde 01-01-2023	Investerings en verstrekte leningen 2023	Des- investerings en afgeloste leningen 2023	Overige mutaties +/- 2023	Resultaat deelnemingen +/- 2023	Boekwaarde 31-12-2023
	k€	k€	k€	k€	k€	k€
1.1.3 Financiële vaste activa						
1.1.3.1.1 Overige deelnemingen	1.637	19	20	1	145	1.782
1.1.3.3.2 Overige vorderingen langlopend	2.122	-	39	-1		2.082
1.1.3.3.3 Voorziening voor oninbaarheid -/-	-1.427	-			-19	-1.446
Financiële vaste activa	2.332	19	59	-	126	2.418

Overige deelnemingen

Het betreft het 100% belang in:

Tabel: Overige deelnemingen

Astrotec Holding BV (ATH) gevestigd te Dwingeloo	k€ 598
CWI Incubator gevestigd te Amsterdam	k€ 693
NIOZ Holding gevestigd te Texel, waarin ondergebracht de NIOZ Haven BV (100%)	k€ 498
Particle Physics Inside Products BV (P2IP), gevestigd te Amsterdam	-/- k€ 7
Stichting Wiskunde en Informatica Conferenties te Amsterdam (100%)	k€ 0
Het totaal bedraagt	k€ 1.782

Overige vorderingen

NWO-I verstrekt in het kader van de valorisatie van onderzoeksresultaten geldleningen. Eind 2023 bedraagt dit k€ 2.082. Hieronder vallen onder andere een 2-tal leningen verstrekt aan P2IP (totaal k€ 1.000) met een looptijd tot 1 juli 2025. Daarnaast is er sprake van een aantal andere leningen voor gezamenlijk k€ 598. Aangezien deze leningen een risicodragend karakter hebben, is hiervoor een voorziening getroffen van nagenoeg dezelfde omvang.

Verder bedraagt het permanent voorschot aan WCW k€ 484 (AMOLF (k€ 75), CWI (k€ 134) en Nikhef (k€ 275))

3.1 Verbonden partijen

Tabel: Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen	Resultaat jaar	Totale baten	Art.2:403 BW	Deelname	Consolidatie	Onderlinge transacties	VPB-plichtig of vrijgesteld	Eigen vermogen	Resultaat jaar	Totale baten
				k€	k€	k€		%	%			k€	k€	k€
AstroTec Holding BV	BV	Dwingeloo	4	549	-49	nbn	Nee	100%	0%	ja	VPB-plichtig	598	66	494
Wiskunde en Informatica Conferenties	Stichting	Amsterdam	4	62	26	292	Nee	>50%	0%	ja	VPB-plichtig	37	0	56
CWI Incubator	BV	Amsterdam	4	688	121	131	Nee	100%	0%	nee	VPB-plichtig	567	323	331
Particle Physics Inside Products (P2IP)	BV	Amsterdam	4	13	nbn	nbn	Nee	100%	0%	nee	VPB-plichtig	13	-21	0
NIOZ Holding	BV	Den Hoorn	4	498	-21	0	Nee	100%	0%	ja	VPB-plichtig	519	79	0
NIOZ Haven	BV	Den Hoorn	4	220	-18	262	Nee	100%	0%	ja	VPB-plichtig	238	30	299
Stichting Beheer Wetenschappelijk Centrum Watergraafsmeer (WCW)	Stichting	Amsterdam	4	2260	nbn	nbn	Nee	20%-50%	0%	ja	Vrij-gesteld	2260	15	2977
SWAT.holding	BV	Amsterdam	4	733	nbn	nbn	Nee	25%	0%	nee	VPB-plichtig	733	515	515
				5.023	59	685				0		4.965	1.007	4.672

Legenda Code tabel: 1. Contractonderwijs, 2. Contractonderzoek, 3. Onroerende zaken, 4. Overige

Opgemerkt dient te worden dat de jaarcijfers 2023 als opgenomen in deze tabel concept cijfers betreffen. De eindstand van 2022 wijkt iets af van de opgegeven eindstand, zoals de opgegeven eindstand in het Jaarverslag 2022. De reden hiervan is dat in deze tabel de definitieve resultaten 2022 zijn verwerkt, die destijds (begin 2023) nog niet bekend waren.

Vermeld worden verbonden partijen waarvan NWO-I:

- de enig aandeelhouder is (100% aandeelhouderschap); of
- de meerderheidsaandeelhouder is (20-50% aandeelhouderschap/ stemrechten); of
- aandeelhouder van invloed is (vermoeden invloed van betekenis); of
- bestuurlijke invloed / key rol in management heeft.

In 2023 zijn de verbonden partijen herijkt en als gevolg daarvan hebben er een aantal wijzigingen plaats gevonden van de opgenomen verbonden partijen t.o.v. het voorgaande jaar.

Met ingang van 2023 worden, op basis van RJ300, verbonden partijen die als insignificant worden beschouwd niet meer vermeld in de tabel van de verbonden partijen. Insignificant betreft minder dan 20% aandeelhouderschap of tussen de 20-50% aandeelhouderschap waarbij geen sprake is van invloed van betekenis.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen op korte termijn

Tabel: Vorderingen op korte termijn

		31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
		k€	k€	k€
1.2.2	Vorderingen			
1.2.2.1	Debiteuren algemeen	7.620	4.478	9.423
1.2.2.2	Vorderingen op NWO	7.968	3.911	7.997
1.2.2.3	Vorderingen op andere deelnemingen	2.213	110	1.221
1.2.2.4	Vorderingen op personeel	156	29	37
1.2.2.5.1	Waardering Onderhanden Projecten NWO	44	-	14
1.2.2.5.2	Waardering Onderhanden Projecten	879	1.600	1.197
1.2.2.6	Overige vorderingen	21.827	9.002	14.995
1.2.2.7.1	Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.960	190	1.305
1.2.2.8.1	Vooruitbetaalde kosten	8.963	5.320	7.648
1.2.2.9.1	Overige overlopende activa	-	2.000	-
1.2.2.10.1	Af: Voorziening oninbaarheid -/-	-841	-401	-603
1.2.2	Vorderingen	52.788	26.238	43.235

De omvang van de Vorderingen bedraagt k€ 52.788 en is met k€ 9.553 toegenomen ten opzichte van 2022 (k€ 43.235).

De grootste mutaties ten opzichte van 2022 betreffen de Debiteuren (k€ -1.804, met name bij Algemeen (k€ 783), SRON (k€ 817) en CWI (k€ 468)), Overige vorderingen (k€ 4.644, hoofdzakelijk door vordering op internationale ILT partners door ASTRON en de nog te ontvangen bedragen bij Nikhef zoals voor de UVA-HEF en ET pathfinder), Belastingen (k€ 2.655) en Vooruitbetaalde kosten (k€ 1.315, enerzijds door ontwikkelingskosten voor LOFAR 2.0 en anderzijds door afname van ESRF die in 2022 was vooruitbetaald voor 2023 en in 2023 niet voor 2024).

Debiteuren algemeen

Binnen de debiteuren is er sprake van NWO-debiteuren, Debiteuren waarmee ook een deelneming is, en Handelsdebiteuren volgens onderstaande specificatie:

Tabel: Debiteuren algemeen

Uitsplitsing	NWO 31-12-2023	Groepsmij 31-12-2023	Derden 31-12-2023	Totaal
	k€	k€	k€	k€
1.2.2.1 Debiteuren algemeen	254	349	7.016	7.620

Waardering Onderhanden Projecten

Tabel: Waardering Onderhanden Projecten

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
	k€	k€	k€
1.2.2.5.1 Gerealiseerde declarabele kosten NWO	44		14
Te verwachten verliezen -/-	-		-
Gedeclareerde termijnen -/-	-		-
Waardering Onderhanden projecten NWO	44	-	14
1.2.2.5.2 Gerealiseerde declarabele kosten derden	5.086		3.636
Te verwachten verliezen -/-	0		-
Gedeclareerde termijnen -/-	-4.206		-2.439
Waardering Onderhanden Projecten (derden)	879	1.600	1.197

Het saldo van de waardering onderhanden projecten met een debetstand betreft die onderzoeksprojecten waarvan de onderzoekskosten ultimo jaar hoger zijn dan de gedeclareerde termijnen daarvan. Per saldo resteert er dan nog een saldo te vorderen op de betreffende financiers.

Alleen bij SRON is sprake van een positie Onderhanden Projecten.

Overige vorderingen

Tabel: Overige vorderingen

	<u>31-12-2023</u>	<u>Begroot 2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	k€	k€	k€
1.2.2.6.1 Overige vorderingen derden	6.810	3.799	2.166
1.2.2.6.2 Overige vorderingen verbonden partijen	-	-	-
1.2.2.6.2.2 Nog te vorderen projecten overig	15.017	8.450	12.795
1.2.2.6.30 Interne rek.crt verhouding	-0	-3.248	34
1.2.2.6 Overige vorderingen	21.827	9.002	14.995

De Overige vorderingen bedragen k€21.827 en zijn met k€ 6.832 toegenomen, waarvan k€ 4.644 hogere Voorschotten op subsidieprojecten (waarvan ASTRON k€ 3.861 en Nikhef k€ 697).

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Tabel: Belastingen en premies sociale verzekeringen

	<u>31-12-2023</u>	<u>Begroot 2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	k€	k€	k€
1.2.2.7.1 Omzetbelasting	3.106	40	1.274
1.2.2.7.1 Overige belastingen	854	150	31
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.960	190	1.305

De Belastingen en premies sociale verzekeringen bedragen k€ 3.960 en zijn k€ 2.655 hoger dan ultimo 2022, waarvan k€ 789 bij Algemeen (LOFAR), k€ 340 bij ASTRON (LOFAR) en k€ 1.345 bij Nikhef (renovatie van het pand).

Voorziening wegens oninbaarheid

Tabel: Voorziening wegens oninbaarheid

	<u>31-12-2023</u>	<u>Begroot 2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	k€	k€	k€
1.2.2.10.1 Stand per 1-1	-603		-1.682
1.2.2.10.2 Onttrekking (+/+)	7		1.120
1.2.2.10.3 Dotatie (-/-)	-183		-41
1.2.2.10 Af:voorziening wegens oninbaarheid	-841	-401	-603

De voorziening wegens oninbaarheid bedraagt k€ 841, waarvan bij AMOLF k€ 201, ASTRON k€ 150, CWI k€ 33 en Nikhef k€ 457. De voorziening wegens oninbaarheid heeft voor k€ 780 betrekking op dubieuze debiteuren en voor k€ 61 op vorderingen op korte termijn inzake deelnemingen.

Liquide middelen

Tabel: Liquide middelen

		31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
		k€	k€	k€
1.2.3.1	Kasmiddelen	21	8	20
1.2.3.2	Tegoeden op bankrekeningen	204	498	317
1.2.3.3	Rekening courant tegoed Schatkistbankieren	79.576	54.061	81.473
	Liquide middelen	79.801	54.566	81.810

De liquide middelen zijn in 2023 afgenomen met k€ 2.009 van k€ 81.810 naar k€ 79.801. Liquide middelen bestaan uit kasmiddelen en banktegoeden en staan, met uitzondering van k€ 412, ter vrije beschikking aan de instelling;

- Hiervan heeft k€ 286 betrekking op de bankgarantie voor de huur van een pand op het Science Park te Amsterdam en een bankgarantie van k€ 122 welke is afgegeven aan de Belastingdienst/Douane Groningen en k€ 4 aan de Belastingdienst/Douane West.
- De intradaglimiet bij de ABN-AMRO Bank bedraagt k€ 10.200.

PASSIVA

Eigen vermogen

Tabel: Eigen vermogen voorgaand jaar

		Stand per 01-01-2022	Resultaat +/- 2022	Overige mutaties +/- 2022	Stand per 31-12-2022
		k€	k€	k€	k€
2.1.1.1	Algemene Reserve	658	7.158		7.816
2.1.1.2	Wettelijke Reserve	-			-
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (publiek)	85.798	17.515		103.313
2.1.1.4	Bestemmingsreserve (privaat)	-			-
2.1.1.5	Bestemmingsfonds (publiek)	1.396	-209		1.187
2.1.1.6	Bestemmingsfonds (privaat)	-			-
2.1.1.8	Andere wettelijke reserves	3.992	-749		3.243
2.1.1.7	Statutaire reserves				
2.1.1	Eigen Vermogen	91.843	23.715	-	115.558

Tabel: Eigen vermogen lopend jaar

	Stand per 01-01-2023	Resultaat +/- 2023	Overige mutaties +/- 2023	Stand per 31-12-2023
	k€	k€	k€	k€
2.1.1.1 Algemene Reserve	7.816	2.074		9.890
2.1.1.1a Wettelijke reserve	-			-
2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	103.313	5.861	-	109.174
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	-			-
2.1.1.4 Bestemmingsfonds (publiek)	1.187	-146		1.041
2.1.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)	-			-
2.1.1.7 Andere wettelijke reserves	3.243	-649	-	2.594
2.1.1.8 Statutaire reserves				
Eigen Vermogen	115.558	7.141	-	122.700

De mutaties in het Eigen Vermogen betreffen de mutaties op grond van de bestemming van het nettoresultaat 2023. Het Eigen Vermogen neemt toe van k€ 115.558 ultimo 2022 tot k€ 122.700 ultimo 2023.

De algemene reserves nemen toe met k€ 2.074 tot k€ 9.890, als gevolg van de rente opbrengsten. De bestemmingsreserve neemt in 2023 toe met k€ 5.861 tot k€ 109.174.

De bestemde reserve is onder andere bestemd voor:

- specifieke financiële risico's (nader te specificeren en door stichtingsbestuur goed te keuren),
- afschrijvingslasten van gebouwen, gebouw-gebonden en infrastructurele investeringen
- de mismatch in de tijd tussen exploitatiesubsidies voor nieuwbouw en renovatie en de bijbehorende lasten (in het bijzonder renovatie Nikhef)
- weerstandsvermogen zonder specifieke bestemming.

De bestemde fondsen publiek nemen af met k€ 146 tot k€ 1.041. Het resterende saldo bestemde fondsen bestaat voornamelijk uit de sectorplanmiddelen binnen de BUW (k€ 1.023).

Tabel: Bestemmingsfonds (publiek)

	Stand per 01-01-2023	Nieuw toegekend 2023	Resultaat +/- 2023	Overige mutaties +/- 2023	Stand per 31-12-2023
	k€	k€	k€	k€	k€
2.1.1.4. Bestemmingsfonds (publiek)					
Sectorplan	1.169	-	-146		1.023
Einstein Telescope	18	-	-		18
Bestemd fonds investering cleanroom	-	-	-		-
Bestemmingsfonds (publiek)	1.187	-	-146		1.041

De Andere wettelijke reserves zijn ingaande 2020 verplicht gevormd voor activering van de kosten voor onderzoek en ontwikkeling, betreffende de investering in het Nieuw Financieel Systeem.

Stichtingskapitaal

Het stichtingskapitaal bedraagt € 45,38.

Eigen vermogen

Tabel: Voorzieningen

	Stand per 01-01- 2023	Dotaties 2023	Ont- trekkingen 2023	Vrijval 2023	Rente- mutatie (bij contante waarde) 2023	Stand 31-12- 2023	Kortlo- pend deel < 1 jaar	lang- lopend deel > 1 jaar
	k€	k€	k€		k€	k€		
Voorzieningen								
2.2.1.7.3 Personeelsvoorzieningen	6.442	3.228	-1.760	-1.474	147	6.582	3.153	3.429
Overige voorzieningen	3.030				139	3.169	-	3.169
Voorziening verlieslatende contracten	-	-			-	-	-	-
Voorzieningen	9.472	3.228	-1.760	-1.474	285	9.750	3.153	6.597
Uitsplitsing Personeels- gebonden voorzieningen								
Voorziening sociaal beleid, reorganisaties en overige rechtspositie	768	374	-185	-304	-106	548	-	548
Verlofsparen en sabbatical leave	-	-	-	-	-	-	-	-
Jubileumvoorziening	948	230	-106	-88	24	1.008	131	877
Werkloosheidsbijdragen	1.059	513	-111	-431	172	1.203	711	492
Langdurig zieken	957	953	-475	-298	-7	1.130	626	504
Transitievergoeding	1.618	892	-560	-256	38	1.732	1.122	610
Generatieplan	781	265	-292	-98	27	683	301	382
Overige personele voorzieningen	311	-	-32	-	-0	278	262	16
Totaal Personele voorzieningen	6.442	3.228	-1.760	-1.474	147	6.582	3.153	3.429

De voorzieningen nemen toe met k€ 278 tot k€ 9.750.

Personeelsgebonden voorzieningen

De Voorziening sociaal beleid, reorganisaties en overige rechtspositie bedraagt k€ 548 en betreft voornamelijk de reorganisatieregeling welke is gevormd om toekomstige salarislasten van boventallige medewerkers te dekken.

De Jubileumvoorziening bedraagt k€ 1.008 en betreft de toekomstige verplichtingen aan personeelsleden met betrekking tot gratificaties op basis van de vigerende cao.

Werkloosheidsbijdragen bedraagt k€ 1.203. De voorziening is met k€ 144 toegenomen.

De dotatie over 2023 bedraagt k€ 513, voor meerdere medewerkers lopend tot en met 2032. De onttrekking bedraagt k€ 111, de vrijval k€ 431. De Rente mutatie contante waarde bedraagt k€ 172.

Langdurig zieken

NWO-I is verplicht om personeelsleden bij ziekte gedurende het eerste jaar 100% en gedurende het tweede jaar 70% c.q. 85% bij voldoende re-integratie van het salaris door te betalen. Op grond van RJ 271 is een voorziening opgenomen voor de toekomstige loonkosten van medewerkers die per verslagdatum ziek zijn en waarvan vrijwel zeker is dat zij niet meer of niet volledig terugkeren in het arbeidsproces.

De verplichting wordt berekend als zijnde de contante waarde van de toekomstige salarisbetalingen en transitievergoedingen.

Deze voorziening is met ingang 2019 gevormd en bedraagt ultimo 2023 k€ 1.130.

Transitievergoeding wet Werk en Zekerheid

Werknemers van NWO-I die, na een tijdelijk dienstverband, niet vrijwillig vertrekken hebben, conform de Wet werk en zekerheid en de aanvullende Wet Arbeidsmarkt in balans, recht op een transitievergoeding.

Als gevolg van gewijzigde wetgeving (Wet Arbeidsmarkt in balans) moet vanaf 1-1-2020 voor alle tijdelijke medewerkers, ongeacht de periode van het dienstverband, een voorziening worden getroffen. Deze voorziening is in 2023 per saldo met k€ 114 toegenomen. De voorziening bedraagt ultimo 2023 k€ 1.732 (2022: k€ 1.618).

Generatieplan

Deze voorziening voor toekomstige betalingen aan de huidige deelnemers van het Generatieplan Onderzoekinstellingen is gebaseerd op een berekening van de tot ultimo van het jaar door de personeelsleden opgebouwde rechten. Het gaat hier uitsluitend om de rechten van personeelsleden die per balansdatum ook daadwerkelijk gebruikmaken van de regeling. De regeling is voor het eerst in werking getreden met de cao-Onderzoeksinstellingen 2018-2019. Het saldo ultimo 2023 bedraagt k€ 683. De voorziening is met name gevormd bij ASTRON (k€122), NIOZ (k€ 163) en SRON (k€ 284).

De overige voorzieningen binnen de personele voorzieningen betreffen enerzijds een bijdrage in de salariskosten voor personeel dat is overgegaan in een ander dienstverband als gevolg van de transitie (ingande 1 januari 2017). Anderzijds betreft het een in 2012 getroffen voorziening voor de bijdrage van SRON in het Euclid project, dat voor een deel heeft bijgedragen aan de succesvolle lancering van de James Webb Telescoop op 25 december 2021 (looptijd tot en met 2023).

Het saldo ultimo 2023 bedraagt k€ 278. In 2024 zal worden bekeken of deze voorziening vrij kan vallen.

Overige voorzieningen

Onder de post Overige voorzieningen binnen de Voorzieningen is opgenomen de Voorziening sanering radioactieve materialen PiMu. De voorziening bedraagt ultimo verslagjaar k€ 3.169.

In de kelder van het PiMu-gebouw, dat zich bevindt op een kavel op het Amsterdam Science Park dat NWO-I van rechtswege tot eind 2024 in erfpacht heeft, bevindt zich radioactiviteit die is ontstaan in de jaren 80 van de vorige eeuw. NWO-I heeft de verplichting vóór de beëindiging van de erfpacht zorg te dragen voor een juiste verwijdering van de radioactiviteit. De kosten van de verwijdering worden voor de helft gedragen door NWO-I en voor de andere helft door grondeigenaar NWO.

In 2016 is de benodigde omvang van de totale voorziening bepaald en de voorziening is direct geheel genomen in boekjaar 2016. De voorziening is gebaseerd op rapporten van externe deskundige partijen. Er zit een schattingonzekerheid in het bepaalde bedrag, omdat pas bij de echte verwijdering bekend zal zijn hoeveel radioactiviteit nog aanwezig is en wat de werkelijke kosten van het verwijderen daarvan zullen worden. Conform RJ-252 is de NWO-bijdrage in mindering gebracht op de lasten. Onder de Vorderingen op korte termijn is de NWO-bijdrage (nominaal) k€ 2.026 (k€1.674 excl. btw) als vordering op NWO opgenomen.

Langlopende schulden

Tabel: Langlopende schulden

	Stand per 01-01-2023	Aangegane leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2023	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar
	k€	k€	k€	k€	k€	k€
2.3.2.1.1 Langlopende leningen overig	-			-		
2.3.2.1.2 Vooruitontvangen investeringsubsidies en -bijdragen	74.235	670	-6.581	68.324	68.324	46.547
2.3.2.1.1 Langlopende schulden NWO- consolidatie	-	-	-	-	-	-
Langlopende schulden	74.235	670	-6.581	68.324	68.324	46.547

Het saldo langlopende schulden betreft de van NWO vooruit ontvangen investeringssubsidie zijnde voorfinanciering van nieuwbouw- en renovatieprojecten. Daarnaast is een bijdrage ontvangen van de UvA voor de renovatie gebouw Nikhef voor de entree. De aflossing heeft betrekking op de verschuiving van lang- naar kortlopende schulden. Daarnaast is er sprake van een voorwaardelijk recht verstrekt door NWO voor de Huisvesting Nieuwbouw Leiden. Ultimo verslagjaar bedraagt dit recht nog k€ 34.800.

Kortlopende schulden

Tabel: Kortlopende schulden

		31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
		k€	k€	k€
2.4.1	Schulden aan NWO	44.936	28.427	41.567
2.4.2	Schulden aan andere deelnemingen	-	80	-
2.4.3	Vooruitgefactureerde termijnen Projecten	128	1.500	516
2.4.4	Crediteuren	8.523	3.351	5.589
2.4.5	Belastingen en premies soc. verzekeringen	10.030	7.415	7.774
2.4.6	Pensioenen	1.806	1.800	1.792
2.4.7	Overige	16.562	4.401	9.638
2.4.8	Vooruitontv. Inv.subsidies en -bijdragen (kortlopend)	5.738	5.391	6.024
2.4.9	Vooruitontvangen bedragen	1.862	230	1.947
2.4.10	Vakantiegeld en -dagen	14.293	12.085	13.569
2.4.11	Overige overlopende passiva	47.031	25.595	27.576
2.4	Kortlopende schulden	150.908	90.274	115.991

Het totaal van de kortlopende schulden bedraagt k€ 150.908 en is toegenomen met k€ 34.917. Deze toename is zichtbaar in de overige overlopende passiva en schulden aan NWO betreffende vooruitontvangen subsidies projecten. Tevens zijn de saldi van crediteuren en belastingen en sociale verzekeringen toegenomen ten opzichte van eind 2022.

Vooruit gefactureerde termijnen projecten

Tabel: Vooruit gefactureerde termijnen projecten

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
	k€	k€	k€
Gerealiseerde declarabele kosten derden	-473		-2.901
Te verwachten verliezen -/-	51		100
Gedeclareerde termijnen -/-	550		3.317
2.4.3.1.2 Waardering vooruitgefactureerd derden	128	1.500	516

De post Vooruit gefactureerde termijnen Projecten betreft die onderzoeksprojecten waarvan de gedeclareerde termijnen ultimo verslagjaar jaar hoger zijn dan de gerealiseerde onderzoekskosten.

Ten opzichte van 2022 is het saldo k€ 24 toegenomen.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Tabel: Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2023	Begroot 2023	31-12-2022
	k€	k€	k€
2.4.5.1.1 Loonheffing	7.208	6.500	6.642
2.4.5.1.2 Omzetbelasting	2.822	915	1.132
2.4.5 Belastingen en premies sociale verzekeringen	10.030	7.415	7.774

2.4.15 Vooruit ontvangen Investeringsubsidies (kortlopend)
Afname ten opzichte van 2022 k€ 286.
Deze subsidies worden jaarlijks gemuteerd voor de dekking op de afschrijvingskosten.

2.4.19 Overige overlopende passiva betreft de posten Overige overlopende passiva en de Subsidieprojecten Derden, volgens onderstaande specificatie:

Tabel: Overlopende passiva

	<u>31-12-2023</u>	<u>Begroot 2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	k€	k€	k€
2.4.11.1.1 Overige overlopende passiva	-	200	37
2.4.11.1.2 Vooruitontvangen subsidieprojecten (credit)	47.031	25.395	27.539
Overige overlopende passiva	47.031	25.595	27.576

De Overige overlopende passiva zijn met k€ 19.456 toegenomen, hetgeen voornamelijk betrekking heeft op de Vooruitontvangen subsidieprojecten (credit), waaronder de termijntonvangst van k€ 17.000 voor de Einstein Telescope. Deze post fluctueert jaarlijks al naar gelang de gehonoreerde projecten, de termijntonvangsten en de gemaakte lasten in een boekjaar.

Toelichting Balans versus Begroting

Het balanstotaal bedraagt k€ 351.681 en is daarmee k€ 59.809 hoger dan het begrote balanstotaal.

Onderstaand een korte toelichting op hoofdlijnen.

Activa

Vast activa, k€ 8.023 meer dan begroot,

- k€ 7.782 Materiële vaste activa, waarvan
 - k€ 3.525 NIOZ Vlootvervanging en renovatie Nikhef k€ 3.293.
- Vlottende activa k€ 51.786 meer dan begroot, waarvan
 - k€ 26.550 Vorderingen, ASTRON k€ 9.847 (LOFAR 2.0), Nikhef k€ 5.666, NIOZ k€ 4.547.
 - k€ 25.235 Liquide middelen, met name door het later realiseren van de begrote investeringsuitgaven.

Passiva

- Eigen vermogen, k€ 24.851 meer dan begroot,
 - deels verklaard door het verschil met het begrote resultaat negatief k€ 11.973 terwijl een positief resultaat van k€ 7.140 is gerealiseerd.
- Voorzieningen k€ 335 minder dan begroot,
 - deels verklaard door waardering van de Voorzieningen naar contante waarde, terwijl in de begroting was gewaardeerd tegen nominale waarde; het effect hiervan bedraagt k€ 147.

- Langlopende schulden, k€ 25.341 minder dan begroot,
 - In de begroting was rekening gehouden met een lening van k€ 26.000 om daarmee de vlootvervanging van NIOZ, de Nieuwbouw SRON, de Renovatie van het ketelhuis WCW (CWI/Nikhef) en de renovatie van Nikhef (deels) te financieren. Deze lening zal in de toekomst worden geëffectueerd; de onderhandse leningsovereenkomst (k€ 120.000) met NWO is 22 december 2022 getekend.
- Kortlopende schulden, k€ 60.633 meer dan begroot,
 - Dit komt voor een groot deel door de effecten van de onderhanden project berekeningen, deels onder invloed van rekening-courant posities die in de begroting of realisatie aan de andere kant van de balans vallen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Tabel: Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

(bedragen x € 1.000,-)	Bedrag 31-12- 2022	Mutaties	Bedrag 31-12- 2023	< 1 jaar	2 t/m 5 jaar	Vanaf 5 jaar	Totaal
Niet in de balans opgenomen verplichtingen							
1. Voorwaardelijke verplichtingen en niet verwerkte verplichtingen							
a) Door derden ingediende claims	-	-	-	-	-	-	-
b) Afgegeven garanties en borgtochten e.d	13.180	1.089	14.269	1.421	5.580	7.268	14.269
c) Verplichtingen uit hoofde van bestellingen van materiele vaste activa	76.422	(19.573)	56.849	31.669	25.180	-	56.849
d) Andere niet in de balans opgenomen verplichtingen	7.794	(535)	7.258	4.428	2.760	70	7.258
Toekomstige verplichtingen	-	-	-	-	-	-	-
Fiscale eenheid btw NWO en NWO-I	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL voorwaardelijkelijke verplichtingen en niet verwerkte verplichtingen	97.396	(19.019)	78.377	37.519	33.520	7.338	78.377
2. Meerjarige financiële verplichtingen							
a) Gebruiksrechten en andere rechten (erfpacht, opstal, huur, pacht en leasing)	4.430	(62)	4.368	910	1.634	1.824	4.368
b) Verplichtingen uit hoofde van samenwerkingsverbanden en mogelijke risico's op financiële tegenvallers voortvloeiend uit deze verplichtingen.	4.986	6.313	11.299	7.500	3.799	-	11.299
TOTAAL Meerjarige financiële verplichtingen	9.416	6.251	15.667	8.410	5.433	1.824	15.667
TOTAAL Niet in de balans opgenomen verplichtingen	106.812	(12.768)	94.044	45.929	38.953	9.162	94.044
Niet in de balans opgenomen rechten							
1. Voorwaardelijke rechten en niet verwerkte rechten							
a) Bij derden ingediende claims	-	-	-	-	-	-	-
b) Overige	40.971	17.665	58.636	3.025	11.288	44.323	58.636
TOTAAL Niet in de balans opgenomen rechten	40.971	17.665	58.636	3.025	11.288	44.323	58.636

De bedragen opgenomen in het overzicht Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen en de toelichting daarop zijn tegen nominale waarde opgenomen exclusief btw. In het algemeen is de btw voor NWO-I kostenverhogend.

Voorwaardelijke verplichtingen en niet verwerkte verplichtingen

Door derden ingediende claims

In 2023 zijn er geen door derden ingediende claims.

Afgegeven garanties en borgtochten e.d.

Ten opzichte van 2022 is de verplichting k€ 1089 toegenomen, waarvan k€ 1080 toe te schrijven is aan de huurverhoging per 1 april 2023 (9,59%) van de huurovereenkomst ARCNL. De huurverplichting bij ARCNL met als ingangsdatum de dag van oplevering en een looptijd tot en met 31 december 2033, bedraagt ultimo verslagjaar k€ 13.947.

Daarnaast is een bankgarantie afgegeven voor ARCNL van k€ 286.

Voor het kantoorpand in Utrecht van NWO-I en voor de facilitaire ondersteuning geleverd door NWO, wordt de jaarlijkse verplichting betaald aan NWO. Daartegenover heeft NWO-I het recht op een jaarlijkse subsidie van NWO voor dezelfde omvang als de verplichting (k€ 900). Aangezien de verplichting en het recht identiek zijn en dezelfde rechtspersonen betreffen, zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

Verplichtingen uit hoofde van bestellingen van materiële vaste activa

Ten opzichte van 2022 is de verplichting per saldo k€ 19.537 afgenomen. Een afname van k€ 4.684 heeft betrekking op de Vlootvervanging Wim Wolff en een afname van k€ 17.200 heeft betrekking op de vlootvervanging Anna Weber-van Bosse. Daarnaast is DIFFER een Europese aanbestedingsprocedure gestart voor de aanschaf van de PLD Research Cluster Basis voor een bedrag van k€ 2.200.

Andere niet in de balans opgenomen verplichtingen

Ten opzichte van 2022 is de verplichting met k€ 535 afgenomen.

Toekomstige verplichtingen

Voor 2023 en verder heeft NWO-I zich voor de BUW al verplicht door middel van toekenningen voor projecten. Daarnaast kent NWO-I diverse verplichtingen tot financiële inbreng in samenwerkingsverbanden.

Het personeel van NWO-I is het grootste actief van NWO-I. NWO-I heeft dan ook verplichtingen voor haar personeel, zowel voor het vaste personeel, als voor het tijdelijke personeel. Al deze verplichtingen vloeien voort uit de normale bedrijfsactiviteiten van NWO-I en worden gedekt uit de subsidiebijdragen van NWO en de met derden afgesloten contracten.

Toegekende subsidies zijn onderhevig aan specifieke subsidievoorwaarden. Na afronding van een project vindt verantwoording plaats waarbij inherent het risico bestaat dat de subsidieverstrekker de toegekende subsidie lager vaststelt indien niet voldaan wordt aan specifieke voorwaarden. Het risico is niet te kwantificeren.

Fiscale eenheid btw NWO en NWO-I

Op 28 september 2017 is het verzoek bij de Belastingdienst ingediend voor een fiscale eenheid voor de btw tussen NWO en NWO-I per 1 januari 2017. Ondanks dat een formele bevestiging nog niet is ontvangen, is in de jaarrekeningen vanaf 2018 gehandeld alsof de fiscale eenheid voor de btw tot stand is gekomen.

Een gevolg van een fiscale eenheid is dat NWO-I (hoofdelijk) aansprakelijk wordt voor de belastingschulden van deze fiscale eenheid als geheel.

Meerjarige financiële verplichtingen

Gebruiksrechten en andere rechten

Ten opzichte van 2022 zijn de gebruiksrechten en andere rechten voor totaal k€ 62 gemuteerd.

Verplichtingen uit hoofde van samenwerkingsverbanden en mogelijke risico's op financiële tegenvallers voortvloeiend uit deze verplichtingen

Zoals opgenomen in het bestuursverslag onderkent NWO-I het risico als gevolg van ongewenste verbintenissen met derden. Het risico is niet te kwantificeren.

De reeds bekende verplichtingen zijn ten opzichte van 2022 k€ 6.313 toegenomen, welke voornamelijk wordt veroorzaakt door de ILT upgrade LOFAR 2.0/Dupllo software en hardware bij ASTRON.

Niet in de balans opgenomen rechten

Voorwaardelijke rechten en niet verwerkte rechten

- a. Bij derden ingediende claims
Geen positie
- b. Overige

Ten opzichte van 2022 is deze k€ 17.665 toegenomen, waarvan een afname van k€ 200 betrekking heeft op het LNHV en een afname van k€ 1.392 betrekking heeft op de Huisvesting Nieuwbouw Leiden.

NWO kent Nikhef jaarlijks subsidie toe als niet geormerkte basissubsidie en deze subsidie moet voor 100% als bate genomen worden. Daarmee loopt deze post automatisch via de staat van baten en lasten naar de bestemde reserve in het eigen vermogen (jaarlijks t/m 2038). In 2023 is deze post (k€ 19.500) voor het eerst opgenomen.

NWO kent SRON/NWO-I jaarlijks subsidie toe als niet geormerkte basissubsidie en deze subsidie moet voor 100% als bate genomen worden. Daarmee loopt deze post automatisch via de staat van baten en lasten naar de bestemde reserve in het eigen vermogen (jaarlijks t/m 2048).

Conform RJ 252 dienen de bedragen opgenomen in het overzicht Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen tegen contante waarde opgenomen te worden, indien het effect van de tijds waarde van geld materieel is.

Rekening houdend met de thans geldende rentetarieven is uit berekening gebleken dat het effect hiervan voor de Niet in de balans opgenomen verplichtingen k€ 5.117 lager is en voor de Niet in de balans opgenomen rechten k€ 13.648 lager.

Tabel: Niet in de balans opgenomen verplichtingen

(bedragen x € 1.000,-)	Bedrag 31-12- 2022	Mutaties	Bedrag 31-12- 2023	< 1 jaar	2 t/m 5 jaar	Vanaf 5 jaar	Totaal
Niet in de balans opgenomen verplichtingen							
1. Voorwaardelijke verplichtingen en niet verwerkte verplichtingen							
a) Door derden ingediende claims		-	-	-	-	-	-
b) Afgegeven garanties en borgtochten e.d	11.194	1.420	12.614	1.380	5.170	6.064	12.614
c) Verplichtingen uit hoofde van bestellingen van materiele vaste activa	71.028	(16.315)	54.713	30.746	23.967	-	54.713
d) Andere niet in de balans opgenomen verplichtingen	6.845	85	6.930	4.298	2.572	60	6.930
Toekomstige verplichtingen		-	-	-	-	-	-
Fiscale eenheid btw NWO en NWO-I		-	-	-	-	-	-
TOTAAL voorwaardelijke verplichtingen en niet verwerkte verplichtingen	89.067	(14.811)	74.256	36.423	31.709	6.124	74.256
2. Meerjarige financiële verplichtingen							
a) Gebruiksrechten en andere rechten (erfpacht, opstal, huur, pacht en leasing)	3.801	(28)	3.773	883	1.484	1.405	3.773
b) Verplichtingen uit hoofde van samenwerkingsverbanden en mogelijke risico's op financiële tegenvallers voortvloeiend uit deze verplichtingen.	4.797	6.100	10.897	7.281	3.616	-	10.897
TOTAAL Meerjarige financiële verplichtingen	8.598	6.073	14.671	8.165	5.100	1.405	14.671
TOTAAL Niet in de balans opgenomen verplichtingen	97.665	(8.738)	88.927	44.588	36.809	7.530	88.927
Niet in de balans opgenomen rechten							
1. Voorwaardelijke rechten en niet verwerkte rechten							
a) Bij derden ingediende claims		-	-	-	-	-	-
b) Overige	29.012	15.976	44.988	2.937	10.943	31.108	44.988
TOTAAL Niet in de balans opgenomen rechten	29.012	15.976	44.988	2.937	10.943	31.108	44.988

Naast de niet opgenomen rechten en verplichtingen heeft NWO-I op 20 december 2022 een leningsovereenkomst met NWO afgesloten. De hoofdsom bedraagt k€ 120.000, welke als doel heeft de vlootvervanging van NIOZ, de Nieuwbouw SRON, de Renovatie van het ketelhuis WCW (CWI/Nikhef) en de renovatie van Nikhef (deels) te financieren. De lening zal op aanvraag in tranches worden uitgekeerd op basis van de financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte zal bij opvragen worden onderbouwd met verificatoire bescheiden, zoals een investeringsvoortgangsrapportage en een actuele liquiditeitsprognose. De looptijd van de lening bedraagt 30 jaar, het rentetarief bedraagt voor de gehele looptijd van de lening 2,21% en is gebaseerd op de gepubliceerde rentestand voor 30 jaar schatkistbankieren. Per 31 december 2023 is nog geen tranche opgevraagd.

8 Toelichting staat van baten en lasten

Rijksbijdragen

Tabel: Rijksbijdragen

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
3.1.1	Rijksbijdragen OCW via NWO	146.784	132.091	133.642
3.1.2	Overige subsidies OCW via NWO	-	-	21.041
3.1	Rijksbijdragen	146.784	132.091	154.683

De totale Rijksbijdragen bedragen k€ 146.784 en zijn per saldo k€ 7.899 lager dan de stand ultimo 2022. Toename van deze baten wordt veroorzaakt door enerzijds toekenningen voor overbrugging HFML FELIX (k€ 3.300), loon- en prijscompensatie 2023 (k€ 6.008), incidentele en structurele toekenningen instituten (k€ 3.750) en verhoging van de basissubsidie (k€ 2.086), en anderzijds door een afname van diverse fondsen (Corona-, Ontwikkel- en Noodfonds) voor totaal -/- k€ 5.775 en een afname van de SKA-bijdrage (-k€ 17.393).

Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden

Tabel: Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
3.2.2.1 Provinciale bijdragen en subsidies	121	100	127
3.2.2.2 Overige Gemeentelijke- en GR bijdragen en -subsidies	-	-	-14
3.2.2.3 Overige overheden	266	-	569
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	386	100	682

De overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden betreffen enerzijds de provinciale bijdrage van de Provincie Noord-Brabant en van de Gemeente en de Regio Eindhoven voor DIFFER (k€ 121) en anderzijds de bijdragen van het Ministerie van EZK (k€ 254) en het Ministerie van OCW (k€ 12).

Baten werk in opdracht van derden

Tabel: Baten werk in opdracht van derden

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
3.3.2 Contractonderzoek	69.400	61.110	66.165
3.3.5 Overige baten in opdracht van derden	1.614	11.794	7.061
3.3 Baten werk in opdracht van derden	71.014	72.904	73.226

De totale baten werk in opdracht van derden bedraagt k€ 71.014 en is k€ 2.212 minder dan ultimo 2022.

Tabel: De totale baten werk in opdracht van derden

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
3.3.2.1 Internationale organisaties	19.459	14.315	15.645
3.3.2.2 Nationale overheden	8.668	2.592	5.825
3.3.2.3 NWO	20.801	29.050	28.953
3.3.2.4 KNAW	83	-	0
3.3.2.5 Overige Non-profit organisaties	15.046	10.627	12.135
3.3.2.6 Bedrijven	5.342	4.526	3.607
3.3.2 Contractonderzoek	69.400	61.110	66.165

De baten Contractonderzoek (k€ 69.400) zijn k€ 3.235 toegenomen ten opzichte van 2022:

- De baten Internationale organisaties (k€ 19.459) zijn k€ 3.815 toegenomen; met name bij AMOLF (k€ 1.582), CWI (k€ 1.148) en Nikhef (k€ 659)
- De baten Nationale overheden (k€ 8.668) zijn k€ 2.843 toegenomen; met name bij AMOLF (k€ 1.681) en Nikhef k€ 2.694, terwijl bij CWI sprake is van een afname (k€ 1.460)
- De baten van NWO bedragen ultimo 2023 k€ 20.801 en zijn k€ 8.152 afgenomen. Hiervan heeft k€ 3.422 betrekking op de NWO-afloop granting. De afloop granting is een voortvloeisel uit de granting verplichtingen die voormalig FOM is aangegaan en waarvoor NWO zich garant heeft gesteld.
- De baten van Bedrijven (k€ 5.342) zijn toegenomen met k€ 1.735, met name bij CWI k€ 1.687.

De baten van de BUW zijn aflopend vanwege de afloop granting, waarbij de jaarlijkse bijdrage van NWO om de granting verplichtingen na te komen afneemt tot nihil in 2024. De baten voor projecten van NWO en derden worden bepaald door de jaarlijkse lasten en muteren voornamelijk met vooruitontvangen subsidies projecten NWO en derden. Op termijn, als de projecten aflopen, zullen ook deze posten naar nihil lopen. Er komen immers geen nieuwe projecten bij.

Voor de instituten fluctueren de baten in deze posten jaarlijks afhankelijk van de nieuwe toegekende projecten en van de gemaakte lasten in een boekjaar, of bepaald aan de hand van de PoC methode. In geval van subsidieprojecten fluctueren de baten naar gelang de financiële voortgang en bepaald aan de hand van de PoC methode, naar gelang de voortgang van het betreffende project.

Overige baten

Tabel: Overige baten

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
3.4.1	Opbrengst verhuur	5.012	4.960	4.563
3.4.2	Detachering personeel	242	331	1.195
3.4.3	Schenkeningen	-	-	-
3.4.4	Sponsoring	21	-	3
3.4.5	Overige	1.867	716	8.641
3.4	Overige baten	7.141	6.007	14.403

Het karakter van deze baten is met uitzondering van de opbrengst verhuur incidenteel.

Opbrengst verhuur

Nikhef heeft met ruim 160 partijen overeenkomsten voor onbepaalde tijd voor het gebruik van de faciliteiten in het Nikhef datacenter. Dit is daarmee een structurele bron van inkomsten voor Nikhef geworden.

Het betreft de baten in het kader van de internet exchange housing en de verhuur van niet voor onderzoek gebruikte gebouwen.

Overige baten

De overige baten zijn ten opzichte van 2022 k€ 7.262 afgenomen, hetgeen voornamelijk betrekking heeft op de verkoopopbrengst van het voormalige SRON-pand in Utrecht in 2022.

Toelichting Baten versus Begroting

Tabel: Toelichting Baten versus Begroting

Baten		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
3.1	Rijksbijdragen	146.784	132.091	154.683
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	386	100	682
3.4	Baten werk in opdracht van derden	71.014	72.904	73.226
3.5	Overige baten	7.141	6.007	14.403
Totaal baten		225.325	211.103	242.994

De totale baten bedragen k€ 225.325 en zijn k€ 14.223 hoger dan de begroot.

- De Rijksbijdrage is k€ 14.693 hoger voornamelijk door:
 - k€ 6.008 Loon- en prijscompensatie
 - k€ 3.300 Overbrugging HFML FELIX
 - k€ 2.800 Incidenteel Instituten
 - k€ 3.400 Structureel Instituten
- Baten werk in opdracht van derden zijn k€ 1.890 lager, door lagere projectbaten.
- De Overige baten zijn k€ 1.134 hoger en k€ 1.151 overige baten (met name NIOZ k€ 767).

LASTEN

Tabel: Lasten

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	129.332	127.158	122.144
4.1.2	Overige personele lasten	19.092	15.415	17.911
4.1.3	Ontvangen vergoedingen -/-	-359	-80	-411
4.1	Personeelslasten	148.064	142.493	139.643
	Uitsplitsing			
	Lonen en salarissen			
4.1.1.1	Lonen en salarissen	101.846	98.671	95.045
4.1.1.2	Sociale lasten	13.130	14.534	12.015
4.1.1.5	Pensioenpremies	14.357	13.953	15.084
4.1.1	Lonen en salarissen	129.332	127.158	122.144
	Overige personele lasten			
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	-10	65	-823
4.1.2.2	Lasten personeel niet in loondienst	7.686	3.675	7.484
4.1.2.3.1	Overige salariskosten (Gemal)	6.979	2.326	6.477
4.1.2.3.2	Overig	4.437	9.349	4.772
4.1.2	Overige personele lasten	19.092	15.415	17.911

De personeelslasten bedragen k€ 148.064 en zijn ten opzichte van de 2022 k€ 8.421 toegenomen.

- De directe personeelslasten, (Lonen, Salarissen en pensioenlasten) zijn k€ 7.188 toegenomen.
 - Lonen en Salarissen toename k€ 6.801 waarvan
 - een toename in de kosten door de nieuwe cao-Onderzoeksinstellingen 2023-2024 (01-07-2023 t/m 30-06-2024), waarbij per 1 september de salarissen 5% zijn verhoogd alsmede een eenmalige uitkering van 1.500 euro bruto is verleend aan iedere medewerker die op 1 september in dienst was. Per 1 januari 2024 worden de bedragen in de salarisschalen structureel met 2,25% verhoogd.
 - een afname van de personele omvang (15 FTE), waarvan 36 FTE bij de BUW
 - Sociale lasten toename van k€ 1.115
 - Pensioenpremies afname van k€ 727
- De overige personeelslasten (k€ 19.092) zijn k€ 1.181 toegenomen ten opzichte van 2022, waarvan
 - Mutaties personele voorzieningen k€ 813
 - Lasten personeel niet in loondienst toename k€ 202, waarvan
 - Een toename bij de BUW (k€ 41), Nikhef (k€ 826), NSCR (k€ 53) en NIOZ (k€392) terwijl bij Algemeen (k€ 99), AMOLF (k€ 57), ASTRON (k€ 312), Bureau (k€ 291), CWI (k€ 188), DIFFER (k€ 95) en SRON (k€ 66) juist sprake is van een afname van deze kosten.

Het gemiddeld aantal FTE's gedurende het verslagjaar bedraagt 1.598 en is 15 FTE lager dan gemiddeld voorgaand jaar. Met name de BUW laat een afnemend personeelsbestand zien (gemiddeld 36 FTE), hetgeen in lijn is met de afloop van de onderzoeksprojecten binnen de BUW.

Tabel: Gemiddeld aantal Fte

Verslagperiode	Management	Primair proces (wetenschap)	Ondersteuning	Totaal gemiddeld	Gemiddeld 2022	Vershil
Bureau	1,00	0,00	44,26	45,26	37,71	7,55
NWO-I (BUW)		18,36	0,00	18,36	54,11	-35,75
NWO-I (DIFFER)	2,00	51,14	58,07	111,21	112,82	-1,61
NWO-I (AMOLF)	2,00	109,11	76,85	187,96	170,19	17,77
NWO-I (ARCNL)	2,00	38,31	9,72	50,04	50,65	-0,61
NWO-I (ASTRON)	2,00	60,28	124,38	186,66	176,20	10,46
NWO-I (CWI)	2,00	150,87	41,66	194,53	202,02	-7,49
NWO-I (JIVE)	0,00	11,83	10,73	22,56	23,53	-0,97
NWO-I (Nikhef)	2,00	89,57	109,19	200,76	207,43	-6,67
NWO-I (NIOZ)	2,00	178,08	151,59	331,66	335,10	-3,44
NWO-I (NSCR)	2,00	44,85	5,96	52,82	55,11	-2,29
NWO-I (SRON)	2,00	95,76	98,34	196,11	187,92	8,19
Eindtotaal	19,00	848,16	730,76	1.597,92	1.612,79	-14,87
Eindtotaal vorig jaar	19,00	888,27	705,51	1.612,79		
Mutatie	0,00	-40,11	25,24	-14,88		

Vermelding op basis van WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op NWO-I. Het voor NWO-I toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,00 (Algemeen Bezoldigingsmaximum). De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).

Tabel 1a: leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking (bedragen x € 1)

	J.E. van der Boon	C.C.J.H. Bijleveld	S.C.M. Bentvelsen	M.W. Wise
Funcctiegegevens	Directeur bedrijfsvoering / Interim directeur NWO-I	Senior Onderzoek 1 <1>	Directeur Nikhef <2>	Directeur SRON <2>
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 6/8	01/01 - 31/08	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1	0,9474	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 89.503,89	€ 90.879,50	€ 178.796,99	€ 161.861,98
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.429,90	€ 14.127,04	€ 22.507,92	€ 22.467,96
Bezoldiging	€ 102.933,79	€ 105.006,54	€ 201.304,91	€ 184.329,94
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 133.189,04	€ 140.653,86	€ 223.000,00	€ 223.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag				
Totale bezoldiging	€ 102.933,79	€ 105.006,54	€ 201.304,91	€ 184.329,94
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2022				
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2022 in fte	1	0,8368	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Beloning plus betaalbare onkostenvergoedingen	€ 144.740,34	€ 114.083,49	€ 173.373,60	€ 162.590,29
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.383,72	€ 20.775,26	€ 23.645,76	€ 22.828,08
Subtotaal	€ 167.124,06	€ 134.858,75	€ 197.019,36	€ 185.418,37
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 216.000,00	€ 180.748,80	€ 216.000,00	€ 216.000,00
Totale bezoldiging 2022	€ 167.124,06	€ 134.858,75	€ 197.019,36	€ 185.418,37

<1> Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 1-9-2023 in verband met eerdere functie als Directeur NSCR.

<2> Functionaris wordt aangemerkt als topfunctionaris tot uiterlijk 1-10-2024 in verband met wijziging governance per 1-10-2020

Tabel: Bestuur

Naam	Functie
M.M. Levi	Voorzitter Stichtingsbestuur
C.E. Visser	Vice-voorzitter Stichtingsbestuur
J. de Boer	Bestuurslid
M.P.C. Weijnen	Bestuurslid
A. van den Bosch	Bestuurslid vanaf 1-7-2023
M.A. Ikram	Bestuurslid

De verantwoording met betrekking tot het inkomen van de bestuursleden vindt plaats in het NWO-jaarverslag

Tabel 1d: Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Naam	Functie
M.M. Levi	Voorzitter Stichtingsbestuur
C.E. Visser	Vice-voorzitter Stichtingsbestuur
J. de Boer	Bestuurslid
M.P.C. Weijnen	Bestuurslid
A. van den Bosch	Bestuurslid vanaf 1-7-2023
M.A. Ikram	Bestuurslid

De verantwoording met betrekking tot het inkomen van de bestuursleden vindt plaats in het NWO-jaarverslag

Tabel 3: Bezoldiging niet-topfunctionarissen (bedragen x € 1)

Functiegegevens	Programmaleider Onderzoek
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 229.088,17
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.604,38
Bezoldiging	€ 239.692,55
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000,00
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Betrokkene werkt op project EUROFUSION. NWO-I is verplicht maandelijks een mobility allowance aan werknemer te betalen welke wordt bepaald door het bestuur van het project
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2022 in fte	1
Beloning plus betaalbare onkostenvergoedingen	€ 225.205,93
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.122,92
Totale bezoldiging 2022	€ 248.328,85

Afschrijvingen

Tabel: Afschrijvingen

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
4.2.1	Afschrijvingen immateriële vaste activa	649	814	649
4.2.2	Afschrijvingen materiële vaste activa	8.661	9.943	7.905
4.2.3	Doorberekende afschrijvingskosten	-41	-	-54
4.2	Afschrijvingen	9.269	10.757	8.499

Tabel: Uitsplitsing

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
	Afschrijvingen materiële vaste activa	14.705	15.431	14.216
	Vrijval investeringssubsidies en bijdragen	-6.045	-5.488	-6.311
4.2	Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	8.661	9.943	7.905

De afschrijvingen materiële vaste activa (k€ 14.705) zijn k€ 489 meer dan in 2022, met name als gevolg van hogere afschrijvingslasten

- Gebouwen (k€ 24), met name een toename bij Nikhef (k€ 78) en NIOZ (k€ 9) en een afname bij DIFFER (k€ 68).
- Inventaris en apparatuur (k€ 419), waarvan bij Nikhef k€ 368.

De investeringssubsidies en -bijdragen (zijnde een bijdrage van NWO voor de Nieuwbouw en van UvA voor entree gebouw Nikhef in het kader van de renovatie) zijn in mindering gebracht op de afschrijvingen materiële vaste activa (k€ 6.045), 2022 (k€ 6.311)

Huisvestingslasten

Tabel: Huisvestingslasten

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
4.3.1 Huurlasten	996	800	1.473
4.3.2 Verzekeringslasten	387	268	377
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	2.930	4.643	2.027
4.3.4 Energie en water	6.783	7.151	4.344
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.630	1.163	1.292
4.3.6 Belastingen en heffingen terzake van huisvesting	1.066	931	618
4.3.7 Overige huisvestingslasten	1.362	1.584	1.744
4.3 Huisvestingslasten	15.156	16.538	11.876

De Huisvestingslasten (k€ 15.156) zijn ten opzichte van 2022 met k€ 3.280 toegenomen, met name door

- k€ 903 toename Onderhoudslasten (klein onderhoud), waarvan ASTRON k€ 304, NIOZ k€ 364 en SRON k€ 294
- k€ 2.439 toename Energie en Water, waarvan AMOLF k€ 321, ASTRON k€ 738, DIFFER k€ 417 en Nikhef k€ 1.239, terwijl bij NIOZ en SRON sprake is van een afname (k€ 163, resp. k€ 191).
- k€ 338 toename Schoonmaakkosten, waarvan bij AMOLF een toename van k€ 191, CWI k€ 61
- k€ 448 toename Belastingen en heffingen, waarvan NIOZ k€ 180 en SRON k€ 166
- k€ 381 afname Overige huisvestingslasten, waarvan bij SRON een afname k€ 758 en bij AMOLF een toename k€ 232.

Overige lasten

Tabel: Overige lasten

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
4.4	Overige lasten			
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	20.860	15.675	28.360
4.4.2	Inventaris en apparatuur	6.609	7.256	6.838
4.4.3	Dotatie overige voorzieningen	274	-	554
4.4.4	Overige	19.905	30.356	25.312
	Overige lasten	47.648	53.287	61.064
	Administratie- en beheerslasten			
4.4.1.1	ICT kosten	3.571	2.814	2.492
4.4.1.2	Uitbesteed werk	3.762	2.599	1.692
4.4.1.3	Accountantskosten	662	406	535
4.4.1.4	Rentelasten behorend bij rentesubsidies	-	-	-
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	12.866	9.856	23.642
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	20.860	15.675	28.360
	Uitsplitsing Accountantskosten			
4.4.1.3.1	Kosten onderzoek jaarrekening	355	387	414
4.4.1.3.2	Andere controleopdrachten	245	19	87
4.4.1.3.3	Adviezen op fiscaal terrein	62	-	34
4.4.1.3.4	Overige niet-controlediensten	-	-	-
4.4.1.3	Accountantskosten	662	406	535
	Overige			
4.4.4.1	Onderzoeksgebonden kosten	18.379	25.867	21.174
4.4.4.2	Overige lasten	-3.697	1.490	170
4.4.4.3	Reis- en verblijfskosten	5.222	3.000	3.968
4.4.4	Overige kosten	19.905	30.356	25.312

De Overige lasten bedragen k€ 47.648 zijn daarmee k€ 13.415 minder dan 2022.

- Administratie- en beheerslasten (k€ 20.860) is afgenomen met k€ 7.500, waarvan
 - Toename met k€ 1.080 ICT-kosten, waarvan Algemeen k€ 281, ASTRON k€ 239, Bureau k€ 202 en DIFFER k€ 213
 - Toename met k€ 2.071 Uitbesteed werk, Nikhef k€ 2.008
 - Afname met k€ 10.776 Overige administratie- en beheerslasten, ASTRON k€ 12.116, als gevolg van lasten voor SKA in 2022 en niet meer in 2023.
- Inventaris en apparatuur (k€ 6.609) is afgenomen met k€ 228, waarvan bij AMOLF een toename van k€ 1.839 en bij NIOZ een afname van k€ 1.428
- De post Overige (k€ 19.905) is afgenomen met k€ 5.407, hiervan
 - Onderzoeksgebonden kosten (k€ 18.379) afname van k€ 2.795, met name een afname bij de BUW wegens lagere productieactiviteiten (k€ 924), DIFFER (k€ 577), Nikhef (k€ 2.957) en NIOZ (k€ 1.922) en een toename bij Algemeen (k€ 2.037) en AMOLF (k€ 370) dan het jaar 2022.
 - Overige lasten afname van k€ 3.867, met name bij ASTRON (k€ 3.841), hetgeen betrekking heeft op vermindering van de kosten voor ontwikkeling software LOFAR 2.0, die voor rekening zijn van de internationale partners.
 - Reis- en verblijfskosten (k€ 5.222), een toename van k€ 1.254, waarvan de toename op de binnenlandse reizen k€ 278 en op de buitenlandse reizen k€ 976 bedraagt.
- Voor de accountantskosten zijn de kosten onderzoek jaarrekening voor de controle 2023 geheel meegenomen voor zover bekend. De opgenomen kosten onder deze post betreffen voor 2023 de huidige accountant Ernst & Young Accountants LLP.

De post Andere controleopdrachten van k€ 245 betreft de controle van projecten.

De adviezen op fiscaal terrein zijn verstrekt door PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs NV.

Toelichting lasten ten opzichte van de Begroting

Tabel: Toelichting lasten ten opzichte van de Begroting

		2023	Begroot 2023	2022
		k€	k€	k€
4.1	Personeelslasten	148.064	142.493	139.643
4.2	Afschrijvingen	9.269	10.757	8.499
4.3	Huisvestingslasten	15.156	16.538	11.876
4.4	Overige lasten	47.648	53.287	61.064
	Totaal lasten	220.137	223.076	221.083

De totale lasten bedragen k€ 220.137 en zijn k€ 2.938 lager dan de begroting.

- Personeelslasten, k€ 5.571 hoger,
 - Lonen en salarissen k€ 2.174
 - Overige personeelskosten k€ 7.551, waarvan
 - k€ 4.011 meer lasten personeel niet in loondienst
 - Doorberekende personeelskosten k€ 3.874 lager dan begroot.
- Afschrijvingslasten, k€ 1.488 lager,
 - met name door lager afschrijving op de materiele vaste activa (k€ 725) en hogere Vrijval investeringssubsidie (k€ 557) dan was begroot
- Huisvestingslasten k€ 1.382 lager, waarvan
 - Huur k€ 196 hoger,
 - Onderhoudslasten k€ 1.713 lager,
 - Energie k€ 367 lager,
 - Schoonmaakkosten k€ 467 hoger
- Overige lasten, k€ 5.639 lager, waarvan
 - Administratie- en beheerslasten k€ 5.186 hoger,
 - Inventaris en apparatuur k€ 647 lager,
 - Dotatie overige voorzieningen k€ 274 hoger,
 - Overig k€ 10.200 lager dan begroot.

NETTO RESULTAAT

Tabel: Netto resultaat

	2023	Begroot 2023	2022
	k€	k€	k€
Saldo baten en lasten	5.188	-11.973	21.910
5 Gerealiseerde herwaardering			
6 Financiële baten en lasten	1.807	-	1.433
Resultaat	6.995	-11.973	23.343
7 Belastingen	-	-	-
8 Resultaat deelnemingen	145	-	372
Resultaat na belastingen	7.140	-11.973	23.715
9 Aandeel derden in resultaat	-	-	-
Totaal nettoresultaat	7.140	-11.973	23.715

De **financiële baten en lasten** bedragen k€ 1.807, zijnde k€ 2.644 rentebaten 2023. De rente is in 2023 aangetrokken. Onder de financiële lasten (k€ -836) zijn verantwoord de mutatie contante waarde van k€ -786 en de overige rentelasten voor bankkosten en dergelijke k€ -50.

Het **resultaat deelnemingen** bedraagt k€ 145 (2022: k€ 372). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hetgeen vermeld staat in de balans onder de post Financiële vaste activa.

Het **nettoresultaat** over het boekjaar 2023 bedraagt k€ 7.140 en is volgens onderstaande specificatie verdeeld binnen het eigen vermogen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de betreffende balansposten in de Toelichting op de balans.

Tabel: Resultaat verdeling

	k€	k€	k€
- Mutatie algemene reserve	2.074	-450	7.158
- Mutatie bestemde reserves (publiek)	5.861	-11.470	17.515
- Mutatie bestemde Fondsen (publiek)	-146	-	-209
- Mutaties andere wettelijke reserves	-649	-53	-749
Totaal resultaatverdeling	7.141	-11.973	23.715

9 Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht van NWO-I laat zien waardoor de afname van de liquiditeit van k€ 2.009 wordt veroorzaakt.

Deze afname vloeit voort uit:

- operationele activiteiten (k€ 38.608)
- Investeringsactiviteiten (k€ - 40.617)

De kasstroom uit operationele activiteiten leidt per saldo tot een toename van de liquiditeit k€ 38.608 met name als gevolg van het saldo baten en lasten gecorrigeerd voor afschrijvingen (k€ 15.354), voorzieningen (k€ 279) en mutatie contante waarde (k€ -786). Daarnaast is sprake van een afname van de Vorderingen (k€ -9.554) en een toename van de Kortlopende schulden (k€ 25.534) met name door hogere vooruit ontvangen subsidieprojecten (k€ 19.278, waaronder voor het Einstein Telescope project).

In de mutatie van de kortlopende schulden is rekening gehouden met de jaarlijkse mutatie van de langlopende investeringssubsidie naar de kortlopende investeringssubsidie. De mutatie contante waarde (k€ -786) betreft de mutatie in 2023 voor de berekening van de contante waarde van de voorzieningen, de vordering op NWO inzake de PiMu (50% van de voorziening) en de voorschotten aan WCW voor de bouw van het ketelhuis.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten leidt tot een daling van de liquide middelen van k€ 40.617 met name door mutaties in de (Im)materiele vaste activa (k€ -41.472), vooruit ontvangen investeringssubsidies en -bijdrage (k€ 670) en mutaties Financiële vaste activa (k€ 185).

10 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen met belangrijke financiële gevolgen voor de cijfers over 2023.

11 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen inzake resultaatbestemming.

12 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant begint op de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het stichtingsbestuur van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2023;
- ▶ de staat van baten en lasten over 2023;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het stichtingsbestuur voor de jaarrekening

Het stichtingsbestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ-Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het stichtingsbestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het stichtingsbestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het stichtingsbestuur afwegen of de stichting in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het stichtingsbestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het stichtingsbestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het stichtingsbestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's: dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het stichtingsbestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het stichtingsbestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met het stichtingsbestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 20 juni 2024

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.A. Brandhorst MSc RA

Lijst van afkortingen

Tabel: Lijst met afkortingen

Afkortingen	Betekenis
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AMOLF	Instituut voor fundamenteel onderzoek aan complexe materiële systemen
AO	Administratieve organisatie
ARCNL	Advanced Research Centre for Nanolithography
ASTRON	Nederlands Instituut voor Radio Astronomie
BUW	Beheerseenheid Universitaire Werkgroepen
Cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
COR	Centrale ondernemingsraad
CWI	Centrum Wiskunde & Informatica
DIFFER	Dutch Institute for Fundamental Energy Research
DUBBLE	Dutch-Belgian BeamLine
ENW	NWO-domein Exacte en Natuurwetenschappen
ERC	European Research Council
EU	Europese Unie
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
ET	Einstein Telescope
FOM	Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie
Fte	Full time equivalent
GWJ	Grootschalige Wetenschappelijke Infrastructuur
HFML-FELIX	High Field Magnet Laboratory - Free Electron Laser for Infrared eXperiments

Tabel: Lijst met afkortingen

Vervolg	
Afkortingen	Betekenis
IC	Interne controle
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
LOFAR	Low Frequency Array
NFU	Nederlandse Federatie Universitaire Medisch Centra
Nikhef	Nationaal instituut voor subatomaire fysica
NIOZ	Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
NPO	Nationaal Plan Onderwijs
NSCR	Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
NWO-I	Stichting Nederlandse Wetenschappelijk Onderzoek Instituten
Oio	Onderzoeker in opleiding
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
P2IP	Particle Physics Inside Products BV
PCNI	Permanente Commissie Nationale Instituten
PPS	Publiek-private samenwerking
RU	Radboud Universiteit Nijmegen
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
RvB-NWO	NWO raad van bestuur
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RvT	NWO raad van toezicht
SEP	Strategy Evaluation Protocol
SKA	Square Kilometer Array

Tabel: Lijst met afkortingen

Vervolg

Afkortingen

Betekenis

SOC/SIEM Security Operations Center/ Security Information & Event Management

SRON Netherlands Institute for Space Research

TO2 Kennisinstellingen voor toegepast onderzoek (verenigd in de TO2-federatie)

UNL Universiteiten van Nederland

UvA Universiteit van Amsterdam

UVR Uitvoeringsregelingen

VH Vereniging Hogescholen

VU Vrije Universiteit Amsterdam

WINC Wetenschappelijke Infrastructuur: nationale consortia

WNT Wet Normering Topinkomens

WVOI Werkgeversvereniging Onderzoeksinstituten

WW Werkloosheidswet